

Vlaams
Parlement

ingediend op **13** (2020-2021) – Nr. 1
21 oktober 2020 (2020-2021)

Algemene toelichting

bij de middelenbegroting
en de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2021
en bij de tweede aanpassing
van de middelenbegroting
en de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2020

Inhoudstafel

1	INLEIDING	10
2	NETTO-BELEIDSRUIMTE	12
2.1	Opzet tabel netto-beleidsruimte	12
3	DE MIDDELENBEGROTING	15
3.1	Totale middelen	15
3.2	Opcentiemen en dotaties Gewest	17
3.2.1	<i>Bruto opcentiemen</i>	18
3.2.2	<i>Toegewezen gedeelte van de PB</i>	21
3.3	Dotaties Gemeenschap	22
3.3.1	<i>Toegewezen gedeelte van de btw</i>	22
3.3.2	<i>Toegewezen gedeelte van de PB</i>	22
3.3.3	<i>Andere federale dotaties</i>	23
3.4	Samenvattend overzicht: gewestelijke opcentiemen en gewest- en gemeenschapsmiddelen BFW	23
3.5	Specifieke dotaties vanwege de federale overheid	29
3.6	Gewestelijke belastingen	31
3.7	Toegewezen ontvangsten	34
3.8	Andere ontvangsten	35
3.9	Lotto-middelen	35
3.10	Te consolideren instellingen	35
4	DE UITGAVENBEGROTING	40
4.1	Inleiding	40
4.2	De beleids- en vereffeningskredieten	40
4.2.1	<i>Beleidskredieten</i>	41
4.2.2	<i>Vereffeningskredieten</i>	43
4.2.3	<i>De globale evolutie van de beleids- en vereffeningskredieten</i>	44
4.3	De beleids- en vereffeningskredieten per beleidsdomein	45
4.4	Bespreking per beleidsdomein	46
4.4.1	<i>Algemeen</i>	46
4.4.2	<i>Financiën en Begroting</i>	47
4.4.3	<i>Economie, Wetenschap en Innovatie</i>	50
4.4.4	<i>Onderwijs en Vorming</i>	52
4.4.5	<i>Welzijn, Volksgezondheid en Gezin</i>	54
4.4.6	<i>Cultuur, Jeugd, Sport en Media</i>	57
4.4.7	<i>Werk en Sociale Economie</i>	58
4.4.8	<i>Landbouw en Visserij</i>	59
4.4.9	<i>Mobiliteit en Openbare Werken</i>	60
4.4.10	<i>Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie</i>	62

4.4.11	<i>Omgeving</i>	65
4.4.12	<i>Hogere Entiteiten</i>	67
4.5	Sensitiviteit van de uitgaven voor inflatie	67
5	ESR-CORRECTIES	68
6	HET VORDERINGENSALDO	70
6.1	Vorderingensaldo	70
6.2	ESR-ontvangsten	70
6.3	ESR-uitgaven.....	71
6.4	Onderbenutting	72
6.5	ESR-correcties en correcties voor de aftoetsing van de evenwichtsdoelstelling	73
6.6	Tabel Vorderingensaldo.....	74
7	EUROPEES KADER EN NORMERING	76
7.1	Situering	76
7.2	Stabiliteitsprogramma.....	77
7.3	Landen-specifieke aanbevelingen en rapport onder artikel 126(3)	78
7.4	Ontwerpbegrotingsplan	79
8	HET FINANCIËEL BEHEER.....	80
8.1	De geconsolideerde schuld: inleiding	80
8.2	Evolutie van de geconsolideerde bruto-schuld in 2020 en 2021	82
8.2.1	<i>Het begrotingssaldo in ESR-termen</i>	82
8.2.2	<i>Kredietverleningen en participaties in 2021</i>	83
8.2.3	<i>ESR-9 van de niet-CFO-leden</i>	84
8.2.4	<i>Samenvatting</i>	85
8.3	Herfinancieringsbehoeften en nieuwe financieringsbehoeften in 2021 van de Vlaamse ministeries	85
8.4	PPS-schulden en gewaarborgde schulden	88
8.5	Rentevooruitzichten en sensitiviteit van de rente.....	90
8.5.1	<i>Renteontwikkelingen</i>	90
8.5.2	<i>Sensitiviteitsanalyse van de rente</i>	90
9	BIJLAGEN	91
9.1	Bijlage 1: Tabel netto-beleidsruimte	91
9.2	Bijlage 2: Parameteroverzicht	97
9.3	Bijlage 3: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen..	100
9.4	Bijlage 4: De HRF-methode voor de aanrekening van de gewestelijke opcentiemen	101
9.5	Bijlage 5: Geconsolideerde schuld	110
9.6	Bijlage 6: Prestatiebegroting.....	113
9.6.1	<i>Opzet van een prestatiebegroting</i>	113
9.6.2	<i>Rapportage per inhoudelijk structurelement</i>	113

Lijst met tabellen

Tabel 1-1: Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling (in miljoen euro)	10
Tabel 2-1: Samenvattende tabel netto-beleidsruimte (in duizend euro)	12
Tabel 2-2: Uitbreiding netto-beleidsruimte (in duizend euro)	13
Tabel 2-3: Uitbreiding netto-beleidsruimte (in duizend euro)	13
Tabel 3-1: Verwachte inflatie en economische groei in 2020 en 2021	15
Tabel 3-2: Sensitiviteit (in duizend euro)	16
Tabel 3-3: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten (in duizend euro)	16
Tabel 3-4: Gecumuleerde impact Tax Shift en andere federale maatregelen op Vlaamse opcentiemen in lopende prijzen (in miljoen euro)	18
Tabel 3-5: Raming van de voorschotten (in duizend euro).....	19
Tabel 3-6: Bruto-opcentiemen volgens HRF-methode (in duizend euro)	20
Tabel 3-7: Bruto-opcentiemen 2020 & 2021 volgens HRF-methode (in duizend euro).....	20
Tabel 3-8: Bruto aanvullende belasting op de PB en Toegewezen Gedeelte van de PB en de BTW (in duizend euro): 2BA 2020.....	25
Tabel 3-9: Bruto aanvullende belasting op de PB en Toegewezen Gedeelte van de PB en de BTW (in duizend euro): BO 2021	27
Tabel 3-10: Specifieke dotaties vanwege de federale overheid (in duizend euro): 2BA 2020.....	29
Tabel 3-11: Specifieke dotaties vanwege de federale overheid (in duizend euro): BO 2021	30
Tabel 3-12: Gewestelijke belastingen (in duizend euro)	34
Tabel 3-13: Te consolideren instellingen (in duizend euro)	35
Tabel 4-1: Geconsolideerde beleids- en vereffeningskredieten (in duizend euro).....	40
Tabel 4-2: Ruiterwerking (in duizend euro)	42
Tabel 4-3: Saldi-berekening - Beleidskredieten ministeries (in duizend euro)....	42
Tabel 4-4: Saldi-berekening - Beleidskredieten van te consolideren instellingen (in duizend euro)	43
Tabel 4-5: Saldi-berekening – Totaal beleidskredieten (in duizend euro)	43
Tabel 4-6: Saldi-berekening – Vereffeningskredieten ministeries (in duizend euro)	43
Tabel 4-7: Saldi-berekening – Vereffeningskredieten van te consolideren instellingen (in duizend euro)	44
Tabel 4-8: Saldi-berekening – Totaal vereffeningskredieten (in duizend euro) ..	44
Tabel 4-9: Beleidskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)	45
Tabel 4-10: Vereffeningskredieten per beleidsdomein (in duizend euro).....	45
Tabel 4-11: Effect verschil overschrijding spilindex met 1 maand (in duizend euro)	67
Tabel 4-12: Effect wijziging GZI met 10 basispunten (in duizend euro).....	67
Tabel 5-1: Overzicht ESR-correcties BO 2021 (in duizend euro)	68
Tabel 6-1: Samenvattende tabel vorderingensaldo (in duizend euro).....	70

Tabel 6-2: Van ontvangstenkredieten naar geconsolideerde ESR-ontvangsten (in duizend euro)	70
Tabel 6-3: Van uitgavenkredieten naar geconsolideerde primaire ESR-uitgaven (in duizend euro)	71
Tabel 6-4: Onderbenutting (in duizend euro)	73
Tabel 6-5: Vorderingsaldo (in duizend euro)	74
Tabel 8-1: Geconsolideerde brutoschuld in 2018 en 2019 (in duizend euro)	80
Tabel 8-2: Bijdrage tot Maastricht schuld volgens INR-notificatie van oktober 2020 (in miljoen euro)	81
Tabel 8-3: ESR-resultaat (in duizend euro)	82
Tabel 8-4: Geraamde evolutie van de geconsolideerde schuld in 2021 (in duizend euro)	85
Tabel 8-5: Overzicht correcties (in duizend euro)	86
Tabel 8-6: Netto-bijdrage van VMSW, VWF en School Invest tot de bruto-geconsolideerde schuld (in duizend euro)	86
Tabel 8-7: Financieringsbehoefte ministerie (in duizend euro)	88
Tabel 8-8: Evolutie van de gewaarborgde schuld (in miljoen euro)	88
Tabel 8-9: Wijziging rentecurve met 100 basispunten (in duizend euro)	90
Tabel 9-1: Detailtabel netto-beleidsruimte (in duizend euro)	91
Tabel 9-2: Volledig parameteroverzicht	98
Tabel 9-3: Bruto-opcentiemen volgens HRF-methode (in duizend euro)	103
Tabel 9-4: Raming van de voorschotten (in duizend euro)	103
Tabel 9-5: Raming van de afrekeningen (in duizend euro)	104
Tabel 9-6: Detailtabel geconsolideerde schuld (in duizend euro)	110
Tabel 9-7: Sleutel begrotingsartikel na prestatiebegroting	113
Tabel 9-8: Geconsolideerde rapportering per inhoudelijk structuurelement (in duizend euro)	113

Lijst met figuren

Figuur 3-1: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten	17
Figuur 4-1: De globale evolutie van de beleids- en vereffeningskredieten (in duizend euro)	44
Figuur 4-2: Beleids- en vereffeningskredieten per beleidsdomein BO 2021 (in duizend euro)	46
Figuur 8-1: Korte- en langetermijnrente	90
Figuur 9-1: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen (REA 2014 en BO 2021).....	100

Afkortingenlijst

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AJ	Aanslagjaar
AWV	Agentschap Wegen en Verkeer
BA	Begrotingsaanpassing
BAM	Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBT	Beleids- en begrotingstoelichting
BCP	Belgian Commercial Paper
BFM	Budget Financiële Middelen
BFW	Bijzondere Financieringswet
BIV	Belasting op inverkeerstelling
BO	Begrotingsopmaak
BS	Belgisch Staatsblad
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CCS	Carbon capture and storage / CO2-afvang en -opslag
CFO	Centraal Financieringsorgaan
CPI	Consumer Price Index / Consumptieprijsindex
CVK	Centrum voor kortverblijf
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DBFM	Design Build Finance Maintenance
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EMTN	Euro Medium Term Note
ESR	Europees Stelsel van nationale en regionale Rekeningen
ETS	Emission trading scheme
Euribor	Euro Interbank Offered Rate
EU	Europese Unie
EV	Eigen Vermogen
EVA	Extern Verzelfstandigd Agentschap
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie
FB	Financiën en Begroting
FFEU	Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven
FIT	Flanders Investment & Trade / Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen
FoCI	Fonds Culturele Infrastructuur
FOD	Federale Overheidsdienst
FWO	Fonds Wetenschappelijk Onderzoek
GO!	Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
GZI	Gezondheidsindex
HRF	Hoge Raad van Financiën
IBO	Individuele Beroepsopleiding
IMEC	Interuniversitair Micro-Electronica Centrum
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap (van de Vlaamse overheid)
KT	Korte termijn
LRM	Limburgse Investeringsmaatschappij
LT	Lange termijn
MAC	Machtiging
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken
MTO	Medium-Term Budgetary Objective / begrotingsdoelstelling op middellange termijn
MVG	Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
O&O	Onderzoek en Ontwikkeling
OBV	On Board Unit

OLO	Obligation Linéaire/Lineaire Obligatie
O.V.	Onroerende Voorheffing
PB	Personenbelasting
PPS	Publiek-Private Samenwerking
PWA	Plaatselijk werkgelegenheidsagentschap
REA	Realisaties
RIZIV	Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering
ROB	Rustoord voor Bejaarden
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RVT	Rust- en verzorgingstehuis
SGP	Stabiliteits- en Groeipact
SNPB	Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten
SSI	Subsidie Sloop en Infrastructuur
VAK	Vastleggingskrediet
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VAR	Vlaamse Audiovisuele Regie
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEB	Vlaams EnergieBedrijf
VEK	Vereffeningskrediet
VFLD	Vlaams Fonds voor de Lastendelging
VIA	Vlaamse Intersectoraal Akkoord voor de Socialprofitsector
VIB	Vlaams Instituut voor Biotechnologie
VIF	Vlaams Infrastructuurfonds
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
Vlabel	Vlaamse Belastingdienst
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
VRK	Variabel krediet
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VS	Vlaamse Sociale Bescherming
VS%	Voorschottenpercentage
VTE	Voltijds equivalent
VUTG	Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid
VVM	Vlaamse Vervoersmaatschappij
VWF	Vlaams Woningfonds
WKK	Warmtekrachtkoppeling
WVG	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

1 INLEIDING

Begrotingsjaar 2021 wordt opnieuw geen normaal begrotingsjaar. De coronacrisis heeft diepe wonden geslagen. In onze gezondheid, in ons samenleven, in onze economie – en ook in onze begroting.

In 2020 waren de inspanningen erop gericht om mensen en bedrijven zo goed mogelijk door de crisis te loodsen. Er werd economische hulp voorzien waar nodig en daarvoor werden de nodige middelen herverdeeld vanuit de coronaprovisie. Tegelijkertijd kwamen onze ontvangsten onder druk te staan.

De gevolgen van de coronacrisis op onze ontvangsten waren nog niet zichtbaar in de eerste begrotingsaanpassing 2020, de gehanteerde macro-economische parameters waren namelijk die van de economische begroting van februari 2020. Op vraag van de regio's werden de doorstortingen bijgesteld. Voor de federale doorstortingen van de dotaties in 2020 wordt nu de economische begroting van juni 2020 gebruikt. Dat leidt ertoe dat het tekort op de Vlaamse begroting in 2020 oploopt tot 6.325,3 miljoen euro (exclusief bouwkosten Oosterweelverbinding). Aan uitgavenzijde werden aan de hand van een tweede begrotingsaanpassing in 2020 extra bijstellingen doorgevoerd in kader van de overflowprovisie, de kapitaalverhoging bij Imec.istart Fund NV, de Oosterweelverbinding en de coronaprovisie ter ondersteuning van de evenement- en de horecasector.

Het komende begrotingsjaar is het alle hens aan dek om het vertrouwen in onze economie te herstellen en de fundamenteën te leggen om terug te keren naar een gezond financieel beleid. Een gezond economisch weefsel en gezonde overheidsfinanciën zijn nog steeds de beste garantie voor welvaart op lange termijn. De Vlaamse Regering doet dat door een loyale partner te zijn. Het Vlaamse Regeerakkoord is daarbij het referentiekader. In uitvoering van het Regeerakkoord wordt 725,4 miljoen euro beleidskredieten en 635,4 miljoen euro nieuwe vereffeningskredieten voorzien. Daarnaast worden ook extra middelen voor bijkomende investeringsimpulsen en bijkomend recurrent beleid ingeschreven: 300 miljoen voor de verdere beheersing van de coronacrisis (éénmalig), 286 miljoen euro voor een sociaal akkoord Welzijn, 250 miljoen euro voor beleidsimpulsen binnen onderwijs, 250 miljoen euro bijkomende investeringsmachtiging voor sociale woningen, 100 miljoen euro voor recurrente beleidsimpulsen, 35,3 miljoen euro beleidskredieten voor investeringen in IT en bijkomende klimaatmiddelen (totale enveloppe van 73,6 miljoen euro).

Om de relance kracht bij te zetten, wordt een enveloppe van 4,3 miljard euro vrijgemaakt. Dat zowel met het oog op de relance in 2021 als het duurzaam verhogen van de productiviteit en competitiviteit van de Vlaamse economie. Nu is het moment om te investeren en zo onze welvaart veilig te stellen voor de toekomst. Met eenmalige uitgaven zorgen we voor zuurstof en vertrouwen. Die investeringen moeten het groeipotentieel versterken en verduurzamen. Voor de financiering van dit plan wordt maximaal ingezet op de Europese faciliteit voor herstel en veerkracht. De minister van Begroting neemt de coördinatie van het relancebudget voor zijn rekening.

Tabel 1-1: Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling (in miljoen euro)

	BA 2020	2BA 2020	BO 2021
Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling	-4.403,0	-6.325,3	-2.340,0
Bouwkosten Oosterweelverbinding	101,7	101,7	146,1
Relanceplan Vlaamse Veerkracht			4.300,0

Een relanceplan met extra investeringen is niet voldoende. Om de Vlaamse economie opnieuw duurzaam te herlanceren, zijn ook hervormingen nodig. De crisis moet worden aangegrepen om hervormingen door te voeren en processen te vereenvoudigen. En dat gebeurt ook: de denkpistes en aanbevelingen van het economisch en maatschappelijk relancecomité worden verder onderzocht en geconcretiseerd.

Er wordt ingezet op minder regels en meer efficiëntie. De werking van de Vlaamse overheid wordt onder loep genomen. We starten met een grondige heroverweging van diverse uitgavenposten. Het is de bedoeling om met een open vizier te kijken naar het Vlaamse beleid en de uitgaven die daar tegenover staan: staan de uitgaven in verhouding tot het gevoerde beleid en hoe worden ze verantwoord. Op termijn moeten er instrumenten in de begroting komen zodat de begroting meer aansluit bij het beleid – begroting volgt beleid: uitgaventoetsingen of spending reviews en een Vlaamse uitgavennorm die zorgt voor een anticyclisch begrotingsbeleid. Daarnaast is het van belang om transparant te communiceren over het begrotingsbeleid, bijvoorbeeld via de subsidiedatabank.

2 NETTO-BELEIDSRUIMTE

2.1 Opzet tabel netto-beleidsruimte

De Vlaamse Regering heeft de voorbije jaren de traditie opgebouwd om in de Algemene Toelichting de essentie samen te vatten in de tabel netto-beleidsruimte. Opzet van die tabel is voornamelijk om het onderscheid te maken tussen enerzijds de evoluties bij ongewijzigd beleid en anderzijds de maatregelen en/of extra aanwending die de Vlaamse Regering voorziet naar aanleiding van een begrotingsronde.

Tabel 2-1: Samenvattende tabel netto-beleidsruimte (in duizend euro)

	2BA 2020	BO 2021
Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling (1)	-4.403.016	-4.403.016
Uitgaven buiten begrotingsdoelstelling (2)	101.680	101.680
Vorderingensaldo (3=1-2)	-4.504.696	-4.504.696
Evolutie ongewijzigd beleid (4=a-b+c+d)	-1.672.327	3.125.485
<i>Ontvangsten (a)</i>	-1.672.327	1.335.760
<i>Uitgaven (b)</i>	0	-1.829.733
<i>ESR-correcties (c)</i>	0	-16.118
<i>Onderbenutting (d)</i>	0	-23.889
Vorderingensaldo 2BA '20/BO '21 bij ongewijzigd beleid (5=3+4)	-6.177.023	-1.379.210
Correcties aftoetsing begrotingsdoelstellingen (6)	101.680	146.086
Netto-beleidsruimte (7=5+6)	-6.075.343	-1.233.124
Uitbreiding netto-beleidsruimte (8)	0	549.639
Extra aanwending (9)	250.000	1.656.510
Plan Vlaamse veerkracht (10)	0	4.300.000
Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling BA 2020 (11=7+8-9)	-6.325.343	-2.339.995
Vorderingensaldo (12=11-6)	-6.427.023	-2.486.081

Tabel 2-1 geeft aan hoe het saldo ten opzichte van de evenwichtsdoelstelling geëvolueerd is van de eerste begrotingsaanpassing 2020 (-4,4 miljard euro) naar de tweede begrotingsaanpassing 2020 (-6,1 miljard euro) en vervolgens begrotingsopmaak 2021 (-2,4 miljard euro).

Zoals gecommuniceerd bij de eerste begrotingsaanpassing, waren de gevolgen van de coronacrisis nog niet verwerkt in de ramingen van de opcentiemen en het toegewezen gedeelte van de BTW en de personenbelasting (PB), de gehanteerde macro-economische parameters waren namelijk die van economische begroting van februari 2020.

Op vraag van de regio's werden de doorstortingen bijgesteld. Voor de federale doorstortingen van de dotaties in 2020 wordt nu de economische begroting van juni 2020 gebruikt. Dit betekent dat de toegewezen gedeeltes van de BTW en PB in totaal 2,1 miljard euro lager zijn, dan in vergelijking met de eerste begrotingsaanpassing. Het effect van de coronacrisis op de bruto-opcentiemen laat zich pas in 2021 voelen. De economische neergang heeft immers een impact op de inkomens van 2020 en bijgevolg op de personenbelasting en de opcentiemen van het aanslagjaar 2021. Naar aanleiding van de tweede begrotingsaanpassing

2020 worden de gewestbelastingen op 6,2 miljard euro geraamd, 443,1 miljoen euro meer dan bij de eerste begrotingsaanpassing 2020.

Om na te gaan over welke beleidsruimte de Vlaamse Regering naar aanleiding van de begrotingsopmaak 2021 beschikt, moet men eerst de impact van het ongewijzigd beleid berekenen.

Bij ongewijzigd beleid stijgen de ontvangsten met 1,3 miljard euro, waarbij de impact van de coronacrisis op de bruto-opcentiemen verwerkt is. De uitgaven bij constant beleid dalen met 1,8 miljard euro, wat een positieve impact heeft op het vorderingensaldo en dus de beleidsruimte. De daling langs uitgavenzijde is hoofdzakelijk toe te schrijven de bijstelling op de coronaprovisie. De aanpassing van de ESR-correcties hebben een negatieve impact van 16,1 miljoen euro. De onderbenuttingshypothese daalt met 23,9 miljoen euro.

Dit geeft als resultaat een vorderingentekort van 1,4 miljard euro bij ongewijzigd beleid. Dit resultaat moet echter worden gecorrigeerd voor 146,1 miljoen euro voor de hoofdworpen van de Oosterweelverbinding. De netto-beleidsruimte waarover de Vlaamse Regering beschikt komt dus uit op -1,2 miljard euro bij ongewijzigd beleid.

De netto-beleidsruimte wordt uitgebreid door de genomen maatregelen om de beschikbare beleidsruimte te vergroten. Bij de begrotingsopmaak 2021 worden maatregelen getroffen die enerzijds aanleiding geven tot een verhoging van de ontvangsten met 136,4 miljoen euro en anderzijds tot een daling van de uitgaven met 413,3 miljoen euro.

Tabel 2-2: Uitbreiding netto-beleidsruimte (in duizend euro)

	Beleids- kredieten	Vereffenings- kredieten
Uitbreiding netto-beleidsruimte	549.639	549.639
Ontvangsten Regeerakkoord	136.385	136.385
Fiscaliteit - hervormingen	88.009	88.009
Punctuele maatregelen	48.376	48.376
Uitgaven Regeerakkoord	-413.254	-413.254
Fiscaliteit - hervormingen	-120.276	-120.276
Mildere groeiopaden	-126.389	-126.389
Efficiëntie en kerntaken	-21.285	-21.285
Punctuele maatregelen	-142.304	-142.304
Andere	-3.000	-3.000

De Vlaamse Regering voorziet ook nieuw beleid in 2021: in totaal gaat het om een extra aanwending van 1.748,0 miljoen euro beleids- en 1.656,5 miljoen euro vereffeningskredieten. Dit omvat enerzijds 725,4 miljoen euro beleidskredieten en 635,4 miljoen euro nieuwe vereffeningskredieten voor de verdere uitvoering van het Regeerakkoord, maar anderzijds ook extra middelen voor nieuw beleid.

Tabel 2-3: Uitbreiding netto-beleidsruimte (in duizend euro)

	Beleids- kredieten	Vereffenings- kredieten
Ontvangsten Regeerakkoord	341.000	341.000
Uitgaven Regeerakkoord	384.357	294.357
Warm Vlaanderen	100.211	100.211
Excelleren	107.576	107.576

Extra investeringen	100.000	10.000
Lokale besturen	47.520	47.520
Mobiliteit en openbare werken	11.800	11.800
Omgeving	6.750	6.750
Andere	10.500	10.500
Beheersing coronacrisis (provisie)	300.000	300.000
Sociaal Akkoord Welzijn (provisie)	286.000	286.000
Beleidsimpulsen Onderwijs (provisie)	250.000	250.000
Klimaatfonds	46.295	64.089
Nieuw beleid (incl. IT-uitgaven)	140.349	121.064
Extra aanwending nieuw beleid	1.748.001	1.656.510
Plan Vlaamse Veerkracht (provisie)	4.300.000	4.300.000

Het komende jaar is het alle hens aan dek om het vertrouwen in onze economie te herstellen en de fundamenten te leggen om terug te keren naar een gezond financieel beleid. Dat is nog steeds de beste garantie voor onze welvaart op lange termijn.

Voor de financiering van het relanceplan wordt maximaal ingezet op de Europese faciliteit voor herstel en veerkracht. Er wordt 4,3 miljard euro voorzien voor de uitvoering ervan. Er wordt ingezet op 8 grote krachtlijnen: 65,0 miljoen euro kapitaalversterking en steun aan bedrijven, 1,52 miljard euro publieke infrastructuur, 1,18 miljard euro klimaat, duurzaamheid en innovatie, 800,0 miljoen euro digitale transformatie, 655,0 miljoen euro Warm Vlaanderen, 83,0 miljoen euro voor de voorbereiding van Brexit en 10,0 miljoen euro om de werking van de Vlaamse overheid onder de loep te nemen. Op de provisie Plan Vlaamse Veerkracht wordt 10% onderbenutting verwacht. Die middelen worden gebruikt om de wachtlijsten voor personen met een beperking af te bouwen. 15 miljoen euro werd toegevoegd aan de hiervoor voorziene budgetten in het Regeerakkoord in het kader van Warm Vlaanderen en is reeds ingeschreven in de Welzijnsbegroting.

3 DE MIDDELENBEGROTING

3.1 Totale middelen

Tabel 3-1 toont een overzicht van de belangrijkste parameters die bij de begrotingsaanpassingen 2020 en de begrotingsopmaak 2021 gebruikt worden om de opcentiemen en het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB te ramen. Het betreft de parameters van de Economische Begrotingen van respectievelijk 6 februari 2020 (eerste begrotingsaanpassing), 5 juni 2020 (tweede begrotingsaanpassing) en 10 september 2020 (begrotingsopmaak) en van de mededeling door de FOD Financiën van respectievelijk 17 maart 2020, 2 juli 2020 en 24 september 2020.

Voor een volledig overzicht van de gehanteerde parameters verwijzen we naar Bijlage 2: Parameteroverzicht. Behalve de klassieke parameters van inflatie en economische groei, spelen ook de fiscale capaciteit van de gewesten en gemeenschappen en het aantal leerlingen en min 18-jarigen van de gemeenschap, het aantal 0- tot en met 18-jarigen en het aantal 80-plussers een belangrijke rol bij de berekening van de middelen toegewezen vanuit de Bijzondere Financieringswet. Bovendien wordt de fiscale capaciteit vanaf het aanslagjaar 2015 ook geïnterpreteerd als de regionale opdeling van de opbrengst van de federaal gebleven personenbelasting. Voor het begrotingsjaar 2021 wordt dus de fiscale capaciteit met betrekking tot het aanslagjaar 2020 toegepast.

In vergelijking met eerste begrotingsaanpassing 2020 worden bij de tweede begrotingsaanpassing 2020 zowel de verwachte inflatie als de economische groei aangepast. Bij de begrotingsopmaak 2021 wordt de economische groei voor het jaar 2020 positief bijgesteld.

Tabel 3-1: Verwachte inflatie en economische groei in 2020 en 2021

	BA 2020 (EB 2/2020)		2BA 2020 (EB 6/2020)		BO 2021 (EB 9/2020)	
	2019 definitief	2020 aangepast	2019 definitief	2020 aangepast	2020 vermoedelijk	2021 initieel
BBP	1,4%	1,4%	1,4%	-10,6%	-7,4%	6,5%
CPI	1,44%	1,1%	1,44%	0,8%	0,8%	1,4%

Bron: Federaal Planbureau

Zoals uit tabel 3-1 blijkt, zijn de ramingen van het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB bij de tweede begrotingsaanpassing 2020 en de begrotingsopmaak 2021 gebaseerd op macro-economische parameters waarin de gevolgen van de coronacrisis zijn doorgesijpeld. Voor de raming van de bruto-opcentiemen laten de gevolgen van de coronacrisis zich pas vanaf aanslagjaar 2021 (= begrotingsjaar 2021) voelen. De bruto-opcentiemen van het begrotingsjaar 2021 zijn immers gelinkt aan het inkomstenjaar 2020. Verder in dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op de specifieke ramingen.

Gelet op de volatiliteit van de economische groei en de inflatie geeft tabel 3-2 weer in welke mate de opcentiemen, het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB, en de specifieke dotaties (zie verder) reageren op een wijziging van de economische groei en de inflatie in het begrotingsjaar 2020 en 2021. Hierbij wordt er van uitgegaan dat een wijziging van het BBP een impact heeft op de loonevolutie en bijgevolg ook op de opcentiemen. Elke onderzochte wijziging heeft een grootte van 0,1 procentpunt (10 basispunten). De in het vet weergegeven bedragen in tabel 3-2 (29.663 en 34.032 duizend euro) tonen de meerontvangsten op kruissnelheid van een stijging met 10 basispunten van respectievelijk het BBP en de CPI.

Tabel 3-2: Sensitiviteit (in duizend euro)

Parameter	Middelen 2021		
	Afrekening 2020	Basis 2021	Totaal
BBP 2020	17.124	29.663	46.787
BBP 2021	-	21.400	21.400
CPI 2020	24.765	34.032	58.797
CPI 2021	-	26.255	26.255

Tabel 3-3 geeft in grote rubrieken een overzicht van de ESR-gecorrigeerde middelen voor de begrotingsjaren 2020 en 2021. Voor beide begrotingsjaren gaat het om begrote cijfers. De cijfers in deze tabel zijn bedragen afgerond op hoofdcategorie. Ten opzichte van de bedragen in tabel 2-1 kunnen er daardoor afrondingsverschillen voorkomen.

Voor het begrotingsjaar 2021 worden de ESR-gecorrigeerde ontvangsten op 46,2 miljard euro geraamd. Dat is 1,46 miljard euro of 3,3% meer dan bij de eerste begrotingsaanpassing 2020. De toename van de ontvangsten wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de gewestbelastingen. Bij de eerste begrotingsaanpassing 2020 werden de gewestbelastingen met 1,03 miljard euro naar beneden herzien, waarvan 716,5 miljoen euro gerelateerd aan de coronacrisis. In 2021 wordt er voor de gewestbelastingen een toename van 876,0 miljoen euro verwacht. De dotaties uit de Bijzondere Financieringswet nemen met 618,6 miljoen euro toe. De coronacrisis is wel nog voelbaar bij de bruto-opcentiemen, zij het eerder beperkt. Hier wordt een daling van 66,9 miljoen euro verwacht. De bruto-opcentiemen van het begrotingsjaar 2021 zijn immers gelinkt aan het inkomstenjaar 2020. Er wordt verwacht dat de coronacrisis een (beperkte) negatieve impact zal hebben op de inkomensvorming in 2020, en bijgevolg op de bruto-opcentiemen van het aanslagjaar 2021.

Tabel 3-3: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten (in duizend euro)

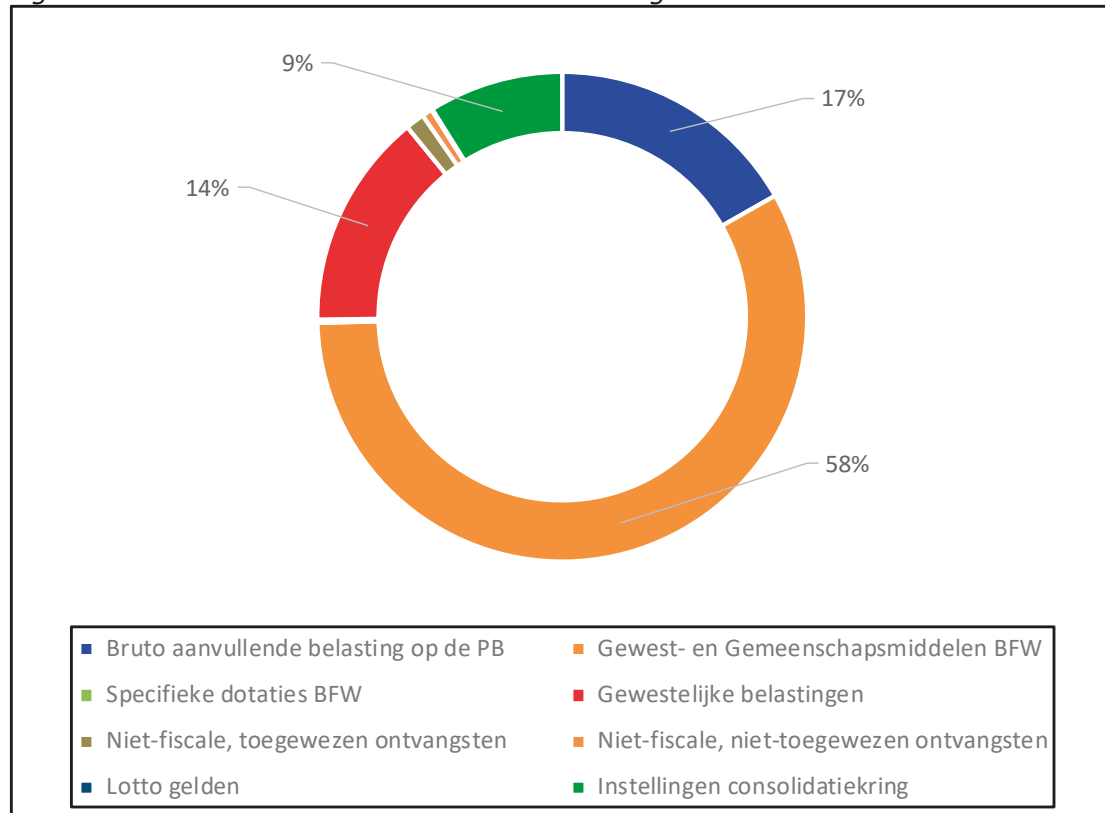
	REA 2019	BA 2020	2BA 2020	2BA - BA	BO 2021	BO - BA
Bruto aanvullende belasting op de PB	7.923.747	7.817.845	7.817.845	0	7.750.969	-66.876
Gewestmidelen BFW	2.487.003	2.516.194	2.313.110	-203.083	2.572.147	55.954
Gemeenschapsmidelen BFW	23.114.284	23.593.791	21.682.688	-1.911.103	24.155.172	561.381
Specifieke dotaties BFW	98.786	99.399	98.192	-1.208	100.657	1.258
Gewestelijke belastingen	6.851.804	5.726.289	6.169.355	443.066	6.602.278	875.989
Eigen niet-fiscale, toegewezen ontvangsten	584.354	583.405	583.405	0	578.499	-4.906
Eigen niet-fiscale, niet toegewezen ontvangsten	259.601	264.950	264.950	0	315.652	50.702
Lotto gelden	30.211	30.225	30.225	0	30.370	145

	REA 2019	BA 2020	2BA 2020	2BA - BA	BO 2021	BO - BA
Instellingen consolidatie -kring	4.233.048	4.131.134	4.131.134	0	4.117.632	-13.502
TOTAAL	45.582.838	44.763.232	43.090.904	-1.672.329	46.223.377	1.460.144

Bron: departement FB, Vlabel

Figuur 3-1 toont voor het begrotingsjaar 2021 het relatieve aandeel van de inkomsten ten opzichte van de totale middelen. Uit deze figuur blijkt dat de Vlaamse opcentiemen 17% vertegenwoordigen van de Vlaamse (ESR-gecorrigeerde) ontvangsten. Het belang van de gewestbelastingen bedraagt 14%.

Figuur 3-1: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten

Bron: departement FB

Door de zesde staatshervorming is er een stijging van de Vlaamse fiscale autonomie, die gevormd wordt door de opbrengsten uit de gewestelijke belastingen enerzijds en de gewestelijke opcentiemen anderzijds. In 2014 bedroeg de fiscale autonomie 19,4%. In 2021 zal de fiscale autonomie 31,1% bedragen.

3.2 Opcentiemen en dotaties Gewest

De gewestmiddelen worden in 2021 op 10.323.116 duizend euro geraamd, inclusief een positieve afrekening van 55.270 duizend euro. De raming 2021 houdt ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020 een daling in van 10.922 duizend euro. De tweede begrotingsaanpassing 2020 landt op 10.130.955 duizend euro, inclusief een negatieve afrekening van 5.962 duizend euro. Ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020 komt dit neer op een aan de coronacrisis gerelateerde negatieve bijstelling van 203.083 duizend euro. In tabellen 3-8 en 3-9 worden de geciteerde bedragen overzichtelijk opgelijst.

3.2.1 Bruto opcentiemen

De raming van de gewestelijke bruto-opcentiemen voor het begrotingsjaar 2021 is net zoals bij de vorige begrotingsrondes gebaseerd op de HRF-methode. De HRF-methode die in Bijlage 4 gedetailleerd wordt beschreven, houdt rekening met de in het begrotingsjaar t ontvangen voorschotten met betrekking op het aanslagjaar t (inkomsten jaar $t-1$) en de kasmatige afrekeningen die betrekking hebben op aan jaar t voorafgaande aanslagjaren. Vanaf 2021 is het effect van de coronacrisis op de gewestelijke opcentiemen voelbaar.

De raming van de voorschotten van de bruto-opcentiemen vertrekt van de basisgegevens inzake bruto-opcentiemen en fiscale uitgaven voor de aanslagjaren 2019 tot en met 2021 die door de FOD Financiën op 24 september 2020 ter beschikking werden gesteld van de gewesten en gemeenschappen.

De parameter "belasting Staat" is van belang met het oog op de raming van de opcentiemen voor het aanslagjaar 2021. Voor de raming van de belasting Staat van het aanslagjaar 2021 baseert de FOD Financiën zich op de realisatiecijfers per 30 juni 2020 van de kohieren met betrekking tot het aanslagjaar 2019. De gewone aanslagtermijn met betrekking tot het aanslagjaar 2019 is immers per 30 juni 2020 verstreken waardoor de realisatiecijfers van het laatstbedoelde aanslagjaar beschikbaar zijn.

De raming van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen houdt ook rekening met de effecten van de Tax Shift en de andere federale maatregelen over de betrokken aanslagjaren. Tabel 3-4 toont de gecumuleerde impact van de federale Tax Shift en de andere federale maatregelen op de Vlaamse opcentiemen, berekend per aanslagjaar aan 100% (dus zonder rekening te houden met het voorschotten- of inningspercentage). Vanaf (aanslagjaar) 2021 worden er geen opstappen meer voorzien inzake Tax Shift. Het dient benadrukt te worden dat de Vlaamse begroting de verwachte minderontvangsten als gevolg van de federale maatregelen in de personenbelasting absorbeert. De negatieve impact van de federale maatregelen op de Vlaamse begroting wordt ook in 2021 niet tegengedraaid, maar komt volledig ten goede aan de belastingbetalers. In de begroting 2021 loopt de belastingverlaging op tot 852,1 miljoen euro.

Tabel 3-4: Gecumuleerde impact Tax Shift en andere federale maatregelen op Vlaamse opcentiemen in lopende prijzen (in miljoen euro)

		AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021
Impact TS I	(1)	-70,3	-146,4	-153,0	-159,0	-168,8	-168,5
Impact TS II	(2)	0,0	-178,9	-186,9	-402,5	-657,2	-656,1
Totaal TS I & II: delta opcentiemen	(3)= (1)+(2)	-70,3	-325,3	-339,9	-561,5	-826,0	-824,6
Federale maatregelen excl. TS	(4)	13,7	14,7	15,4	15,2	-41,7	-27,5
Totale delta opcentiemen	(5)= (3)+(4)	-56,6	-310,7	-324,5	-546,4	-867,7	-852,1

Bron: basisgegevens FOD Financiën, simulatie departement FB

De voorschotten van de bruto opcentiemen voor 2021¹ worden, rekening houdend met het van toepassing zijnde voorschottenpercentage (99,09%), geraamd op

¹ De raming van de Vlaamse bruto-opcentiemen gebeurt op basis van de herziene autonomiefactor (van 25,990% tot en met aanslagjaar 2017 naar 24,957% vanaf aanslagjaar 2018) en de hiermee gepaard gaande verlaging van het opcentiementarief (van 35,117% naar 33,257%). De Vlaamse Regering heeft met andere woorden de verlaging van

7.657.178 duizend euro. Rekening houdend met de voorschotten fiscale uitgaven, eveneens tegen het voorschottenpercentage (99,09%), krijgen we de voorschotten in netto-opcentiemen. Bemerk dat de fiscale uitgaven die naar aanleiding van de zesde staatshervorming zijn geregionaliseerd, in de Vlaamse begroting niet als een minderontvangst maar als een uitgave worden begroot. Om de verwerking van de ramingen van de fiscale uitgaven te laten aansluiten op de raming van de bruto-opcentiemen, worden voor de fiscale uitgaven enkel de voorschotten geraamd. Iedere afrekening op de fiscale uitgaven wordt immers verwerkt bij de bruto-opcentiemen².

Tabel 3-5: Raming van de voorschotten (in duizend euro)

		AJ 2021
Federaal voorschottenpercentage (VS%)	(1)	99,09%
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij BO; aan 100%)	(2)	7.727.498
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij BO; aan VS%)	(3) = (2)*(1)	7.657.178
Voorschotten fiscale uitgaven (bij BO; aan 100%)	(4)	1.553.549
Voorschotten fiscale uitgaven (bij BO; aan VS%)	(5) = (4)*(1)	1.539.412
Voorschotten netto opcentiemen (aan VS%)	(6) = (3)-(5)	6.117.766

Bron: FOD Financiën

Vervolgens worden de kasmatige afrekeningen van de netto-opcentiemen geraamd. Ook de raming van de kasmatige afrekeningen is gebaseerd op de door de FOD Financiën ter beschikking gestelde gegevens, maar hier betreft het de bij de federale begrotingsopmaak 2021 geactualiseerde gegevens voor alle betrokken aanslagjaren (uitvoeringscijfers tot en met aanslagjaar 2019, ramingen vanaf aanslagjaar 2020). Aangezien de federale uitvoeringscijfers en ramingen telkens betrekking hebben op de kohieren van de gewone aanslagtermijn (= kohieren tot en met juni van het jaar aanslagjaar t+1), houdt de voorliggende raming van de afrekeningen ook rekening met een beperkt bedrag aan kohieren die buiten de gewone aanslagtermijn ingekohierd worden (de zogenaamde staartkohieren).

De kasmatige afrekening wordt bekomen door per aanslagjaar en per begrotingsjaar het verschil te maken tussen enerzijds de gerealiseerde of geraamde voorfinanciering³ tot en met december van het jaar t en de gerealiseerde of geraamde ontvangen bedragen tot en met februari van begrotingsjaar t+1, en anderzijds de voorschotten (al dan niet verhoogd met de reeds aangerekende afrekeningen). Het verschuiven met 2 maanden heeft te maken met de betaaltermijn van 2 maanden na het ontvangen van het kohier.

de autonomiefactor, wat het regionaal aandeel in de personenbelasting is, niet tegengedraaid (althoewel zij hiervoor de bevoegdheid heeft).

² De verwerking van de afrekeningen m.b.t. het aanslagjaar t gebeurt in de begrotingsjaren volgend op het jaar t.

³ Het luik voorfinanciering heeft betrekking op de bedrijfsvoorheffing en de voorafbetalingen die in de ingekohierde bedragen begrepen zijn. De voorfinanciering wordt geacht te zijn ontvangen in de maand waarin de aanslag gevestigd werd (= maand van inkohiering). De al dan niet betaling van de belastingschuld door de belastingplichtige heeft geen impact op de aanrekening van de voorfinanciering. Het luik ontvangen bedragen heeft betrekking op de effectieve betaling van de belastingschuld door de belastingplichtige. In geval van een negatieve belastingschuld gaat het om een teruggave door de fiscus.

Finaal worden de volgens de HRF-methode aanrekenbare ontvangsten bekomen door de som te maken van de voorschotten en de kasmatige afrekeningen die zich in hetzelfde begrotingsjaar situeren. De aanrekenbare bruto-opcentiemen van het begrotingsjaar 2021 bedragen 7.750.969 duizend euro en zijn dus samengesteld uit voorschotten (7.657.178 duizend euro) en afrekeningen (324 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2016; 1.655 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2017; 3.616 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2018; 26.854 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2019 en 61.342 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2020).

Tabel 3-6: Bruto-opcentiemen volgens HRF-methode⁴ (in duizend euro)

	2021
Voorschotten bruto-opcentiemen AJ	7.657.178
Afrekeningen AJ 2015	0
Afrekeningen AJ 2016	324
Afrekeningen AJ 2017	1.655
Afrekeningen AJ 2018	3.616
Afrekeningen AJ 2019	26.854
Afrekeningen AJ 2020	61.342
Totaal volgens HRF-definitie	7.750.969

Bron: FOD Financiën, departement FB

Tabel 3-7 toont aan dat de verwachte voorschotten bij de begrotingsopmaak 2021 61.942 duizend euro minder bedragen dan bij de (eerste en tweede) begrotingsaanpassing 2020. Ondanks de coronacrisis verwacht de FOD Financiën dat de inkomensvorming in inkomstenjaar 2020 (= aanslagjaar 2021) slechts 0,7% lager zal liggen dan in 2019. De relatief beperkte negatieve bijstelling van de inkomensvorming wordt verklaard door de werking van de stabilisatoren. De inkomensvorming wordt tevens als voorspeller van de belasting Staat gehanteerd, waardoor de bijstelling van de verwachte voorschotten eveneens relatief beperkt is.

Tabel 3-7: Bruto-opcentiemen 2020 & 2021 volgens HRF-methode (in duizend euro)

	BA 2020	2BA 2020	2BA 2020 - BA 2020	BO 2021	BO 2021 - BA 2020
Voorschotten	7.719.120	7.719.120	0	7.657.178	-61.942
Afrekeningen vorige aanslagjaren	98.725	98.725	0	93.790	-4.934
Bruto- opcentiemen (CB0- 9CDGADN-OW)	7.817.845	7.817.845	0	7.750.969	-66.876

Bron: FOD Financiën, departement FB

⁴ De HRF-methode houdt uiteindelijk ook rekening met een verondersteld inningspercentage (hier: 99,68% voor aanslagjaar 2015; 99,81% voor aanslagjaar 2016 en 99,67% voor de volgende aanslagjaren).

3.2.2 Toegewezen gedeelte van de PB

Het toegewezen gedeelte van de PB bestaat uit drie componenten: middelen diverse bevoegdheden, middelen arbeidsmarktbevoegdheden en middelen fiscale uitgaven.

De dotatie middelen diverse bevoegdheden wordt verdeeld op basis van een vaste verdeelsleutel (50,33% voor het Vlaams Gewest). Bij de begrotingsopmaak 2021 bedraagt de dotatie voor het Vlaams Gewest 527.494 duizend euro (inclusief 8.895 duizend euro afrekening 2020). Bij de tweede begrotingsaanpassing 2020 bedraagt de dotatie voor het Vlaams Gewest 475.422 duizend euro (inclusief -517 duizend euro afrekening 2019).

De gewesten ontvangen twee toelagen voor het financieren van bepaalde aspecten van het tewerkstellingsbeleid en voor het financieren van specifieke fiscale uitgaven ⁵. Niet 100%, maar 60% van de overgedragen bevoegdheid inzake fiscale uitgaven wordt gefinancierd via een toelage vanwege de federale overheid. De resterende 40% financieren de gewesten via de opcentiemen. De nieuwe toelagen voor werk en voor fiscale uitgaven worden bij begrotingsopmaak 2021 respectievelijk op 1.323.923 duizend euro (inclusief 24.056 duizend euro afrekening 2020) en 1.128.275 duizend euro (inclusief 23.318 duizend euro afrekening 2020) geraamd. Bij de tweede begrotingsaanpassing 2020 worden de nieuwe toelagen respectievelijk op 1.188.066 duizend euro (inclusief -2.825 duizend euro afrekening 2019) en 1.102.233 duizend euro (inclusief -2.621 duizend euro afrekening 2019) geraamd.

Het bedrag van het gewestelijk deel van het overgangsmechanisme is negatief en wordt in 2020 en 2021 op -321.557 duizend euro geraamd (geen afrekening). Het overgangsbedrag dat bedoeld was om de inwerkingtreding van de herziene Bijzondere Financieringswet budgettair neutraal te laten verlopen in het aanvangsjaar, wordt tot en met 2024 nominaal constant gehouden. Nadien wordt het over een periode van tien jaar lineair afgebouwd.

Ter compensatie van de pendelbewegingen wordt er een transfer ten gunste van het Brussel Hoofdstedelijk Gewest voorzien. In 2021 zal de totale pendeldotatie 44 miljoen euro bedragen. De pendeldotatie wordt gedragen door het Vlaams Gewest en het Waals Gewest a rato van hun aandeel in de netto stroom van pendelaars naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het aandeel van het Vlaams Gewest in de netto stroom pendelaars naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt in 2021 op 61,10% geraamd. Dit komt neer op -26.883 duizend euro (geen afrekening). Bij de (eerste = tweede) begrotingsaanpassing 2020 werden/worden ook de pendelstromen over de periode 2014-2019 herzien. Voor het Vlaams Gewest is de herziening positief. Ze bedraagt 1.997 duizend euro (minder inhouding). De totale pendeldotatie 2020 bedraagt bijgevolg -24.886 duizend euro, inclusief 1.997 duizend euro afrekening. Vanaf de begrotingsopmaak 2018 wordt de pendeldotatie niet meer als een minderontvangst begroot, maar als een uitgave (zie begrotingsartikel CB0-1CCG2CC-WT).

Tot slot wordt het toegewezen gedeelte van de PB nog verminderd met de responsabiliseringsbijdragen (voor het gewest en de gemeenschap samen) die tot en met 2020 nominaal vermeld staan in artikel 65quinquies van de Bijzondere Financieringswet. Vanaf begrotingsjaar 2021 wordt de responsabiliseringsbijdrage

⁵ De raming van de toelage voor fiscale uitgaven is sinds de begrotingsopmaak 2017 (en definitief vanaf de begrotingsaanpassing 2017) gebaseerd op een geactualiseerd basisbedrag voor de fiscale uitgaven van het aanslagjaar 2015.

per deelgebied bepaald door een bijdragepercentage toe te passen op de weddenmassa die door de betrokken entiteit in het voorgaande kalenderjaar werd betaald. Dit bijdragepercentage zal tegen 2028 gelijk zijn aan het percentage van de sociale bijdrage die iedere werkgever moet betalen voor zijn werknemers die onderworpen zijn aan het pensioenstelsel dat geldt voor werknemers (momenteel 8,86%). In 2021 bedraagt het bijdragepercentage 30% van 8,86%. Vanaf 2022 wordt het percentage van 30% jaarlijks met 10 procentpunten opgetrokken totdat in 2028 100% van 8,86% bereikt wordt.

Bij de begrotingsopmaak 2021 werd bijgevolg een inschatting gemaakt van de te betalen weddemassa over het jaar 2020. De bedoelde weddemassa is deze die onderworpen is aan de afhouding bedoeld in artikel 60 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen. Dit zijn de wedden en de andere bezoldigingselementen die in aanmerking genomen worden voor de berekening van de rustpensioenen van de vastbenoemde ambtenaren en die onderworpen zijn aan de afhouding van 7,5% ten voordele van het Fonds voor Overlevingspensioenen. In 2021 wordt de responsabiliseringsbijdrage geraamd op -185.989 duizend euro.

3.3 Dotaties Gemeenschap

De gemeenschapsmiddelen worden in 2021 op 24.155.172 duizend euro geraamd, inclusief een positieve afrekening van 503.157 duizend euro. De raming 2021 houdt ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020 een toename in van 561.381 duizend euro. De tweede begrotingsaanpassing 2020 landt op 21.682.688 duizend euro, inclusief een negatieve afrekening van 5.313 duizend euro. Ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020 komt dit neer op een aan de coronacrisis gerelateerde negatieve bijstelling van 1.911.103 duizend euro. In Tabellen 3-8 en 3-9 worden de geciteerde bedragen overzichtelijk opgelijst.

3.3.1 Toegewezen gedeelte van de btw

De totale dotatie toegewezen gedeelte van de BTW wordt bepaald uit de basis van het toegewezen gedeelte van de BTW van het vorige jaar aangepast aan de inflatie, het BBP en de denataliteit. De totale dotatie van het lopende jaar wordt verdeeld over de gemeenschappen aan de hand van een verdeelsleutel gebaseerd op het aantal leerlingen.

Als dusdanig wordt voor de Vlaamse Gemeenschap het toegewezen gedeelte van de BTW in 2021 op 10.190.645 duizend euro geraamd, inclusief een positieve afrekening over het begrotingsjaar 2020 van 289.028 duizend euro. Bij de tweede begrotingsaanpassing 2020 bedraagt de raming 8.942.162 duizend euro, inclusief een positieve afrekening over het begrotingsjaar 2019 van 12.117 duizend euro.

3.3.2 Toegewezen gedeelte van de PB

De totale dotatie toegewezen gedeelte van de PB wordt bepaald uit de basis van het toegewezen gedeelte van de PB van het vorige jaar aangepast aan de inflatie en het BBP. De totale dotatie van het lopende jaar wordt verdeeld aan de hand van het aandeel van de gemeenschap in de totale personenbelasting.

Het toegewezen gedeelte van de PB wordt voor de Vlaamse Gemeenschap in 2021 op 5.822.222 duizend euro geraamd, inclusief een positieve afrekening over het begrotingsjaar 2020 van 104.140 duizend euro. Bij de tweede begrotingsaanpassing 2020 bedraagt de raming 5.225.589 duizend euro, inclusief een negatieve afrekening over het begrotingsjaar 2019 van 12.774 duizend euro.

3.3.3 *Andere federale dotaties*

De gemeenschappen ontvangen eveneens bijkomende toelagen voor de bijkomende bevoegdheden die hen door de zesde staatshervorming werden toegekend (gezinsbijslag, ouderenzorg, gezondheidszorg, ziekenhuisinfrastructuur (vanaf 2016), justitiehuisen en interuniversitaire attractiepolen (vanaf 2018)). Voor de Vlaamse Gemeenschap worden de bijkomende middelen in 2021 op 7.989.510 duizend euro geraamd, inclusief een positieve afrekening over het begrotingsjaar 2020 van 109.989 duizend euro. Bij de tweede begrotingsaanpassing 2020 bedraagt de raming 7.362.142 duizend euro, inclusief een negatieve afrekening over het begrotingsjaar 2019 van 4.656 duizend euro.

De inhoudingen die de FOD Financiën doorvoert inzake maximumfactuur (inhouding op toelage ouderenzorg) en inzake ziekenhuisinfrastructuur (inhouding op toelage ziekenhuisinfrastructuur) worden in de Vlaamse begroting als een uitgave begroot, en niet als een minderontvangst.

Ook voor de gemeenschappen voorziet de herziene Bijzondere Financieringswet een overgangsmechanisme. Het bedrag van het overgangsmechanisme is positief en wordt in 2020 en 2021 op 152.795 duizend euro geraamd (geen afrekening). Het doel van het overgangsmechanisme was de inwerkingtreding van de herziene Bijzondere Financieringswet budgettair neutraal te laten verlopen in het aanvangsjaar. De budgettaire verschillen in het aanvangsjaar werden bijgevolg uitgevlakt via een egalisatiebedrag per gemeenschap. Het egalisatiebedrag wordt tot en met 2024 nominaal constant gehouden. Nadien wordt het over een periode van tien jaar lineair afgebouwd.

3.4 Samenvattend overzicht: gewestelijke opcentiemen en gewest- en gemeenschapsmiddelen BFW

Tabellen 3-8 en 3-9 tonen de middelen die op basis van de BFW in 2020 en 2021 mogen verwacht worden. De cijfers in deze tabellen zijn afgeronde bedragen op dotatieniveau. Ten opzichte van de bedragen in tabellen 2-1 en 3-3 kunnen er daardoor afrondingsverschillen voorkomen.

Globaal gesteld nemen de middelen inzake de bruto aanvullende belasting op de PB en het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB bij de begrotingsopmaak 2021 toe met 550.459 duizend euro ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020. De toename is de resultante van de herziening van de onderliggende macro-economische parameters. Zoals supra gesteld zijn de ramingen van de opcentiemen en het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB gebaseerd op macro-economische parameters van de Economische Begroting van september 2021.

Bij de tweede begrotingsaanpassing 2020 worden het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB met 2.114.187 duizend euro naar beneden herzien. Door de tweede begrotingsaanpassing 2020 te baseren op de macro-economische parameters van de Economische Begroting van juni 2020, worden de gevolgen van de coronacrisis reeds in 2020 voelbaar, althans toch voor de dotaties van de Bijzondere Financieringswet. Bovendien werd op de Interministeriële Conference voor Financiën en Begroting van 2 juli 2020 beslist om voor alle gewesten en gemeenschappen de dotaties af te stemmen op de macro-economische parameters van de Economische Begroting van juni 2020.

Zoals blijkt uit tabel 9-2, het parameteroverzicht in Bijlage 2, worden bij de begrotingsopmaak en begrotingsaanpassing ook telkens de middelen van de Bijzondere Financieringswet van het voorgaande begrotingsjaar herraamd. In concreto worden bij de begrotingsopmaak 2021 het toegewezen gedeelte van de

BTW en de PB, en de toelagen voor de nieuwe bevoegdheden, met betrekking tot het begrotingsjaar 2020 herhaald. Deze herhaaling wordt vergeleken met de raming die ter gelegenheid van de tweede begrotingsaanpassing 2020 wordt opgesteld. De vergelijking in kwestie resulteert in een afrekening die in de ramingen voor het begrotingsjaar 2021 wordt geïntegreerd. Tabel 3-9 situeert voor iedere component van de middelenberekening het afrekeningssaldo 2020 in de raming van de middelen 2021 (kolom (d)).

De afrekening over het begrotingsjaar 2019 ondergaat bij de tweede begrotingsaanpassing 2020 geen wijzigingen ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020. In tabel 3-8 is het afrekeningssaldo 2019 weergegeven in kolom (d).

Tabel 3-8: Bruto aanvullende belasting op de PB en Toegewezen Gedeelte van de PB en de BTW (in duizend euro)⁶: 2BA 2020

	BA 2020 incl. afrek 2019 geaggregeerd	2019 bij BA 2019 excl. afrek 2018	2019 bij 2BA 2020 excl. afrek 2018	2019 Afrekening bij 2BA 2020	2BA 2020 incl. afrek 2019 geaggregeerd	2BA 2020 incl. afrek 2019 geïntegreerd	2BA 2020 - BA 2020
	(a)	(b)	(c)	(d) = (c) - (b)	(e)	(f)	(g) = (e) - (a)
Bruto aanvullende belasting op de PB	7.817.845	7.920.717	7.920.717	0	7.817.845	7.817.845	0
Voorafnames op federale PB	2.974.766	2.922.981	2.917.019	-5.962	2.771.683	2.765.721	-203.083
middelen diverse bevoegdheden	510.811	501.259	500.742	-517	475.939	475.422	-34.872
middelen arbeidsmarktbeleid	1.278.148	1.256.240	1.253.415	-2.825	1.190.890	1.188.066	-87.257
middelen fiscale uitgaven	1.185.807	1.165.482	1.162.861	-2.621	1.104.854	1.102.233	-80.954
Mechanisme nationale solidariteit	0	0	0	0	0	0	0
Overgangsmechanisme	-321.557	-321.557	-321.557	0	-321.557	-321.557	0
Correcte financiering Brusselse instellingen							
Responsabiliseringsbijdrage pensioenen (Gew & Gem)	-131.054	-121.735	-121.735	0	-131.054	-131.054	0
Subtotaal middelen Vlaams Gewest	10.340.001	10.400.406	10.394.443	-5.962	10.136.917	10.130.955	-203.083
Afrekening over het jaar t-1	-5.962				-5.962		0
Totale middelen Vlaams Gewest	10.334.038	10.400.406	10.394.443	-5.962	10.130.955	10.130.955	-203.083
Voorafnames op BTW	10.033.182	9.773.893	9.786.010	12.117	8.930.046	8.942.162	-1.103.137
Voorafnames op federale PB	5.622.182	5.524.971	5.512.198	-12.774	5.238.363	5.225.589	-383.819
Dotaties overgehevelde bevoegdheden inzake	7.790.945	7.599.443	7.594.787	-4.656	7.366.798	7.362.142	-424.148
kinderbijslagen	4.045.773	3.979.229	3.974.199	-5.030	3.913.871	3.908.841	-131.902
kost administratief beheer gezinsbijslag (-)	-	-	-	-	-	-	-
ouderenzorg	2.747.758	2.642.600	2.643.736	1.135	2.538.379	2.539.514	-209.379

⁶ Een uitgebreide toelichting aangaande de middelenvoorziening van Gewesten en Gemeenschappen na de zesde staatshervorming kan geraadpleegd worden via volgende weblink: <https://fin.login.kanooh.be/de-financi%C3%ABle-middelenvoorziening-voor-gemeenschappen-en-gewesten-na-de-zesde-staats-hervorming>

	BA 2020 incl. afrek 2019 geaggregeerd	2019 bij BA 2019 excl. afrek 2018	2019 bij 2BA 2020 excl. afrek 2018	2019 Afrekening bij 2BA 2020	2BA 2020 incl. afrek 2019 geaggregeerd	2BA 2020 incl. afrek 2019 geïntegreerd	2BA 2020 - BA 2020
	(a)	(b)	(c)	(d) = (c) - (b)	(e)	(f)	(g) = (e) - (a)
vergoeding voor inbreng in maximumfactuur fed. overheid (-)	-	-	-	-	-	-	-
diverse gezondheidszorgen en hulp aan personen	529.381	519.063	518.648	-415	487.127	486.712	-42.254
ziekenhuizen (vanaf bj 2016)	388.854	381.270	380.969	-301	357.820	357.519	-31.034
inhouding voor investeringen	-	-	-	-	-	-	-
ziekenhuisinfrastructuur (vanaf bj 2016)	60.510	59.060	59.025	-35	53.190	53.156	-7.319
justitiehuizen	18.669	18.222	18.211	-11	16.411	16.400	-2.258
interuniversitaire attractiepolen (vanaf bj 2018)	152.795	152.795	152.795	0	152.795	152.795	0
Overgangsmechanisme							
Responsabiliseringsbijdrage pensioenen (zie Gewest)							
Subtotaal middelen Vlaamse Gemeenschap	23.599.104	23.051.103	23.045.790	-5.313	21.688.001	21.682.688	-1.911.103
Afrekening over het jaar t-1	-5.313				-5.313		0
Totale middelen Vlaamse Gemeenschap	23.593.791	23.051.103	23.045.790	-5.313	21.682.688	21.682.688	-1.911.103
Vlaams Gewest + Vlaamse Gemeenschap	33.927.830	33.451.508	33.440.233	-11.275	31.813.643	31.813.643	-2.114.187

Bron: departement FB

Tabel 3-9: Bruto aanvullende belasting op de PB en Toegewezen Gedeelte van de PB en de BTW (in duizend euro): BO 2021

	BA 2020 incl. afrek 2019 geaggregeerd	2020 bij 2BA 2020 excl. afrek 2019	2020 bij BO 2021 excl. afrek 2019	2020 Afrekening bij BO 2021	BO 2021 incl. afrek 2020 geaggregeerd	BO 2021 incl. afrek 2019 geïntegreerd	BO 2021 - BA 2020
	(a)	(b)	(c)	(d) = (c) - (b)	(e)	(f)	(g) = (e) - (a)
Bruto aanvullende belasting op de PB	7.817.845	7.817.845	7.817.845	0	7.750.969	7.750.969	-66.876
Voorafnames op federale PB	2.974.766	2.771.683	2.826.953	55.270	3.024.423	3.079.693	49.657
middelen diverse bevoegdheden	510.811	475.939	484.834	8.895	518.599	527.494	7.788
middelen arbeidsmarktbeleid	1.278.148	1.190.890	1.214.947	24.056	1.299.867	1.323.923	21.719
middelen fiscale uitgaven	1.185.807	1.104.854	1.127.172	22.318	1.205.957	1.228.275	20.150
Mechanisme nationale solidariteit	0	0	0	0	0	0	0
Overgangsmechanisme	-321.557	-321.557	-321.557	0	-321.557	-321.557	0
Correcte financiering Brusselse instellingen							
Responsabiliseringsbijdrage pensioenen (Gew & Gem)	-131.054	-131.054	-131.054	0	-185.989	-185.989	-54.935
Subtotaal middelen Vlaams Gewest	10.340.001	10.136.917	10.192.187	55.270	10.267.846	10.323.116	-72.154
Afrekening over het jaar t-1	-5.962				55.270		61.232
Totale middelen Vlaams Gewest	10.334.038	10.136.917	10.192.187	55.270	10.323.116	10.323.116	-10.922
Voorafnames op BTW	10.033.182	8.930.046	9.219.073	289.028	9.901.617	10.190.645	-131.565
Voorafnames op federale PB	5.622.182	5.238.363	5.342.503	104.140	5.718.082	5.822.222	95.901
Dotaties overgehevelde bevoegdheden inzake	7.790.945	7.366.798	7.476.787	109.989	7.879.521	7.989.510	88.576
kinderbijslagen	4.045.773	3.913.871	3.945.902	32.031	4.078.273	4.110.304	32.501
kost administratief beheer gezinsbijslag (-)	-	-	-	-	-	-	-
ouderenzorg	2.747.758	2.538.379	2.594.970	56.591	2.796.667	2.853.258	48.908
vergoeding voor inbreng in maximumfactuur fed. overheid (-)	-	-	-	-	-	-	-
diverse gezondheidszorgen en hulp aan personen	529.381	487.127	498.009	10.882	534.281	545.163	4.900
ziekenhuizen (vanaf bj 2016)	388.854	357.820	365.813	7.993	392.447	400.440	3.593

	BA 2020 incl. afrek 2019 geaggregeerd	2020 bij 2BA 2020 excl. afrek 2019	2020 bij BO 2021 excl. afrek 2019	2020 Afrekening bij BO 2021	BO 2021 incl. afrek 2020 geaggregeerd	BO 2021 incl. afrek 2019 geïntegreerd	BO 2021 - BA 2020
	(a)	(b)	(c)	(d) = (c) - (b)	(e)	(f)	(g) = (e) - (a)
<i>inhouding voor investeringen ziekenhuisinfrastructuur (vanaf bj 2016)</i>	-	-	-	-	-	-	
<i>justitiehuizen</i>	60.510	53.190	55.094	1.904	59.497	61.401	-1.013
<i>interuniversitaire attractiepolen (vanaf bj 2018)</i>	18.669	16.411	16.998	587	18.356	18.944	-312
Overgangsmechanisme	152.795	152.795	152.795	0	152.795	152.795	0
Responsabiliseringsbijdrage pensioenen (zie Gewest)							
Subtotaal middelen Vlaamse Gemeenschap	23.599.104	21.688.001	22.191.158	503.157	23.652.016	24.155.172	52.912
Afrekening over het jaar t-1	-5.313				503.157		508.469
Totale middelen Vlaamse Gemeenschap	23.593.791	21.688.001	22.191.158	503.157	24.155.172	24.155.172	561.381
Vlaams Gewest + Vlaamse Gemeenschap	33.927.830	31.824.918	32.383.344	558.426	34.478.288	34.478.288	550.459

Bron: departement FB

3.5 Specifieke dotaties vanwege de federale overheid

Tabellen 3-10 en 3-11 tonen de geraamde middelen met betrekking tot de (overige) specifieke dotaties vanwege de federale overheid voor de tweede begrotingsaanpassing 2020 en de begrotingsopmaak 2021.

De bijkomende toelagen die de gemeenschappen vanaf 2015 ontvangen voor de bijkomende bevoegdheden die hen door de zesde staatshervorming worden toegekend (gezinsbijslag, ouderenzorg, gezondheidszorg, ziekenhuisinfrastructuur (vanaf 2016), justitiehuizen en interuniversitaire attractiepolen (vanaf 2018)), worden onder paragraaf 3.3 vermeld.

Tabel 3-10: Specifieke dotaties vanwege de federale overheid (in duizend euro): 2BA 2020

	BA 2020 incl. afrek 2019 geaggregeerd	2019 bij BA 2019 excl. afrek 2018	2019 bij 2BA 2020 excl. afrek 2018	2019 Afrekening bij 2BA 2020	2BA 2020 incl. afrek 2019 geaggregeerd	2BA 2020 incl. afrek 2019 geïntegreerd	2BA 2020 - BA 2020
	(a)	(b)	(c)	(d) = (c) - (b)	(e)	(f)	(g) = (e) - (a)
Buitenlandse studenten	40.222	39.847	39.784	-63	40.103	40.040	-119
Overname verkeersbelastingen	16.146	15.995	15.970	-25	16.098	16.073	-48
Dotatie Nationale Plantentuin	7.757	7.571	7.567	-4	6.819	6.815	-938
Overname registratie- en erfbelastingen	26.244	26.000	25.959	-41	26.166	26.125	-78
Compensatie dode hand	1.024	1.024	1.024	0	1.024	1.024	0
Overname spelen en weddenschappen, aut ontspanningstoestellen en openingsbelasting	8.152	8.076	8.063	-13	8.128	8.115	-24
Subtotaal dotaties vanwege federale overheid	99.545	98.514	98.368	-146	98.338	98.192	-1.208
Afrekening over het jaar t-1	-146				-146		0
Totaal dotaties vanwege federale overheid	99.399	98.514	98.368	-146	98.192	98.192	-1.208

Bron: departement FB

Tabel 3-11: Specifieke dotaties vanwege de federale overheid (in duizend euro): BO 2021

	BA 2020 incl. afrek 2019 geaggregeerd	2020 bij 2BA 2020 excl. afrek 2019	2020 bij BO 2021 excl. afrek 2019	2020 Afrekening bij BO 2021	BO 2021 incl. afrek 2020 geaggregeerd	BO 2021 incl. afrek 2019 geïntegreerd	BO 2021 - BA 2020
	(a)	(b)	(c)	(d) = (c) - (b)	(e)	(f)	(g) = (e) - (a)
Buitenlandse studenten	40.222	40.103	40.103	0	40.664	40.664	442
Overname verkeersbelastingen	16.146	16.098	16.098	0	16.323	16.323	177
Dotatie Nationale Plantentuin	7.757	6.819	7.063	244	7.627	7.872	-130
Overname registratie- en erfbelastingen	26.244	26.166	26.166	0	26.533	26.533	288
Compensatie dode hand	1.024	1.024	1.024	0	1.024	1.024	0
Overname spelen en weddenscapen, aut ontspanningstoestellen en openingsbelasting	8.152	8.128	8.128	0	8.242	8.242	90
Subtotaal dotaties vanwege federale overheid	99.545	98.338	98.582	244	100.413	100.657	868
Afrekening over het jaar t-1	-146				244		390
Totaal dotaties vanwege federale overheid	99.399	98.338	98.582	244	100.657	100.657	1.258

Bron: departement FB

Op basis van artikel 62 van de Bijzondere Financieringswet wordt aan de gemeenschappen een dotatie toegekend ter financiering van het universitair onderwijs aan buitenlandse studenten. De basisbedragen die in de Bijzondere Financieringswet zijn voorzien, worden jaarlijks aan de inflatie aangepast.

Naar aanleiding van de overname vanaf 2011 van de dienst van de verkeersgerelateerde gewestbelastingen (verkeersbelasting, belasting op de inverkeerstelling en eurovignet) ontvangt het Vlaamse Gewest van de federale overheid jaarlijks een extra dotatie om de kosten van het overgenomen federaal personeel te compenseren (artikel 68ter van de Bijzondere Financieringswet). De berekening van de dotatie is gebaseerd op de gemiddelde kostprijs van de dienst van de betrokken gewestbelastingen voor de jaren 1999, 2000 en 2001, uitgedrukt in prijzen van 2002. Vanaf 2003 wordt dit bedrag (per gewestbelasting) aangepast aan de evolutie van de consumptieprijsindex. Een gelijkaardige dotatie wordt vanaf 2015 aan het Vlaamse Gewest toegekend voor de overname van de dienst van de registratie- en erfbelastingen, en vanaf 2019 voor de overname van de dienst van de belasting op spelen en weddenschappen en op automatische ontspanningstoestellen.

Naar aanleiding van de overdracht van de Nationale Plantentuin van België wordt aan de gemeenschappen een dotatie toegekend. Het in artikel 62ter van de Bijzondere Financieringswet vermelde basisbedrag wordt jaarlijks aan de inflatie en aan de economische groei aangepast. De verdeling van het aangepaste bedrag over beide gemeenschappen gebeurt volgens een sleutel die in overeenstemming is met de taalrol van het effectief personeelsbestand van de Nationale Plantentuin op de dag van de overdracht. Deze overdracht vond plaats op 1 januari 2014. De in de middelenbegroting 2021 gehanteerde verdeelsleutel weerspiegelt dus de taalrol op 1 januari 2014.

Tot slot worden de gewesten op basis van artikel 63 van de Bijzondere Financieringswet vanaf 1 januari 2014 ook vergoed voor de derving van de gewestbelasting als gevolg van de niet-inning van de onroerende voorheffing op staatseigendommen die vrijgesteld zijn van onroerende voorheffing.

3.6 Gewestelijke belastingen

Naar aanleiding van de begrotingsopmaak 2021 worden de gewestbelastingen op 6,60 miljard euro geraamd, 876,0 miljoen euro meer dan bij de eerste begrotingsaanpassing 2020. De tweede begrotingsaanpassing 2020 landt op 6,20 miljard euro, een toename van 443,1 miljoen euro ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020. Tabel 3-12 toont een overzicht van de begrotingsposten en de verschillende bedragen. De getoonde bedragen zijn ESR-ontvangsten.

Tweede begrotingsaanpassing 2020

De ontvangsten uit de belasting op spelen en weddenschappen worden bij de tweede begrotingsaanpassing geraamd op 48,7 miljoen euro, 9,8 miljoen euro meer dan bij de eerste begrotingsaanpassing. Bij de eerste begrotingsaanpassing werd rekening gehouden met een negatief effect van het wegvallen van sportwedstrijden op de ontvangsten uit online weddenschappen. Dat effect heeft zich niet gemanifesteerd.

De raming van de ontvangsten uit de belasting op automatische ontspanningstoestellen blijft constant op het niveau van de eerste begrotingsaanpassing en bedraagt 17,0 miljoen euro.

De ontvangsten uit het verkooprecht worden bij de tweede begrotingsaanpassing geraamd op 2.036,6 miljoen euro, 373,5 miljoen euro meer dan voorzien bij de eerste begrotingsaanpassing. De negatieve impact van de coronacrisis is minder groot dan ingeschat. Bij de eerste begrotingsaanpassing werd een globale correctie doorgevoerd van -25% op jaarbasis wat betreft het aantal transacties. Die correctie wordt bij de tweede begrotingsaanpassing beperkt tot -6%. Het notariaat gaf aan dat er tijdens de zomermaanden veel activiteit was op de vastgoedmarkt. Het notariaat baseert zich daarvoor op het aantal afgesloten compromissen. Die compromissen resulteren drie tot vier maanden later in een akte. Bijgevolg wordt rekening gehouden met een sterk vierde kwartaal wat betreft het aantal akten. De raming van het verdeelrecht wordt bij de tweede begrotingsaanpassing constant gehouden op het niveau van de eerste begrotingsaanpassing.

De ontvangsten uit het recht op hypotheekvestiging worden geraamd op 140,6 miljoen euro, 13,9 miljoen euro meer dan voorzien bij de eerste begrotingsaanpassing. De bijgestelde assumpties rond het aantal verkoopakten zullen ook resulteren in bijkomende ontvangsten uit het recht op hypotheekvestiging.

De ontvangsten uit de schenkbelasting worden geraamd op 342,1 miljoen euro, 5,6 miljoen euro meer dan voorzien bij de eerste begrotingsaanpassing.

De ontvangsten uit erfbelasting worden geraamd op 1.373,8 miljoen euro, 16,1 miljoen euro meer dan voorzien bij de eerste begrotingsaanpassing. Er wordt rekening gehouden met een hoger aantal overlijdens in vergelijking met de eerste begrotingsaanpassing. De ontvangsten uit fiscale regularisaties worden geraamd op 15,0 miljoen euro, 10,0 miljoen euro minder dan voorzien bij de eerste begrotingsaanpassing.

De raming van de ontvangsten uit onroerende voorheffing blijft nagenoeg constant en bedraagt 272,8 miljoen euro.

De raming van de ontvangsten uit de jaarlijkse verkeersbelasting wordt met 9,6 miljoen euro neerwaarts bijgesteld. Bij de eerste begrotingsaanpassing werd uitgegaan van een groei van het wagenpark met 1%. In de huidige raming wordt verondersteld dat het wagenpark niet zal toenemen ten opzichte van 2019.

De ontvangsten uit de jaarlijkse belasting op inverkeerstelling worden geraamd op 275,6 miljoen euro, 35,6 miljoen euro meer dan voorzien bij de eerste begrotingsaanpassing. Bij de begrotingsaanpassing was rekening gehouden met een correctie van -25% omwille van de lockdown en het verlies van het consumentenvertrouwen. Op basis van het aantal inschrijvingen tot augustus wordt de correctie beperkt tot -10%.

De ontvangsten uit de kilometerheffing worden geraamd op 472,5 miljoen euro, 7,7 miljoen euro meer dan voorzien bij de eerste begrotingsaanpassing. De vrachtwagentrafiek heeft zich sneller hersteld van de lockdown dan verondersteld bij de eerste begrotingsaanpassing.

Begrotingsopmaak 2021

De ontvangsten uit de belasting op spelen en weddenschappen worden voor begrotingsjaar 2021 geraamd op 56,0 miljoen euro. Voor de raming wordt vertrokken van de ontvangsten van aanslagjaar 2019. Die ontvangsten nemen toe met 4,7% per jaar, de helft van de gemiddelde groei over de periode 2015 – 2019.

De ontvangsten uit de belasting op automatische ontspanningstoestellen worden geraamd op 22,1 miljoen euro. Voor de raming wordt vertrokken van de

ontvangsten van aanslagjaar 2019 die geïndexeerd worden. Daarnaast worden de ontvangsten negatief gecorrigeerd omwille van de coronacrisis. De verwachting is dat de coronacrisis een negatieve impact zal hebben op het aantal geplaatste toestellen. Er wordt een correctie van -3% toegepast.

De ontvangsten uit het verkooprecht worden geraamd op 2.268,5 miljoen euro. Die raming vertrekt van het aantal akten van 2018 verhoogd met 2,5%. Dat komt overeen met het aantal akten dat mocht worden verwacht in 2019, zonder het afschaffen van de woonbonus. Daarnaast wordt rekening gehouden met een daling van de verkoopprijzen met 2% ten opzichte van het prijsniveau 2019. De ontvangsten uit het verdeelrecht worden geraamd op 76,1 miljoen euro.

De ontvangsten uit het recht op hypotheekvestiging worden geraamd op 167,5 miljoen euro. De raming vertrekt van het aantal akten 2018. Dat aantal wordt verhoogd met 2,5% naar analogie met het verkooprecht. Het gemiddelde recht wordt constant gehouden op het niveau van 2020.

De raming van de ontvangsten uit de schenkbelasting bedraagt 365,7 miljoen euro. De raming vertrekt van het aantal akten 2019. Het gemiddelde recht wordt constant gehouden op het niveau 2020. Verder wordt rekening gehouden met een meeropbrengst van 12,0 miljoen euro, ingevolge het verlengen van de verdachte periode van 3 naar 4 jaar in de erfbelasting.

De ontvangsten uit erfbelasting worden geraamd op 1.432,2 miljoen euro, exclusief de ontvangsten uit de fiscale regularisatie. Die raming houdt rekening met 75,0 miljoen euro extra ontvangsten vanaf 2021 omwille van de afschaffing van het duolegaat en 12,0 miljoen euro minder ontvangsten omwille van het invoeren van "de vriendenerfenis". De ontvangsten uit fiscale regularisatie worden geraamd op 7,5 miljoen euro. Het betreft de verwachte ontvangsten uit dossiers ingediend in 2020, het laatste jaar van de fiscale regularisatie, die pas in begrotingsjaar 2021 zullen resulteren in een regularisatieheffing.

De ontvangsten uit de onroerende voorheffing worden geraamd op 281,9 miljoen euro. De raming houdt rekening met de jaarlijkse indexering en de groei van het kadastraal inkomen met 0,4%. Daarnaast komt vanaf 2021 het effect van het afschaffen van het belastingkrediet voor ondernemingen op kruissnelheid. Het op kruissnelheid komen van die maatregel resulteert in 5,6 miljoen euro extra ontvangsten ten opzichte van 2020.

De ontvangsten uit de jaarlijkse verkeersbelasting worden geraamd op 1.101,7 miljoen euro. De raming houdt rekening met de jaarlijkse indexatie en een negatief effect van de vergroening van het wagenpark van -1,5%. De omvang van het wagenpark wordt verondersteld constant te blijven op het niveau 2019.

De raming van de ontvangsten uit de belasting op inverkeerstelling bedraagt 306,5 miljoen euro. De raming houdt rekening met een toename van de gemiddelde ontvangst van +3% (CO2 uitstoot daalt minder snel dan jaarlijkse verhoging van de CO2-correctie in de formule van de BIV). Het aantal inschrijvingen wordt verondersteld 3% lager te liggen dan in 2019.

De ontvangsten uit de kilometerheffing worden geraamd op 516,3 miljoen euro. De ontvangsten houden rekening met de jaarlijkse indexering en een negatief vergroeningseffect van -1%. In 2020 wordt een daling verwacht van het aantal aangerekende kilometers met 3,8% ten opzichte van 2019. Voor 2021 wordt rekening gehouden met een toename van het aantal aangerekende kilometers met 3,4% ten opzichte van 2020. De verhoging van de tarieven medio 2020 heeft in 2021 een volledig jaar uitwerking.

Tabel 3-12: Gewestelijke belastingen (in duizend euro)

	REAL 2019	BA 2020	2BA 2020	2BA 2020 - BA2020	BO 2021	BO 2021 - BA2020
Onroerende voorheffing	223.534	272.281	272.837	556	281.945	9.664
Belasting op de spelen en weddenschappen	44.581	38.892	48.687	9.795	56.030	17.138
Belasting op de automatische ontspanningstoestellen	22.224	17.030	17.030	0	22.134	5.104
Openingsbelasting	71	0	0	0	0	0
Verkooprecht en verdeelrecht	2.789.096	1.734.856	2.108.273	373.417	2.344.679	609.823
Recht op hypotheekvestiging	196.540	126.669	140.555	13.886	167.544	40.875
Regularisatie fiscale regularisatie	0	0	0	0	0	0
Verkeersbelasting op de autovoertuigen	1.106.797	1.112.596	1.102.967	-9.629	1.101.705	-10.891
Belasting op de inverkeerstelling	295.901	240.005	275.622	35.617	306.487	66.482
Eurovignet	45					
Schenkbelasting	351.839	336.487	342.116	5.629	365.708	29.221
Erfbelastingen excl. regularisatie	1.347.525	1.357.742	1.373.814	16.072	1.432.209	74.467
Erfbelastingen regularisatie	12.596	25.000	15.000	-10.000	7.500	-17.500
Kilometerheffing	461.056	464.731	472.454	7.723	516.337	51.606
Totaal	6.851.804	5.726.289	6.169.355	443.066	6.602.278	875.989

Bron: Vlabe

3.7 Toegewezen ontvangsten

Aan een begrotingsfonds toegewezen of geaffecteerde ontvangsten - die niet als opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen kunnen bestempeld worden - zijn ontvangsten die voorbehouden worden voor het dekken van bepaalde, decretaal omschreven uitgaven. De raming van de toegewezen ontvangsten voor het begrotingsjaar 2021 bedraagt 578,5 miljoen euro. Ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020 houdt deze raming een daling in van 4,9 miljoen euro.

De evolutie van de toegewezen ontvangsten in 2021 wordt in belangrijke mate verklaard door de evolutie van de ontvangsten van het Fonds Waarborgregeling (+5,6 miljoen), het Fonds Volwassenenonderwijs (-6,6 miljoen), het Energiefonds (-1,7 miljoen), het Klimaatfonds (-2,0 miljoen), het Verkeersveiligheidsfonds (+2,3 miljoen) en het Fonds Onroerende Goederen (-1,5 miljoen).

Andere belangrijke toegewezen ontvangsten in de middelenbegroting zijn:

- de terugbetaling van salarissen en salaristoelagen in de onderwijssector;
- de inkomsten in het kader van het medisch-sociaal beleid.

De ontvangsten van het Klimaatfonds, dat wordt gespijsd met middelen uit de Belgische veiling van emissierechten, dalen bij de begrotingsopmaak 2021 met 2,0 miljoen euro. Bij de begrotingsaanpassing 2020 werd er uitgegaan van een gemiddelde CO2-prijs op de ETS-markt van 24,90 euro per ton (deels gerealiseerde prijs, deels geraamde prijs). Omwille van de coronacrisis was de effectieve prijs tijdelijk lager. Ondertussen zijn de prijzen terug naar een normaal niveau gestegen en wordt er uitgegaan van een prijs van 25,25 euro per ton.

3.8 Andere ontvangsten

De andere ontvangsten zijn niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten die niet kunnen worden bestempeld als enerzijds opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen, of anderzijds dotaties van instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren.

De raming van de andere ontvangsten (exclusief Lotto-middelen) voor het begrotingsjaar 2021 bedraagt 315,7 miljoen euro. Ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020 houdt deze raming een toename in van 50,7 miljoen euro. Deze toename wordt verklaard door de verwachte inkomsten uit de spectrumveiling (19,5 miljoen euro). Bovendien worden de ontvangsten in het kader van het bouwdoos Sluis Terneuzen op 63,4 miljoen euro geraamd (o.a. compensatie door Nederland van de geprefinancierde BTW, bijdrage van het Havenbedrijf Gent in de bouwkosten), een toename met 34,7 miljoen euro ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020. De ontvangsten uit verkeersboetes worden dan weer 5,7 miljoen euro lager geraamd.

In deze middelencategorie dient ook te worden vermeld dat in 2021 geen Ethias-dividend verwacht wordt. Ook bij de eerste begrotingsaanpassing 2020 werd er van uit gegaan dat er geen Ethias-dividend zal uitgekeerd worden (in principe 31,6 miljoen euro).

3.9 Lotto-middelen

Volgens artikel 62bis van de Bijzondere Financieringswet krijgt elke gemeenschap een bepaald percentage van de te verdelen winst van de Nationale Loterij toegewezen. De federale ministerraad dient hiertoe de uitkeerbare winst te bepalen. De raming van de Lotto-middelen voor 2021 bedraagt 30,4 miljoen euro, een stijging met 0,2 miljoen euro ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020. Deze raming is gebaseerd op het voorlopige verdelingsplan van het dienstjaar 2020.

3.10 Te consolideren instellingen

Tabel 3-13 geeft een overzicht van de ESR-ontvangsten van de Vlaamse instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren. De ESR-ontvangsten 2021 van de te consolideren instellingen nemen in vergelijking tot de eerste begrotingsaanpassing 2020 met 13,5 miljoen euro af. Instellingen met aanzienlijke bedragen aan eigen ontvangsten worden hier apart vermeld.

Tabel 3-13: Te consolideren instellingen (in duizend euro)

	REA 2019	BA 2020	BO 2021	BO - BA
MINA	188.912	130.951	127.020	-3.931
VIF	62.005	74.007	56.379	-17.628
Loodswezen	92.824	94.546	94.546	0
Andere instellingen met DAB-vorm	31.141	25.779	25.537	-242
VDAB	107.410	116.071	138.493	22.422
VRT	195.140	200.690	190.588	-10.102
Opgroeien Regie	207.466	220.121	217.765	-2.356
VSB	269.906	276.542	272.350	-4.192
VVM - De Lijn	234.557	231.434	235.315	3.881
VEB	279.670	230.430	234.101	3.671
VIB	54.564	51.556	50.475	-1.081
VITO	89.597	80.742	80.185	-557
Tunnel Liefkenshoek	74.092	74.869	68.608	-6.261
Vlaamse Waterweg	113.660	113.419	93.347	-20.072

	REA 2019	BA 2020	BO 2021	BO - BA
De Werkvennootschap	2.747	38.669	66.739	28.070
VWF	65.249	70.755	71.011	256
VMSW	237.969	247.465	246.583	-882
Scholen van Morgen	106.145	106.686	116.909	10.223
Hogescholen en universiteiten	1.188.239	1.149.149	1.196.574	47.425
Andere instellingen met andere dan DAB-vorm	631.755	597.253	535.107	-62.146
Totaal	4.233.048	4.131.134	4.117.632	-13.502

Bron: departement FB

De ESR-ontvangsten van het Minafonds bestaan in hoofdzaak uit heffingen die geïnd worden door de Vlaamse openbare milieu-instellingen. De totale ESR-ontvangsten worden bij de begrotingsopmaak 2021 geraamd op 127,0 miljoen euro wat een daling is van 4,0 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Deze daling is in grote mate het gevolg van enerzijds het wegvallen van een uitzonderlijke ontvangst in 2020 en anderzijds een correctie op de ontvangsten inzake het samenwerkingsakkoord met Fost+.

De totale ESR-ontvangsten van het VIF worden bij de begrotingsopmaak 2021 geraamd op 56,4 miljoen euro, een daling met -17,6 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Dit is het gevolg van wegvallende ontvangsten uit de verkoop van gronden (-12,6 miljoen euro) en een terugstorting door de Port of Antwerp (-5,0 miljoen euro).

De ESR-ontvangsten bij de DAB Loodswezen wijzigen bij de begrotingsopmaak 2021 ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020 niet (94,5 miljoen euro).

Bij begrotingsopmaak 2021 stijgen de ESR-ontvangsten van VDAB met 22,4 miljoen euro ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020, tot 138,5 miljoen euro. De helft van deze stijging, een bedrag van 10,5 miljoen euro, valt te herleiden tot de stijging van de ontvangsten uit de IBO-maatregel. VDAB ontvangt ook 2,0 miljoen extra ontvangsten uit de samenwerking met RIZIV en de subsidies van de Europese Unie via de ESF actordossiers stijgen met 4,0 miljoen euro. Ten slotte nemen de inkomsten uit de verkoop van eigen gebouwen met 5,4 miljoen euro toe.

De ESR-ontvangsten van de VRT worden bij de begrotingsopmaak 2021 op 190,6 miljoen euro geraamd. Dit bedrag houdt een daling in van 10,1 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. De ontvangsten uit de verkoop van vaste activa dalen met 3,8 miljoen. De ontvangsten uit de verkoop van gronden in het kader van het nieuwbouwproject blijven constant. De ontvangsten uit de verkoop van niet-duurzame goederen en diensten dalen met 1,0 miljoen euro, terwijl de inkomstenoverdrachten vanuit EU-instellingen met 0,3 miljoen euro toenemen. Bij de begrotingsopmaak 2021 wordt er geen buitengewoon dividend van de VAR voorzien (-5,7 miljoen euro). De rente-ontvangsten wijzigen niet.

De totale ESR-ontvangsten van Opgroeien Regie dalen bij de begrotingsopmaak 2021 met 2,3 miljoen euro (excl. 8,7 miljoen euro overflow) tot 217,8 miljoen euro. Dit bedrag is samengesteld uit het wegvallen van een eenmalige ontvangst in het kader van een gewonnen rechtszaak 2020 (-0,6 miljoen euro), minder terugvordering bij het VUTG voor gemaakte uitgaven in het kader van het Groeipakket (-1,8 miljoen euro), minder terugvorderingen van uitgekeerde gezinsbijslag (-1,3 miljoen euro) en een indexatie van de ouderbijdragen in de kinderopvang (+1,4 miljoen euro).

De ESR-ontvangsten van de Vlaamse Sociale Bescherming (VSB) worden bij de begrotingsopmaak 2021 geraamd op 272,4 miljoen euro. Dit betekent een daling met 4,2 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Enerzijds zijn er factoren die tot een stijging van de eigen ontvangsten leiden: voornamelijk de toename van de inkomsten uit zorgpremies (+7,2 miljoen euro), maar ook de stijging van het Vladubel dividend (+1,6 miljoen euro). Anderzijds zijn er meerdere elementen die een daling van de inkomsten veroorzaken. De grootste impact wordt veroorzaakt door de daling van de inkomsten uit administratieve geldboetes en achterstallige zorgpremies (-10,6 miljoen euro). Daarnaast is er ook een daling van de inkomsten uit beleggingen in zowel de overheidssector als de niet-overheidssector (-2,5 miljoen euro).

De ESR-ontvangsten van De Lijn nemen bij de begrotingsopmaak 2021 toe met 3,9 miljoen euro tot 235,3 miljoen euro. Het betreft de verkoop van onroerende goederen waarvan de opbrengst zal worden ingezet voor bijkomende investeringen door De Lijn.

De ESR-ontvangsten van het Vlaams Energiebedrijf (VEB) zijn het gevolg van de verkopen van energie door het VEB. Bij de begrotingsopmaak 2021 worden deze geraamd op 234,1 miljoen euro, een stijging met 3,7 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. De ESR-ontvangsten betreffen één-op-één doorgerkende kosten van de leveringsactiviteit van het VEB.

De ESR-ontvangsten van het VIB nemen af met 1,1 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Deze afname is het gevolg van een combinatie van een daling op de lopende ontvangsten (-1,3 miljoen euro) en een stijging van de inkomensoverdrachten binnen de sector overheid (+0,2 miljoen euro). De daling binnen de categorie lopende ontvangsten is voornamelijk te wijten aan een daling van de verkopen van niet-duurzame goederen en diensten aan het buitenland (-1,4 miljoen euro). Voor deze ontvangsten wordt het voorzichtigheidsprincipe gehanteerd aangezien veel van deze inkomsten competitief zijn. Binnen de lopende ontvangsten is er verder nog een beperkte stijging van verkopen van niet-duurzame goederen en diensten aan bedrijven, kredietinstellingen en verzekeringsmaatschappijen (+0,1 miljoen euro omwille van indexatie). De stijging van de inkomensoverdrachten binnen de sector overheid is te wijten aan een stijging van de inkomensoverdrachten van de federale overheid, ook omwille van indexatie.

De ESR-ontvangsten van het VITO nemen af met 0,6 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Deze daling is het gevolg van een daling van de lopende ontvangsten (-1,2 miljoen euro), een stijging van de inkomensoverdrachten van andere sectoren (+0,4 miljoen euro) en een stijging van de inkomensoverdrachten van andere institutionele groepen (+0,2 miljoen euro).

De lopende ontvangsten bestaan uit onderzoeksopdrachten die uitgevoerd worden in opdracht van industrie, nationale en internationale overheden en vooral onderzoeksprojecten die gefinancierd worden door Europa binnen de contouren van de doelstellingen van VITO. Ten opzichte van begrotingsaanpassing 2020 wordt er een daling voorzien als gevolg van de onzekerheid betreffende de impact van de coronacrisis. De impact naar de industrie toe situeert zich op korte termijn (2020-2021) terwijl de impact op de Europese projecten zich op iets langere termijn situeert. De daling van de ontvangsten wordt, naast corona, ook verklaard door de shift van H2020-projecten naar Horizon Europe.

Inkomensoverdrachten van andere sectoren betreffen kortingen op de bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers. De stijging ten opzichte van

begrotingsaanpassing 2020 is het gevolg van een stijging van het aantal onderzoekers om de lopende projecten te kunnen uitvoeren. Inkomensoverdrachten van andere institutionele groepen betreffen een belastingkrediet dat VITO als NV ontvangt voor onderzoek en ontwikkeling.

Bij de begrotingsopmaak 2021 nemen de ESR-ontvangsten van Tunnel Liefkenshoek af met -6,3 miljoen euro tot 68,6 miljoen euro en dit omwille van een lagere omzet van de tunnel door een verwachte daling van de trafiek ten gevolge van de coronacrisis.

De totale ESR-ontvangsten van de Vlaamse Waterweg worden geraamd op 93,3 miljoen euro bij de begrotingsopmaak 2021, een daling met 20,1 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Dit is voornamelijk het gevolg van de toepassing van het matchingprincipe van EU-subsidies in het kader van de EU-projecten Seine-Schelde en Bruggen Albertkanaal.

De totale ESR-ontvangsten van de Werkvennootschap worden geraamd op 66,7 miljoen euro bij de begrotingsopmaak 2021, een toename met 28,1 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Dit is voornamelijk het gevolg van een bijstelling van 25,7 miljoen euro voor de overname door het Agentschap Wegen en Verkeer van door de Werkvennootschap gerealiseerde investeringen. Daarnaast nemen de ontvangsten uit Europese subsidies toe met 2,3 miljoen euro.

De ESR-ontvangsten van het Vlaams Woningfonds (VWF) blijven bij de begrotingsopmaak 2021 quasi constant op 71,0 miljoen euro. De belangrijkste wijzigingen situeren zich bij de renteontvangsten (+2,8 miljoen euro) en het wegvallen van een eenmalige inkomst uit de verkoop van kantoorgebouwen (-3,0 miljoen euro). Doordat het VWF vanaf 2021 alle nieuwe BSL-leningen voor haar rekening zal nemen verschuift er ook +0,1 miljoen euro aan ontvangsten uit commissies op schuldsaldooverzekeringen van de VMSW naar het VWF.

Ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020 nemen de ESR-ontvangsten van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) bij de begrotingsopmaak 2021 af met -0,9 miljoen euro tot 246,6 miljoen. De meest noemenswaardige wijzigingen situeren zich bij de rente-ontvangsten (-0,2 miljoen euro), de beheersvergoeding die de VMSW ontvangt (-0,2 miljoen euro) en het wegvallen van eenmalige desinvesteringen (-0,4 miljoen euro). Doordat het VWF vanaf 2021 alle nieuwe BSL-leningen voor haar rekening zal nemen verschuift er ook 0,1 miljoen euro aan ontvangsten uit commissies op schuldsaldooverzekeringen van de VMSW naar het VWF.

De ESR-ontvangsten van de DBFM Scholen van Morgen worden bij begrotingsopmaak 2021 geraamd op 116,9 miljoen euro. Dit is een toename met 10,2 miljoen euro ten opzichte van begrotingsaanpassing 2020. Deze ontvangsten komen integraal voort uit de beschikbaarheidsvergoedingen die de rechtspersoon Scholen van Morgen ontvangt van de aanvragende scholen. Scholen van Morgen voert via het DBFM-programma nieuwbouw- en renovatieprojecten van schoolgebouwen uit om ze nadien tegen vergoeding ter beschikking te stellen van de aanvragende scholen.

Bij de te consolideren universiteiten en hogescholen nemen de globale ESR-ontvangsten bij begrotingsopmaak 2021 toe met 47,4 miljoen euro tot 1.196,6 miljoen euro. Het gaat om 258,0 miljoen euro afkomstig van bedrijven voor de ondersteuning van onderzoek en kosten met betrekking tot vorming en bijscholing (daling met 2,2 miljoen euro) en 380,6 miljoen euro afkomstig van gezinnen, voornamelijk van inschrijvingsgelden (toename met 1,0 miljoen euro). Daarbij komen nog 165,9 miljoen euro ontvangsten vanuit andere Belgische overheden (lokaal / gemeenschap / gewest / federaal / Sociale Zekerheid; toename met 1,3

miljoen euro), 153,0 miljoen euro ontvangsten vanuit EU-instellingen (toename met 22,6 miljoen euro), 155,3 miljoen euro afkomstig van buitenlandse partners exclusief EU-instellingen (overheden en privépartners; toename met 26,6 miljoen euro) en 69,9 miljoen euro subsidies afkomstig van overheidsdiensten die ze toekennen in het kader van de algemene bepalingen die van toepassing zijn op zowel privé- als op publieke actoren (daling met 1,9 miljoen euro). De overige 13,9 miljoen euro aan ontvangsten komt voort uit renteopbrengsten (toename met 1,9 miljoen euro). De verkopen van investeringsgoederen (1,8 miljoen euro) vallen volledig weg in 2021.

4 DE UITGAVENBEGROTING

4.1 Inleiding

Bij de begrotingsopmaak 2021 stijgen de geconsolideerde beleidskredieten met 1.948,8 miljoen euro en de geconsolideerde vereffeningskredieten dalen met 598,5 miljoen euro ten opzichte van begrotingsaanpassing 2020. Het verschil is bij begrotingsopmaak 2021 met 2.547,3 miljoen euro toegenomen ten opzichte van begrotingsaanpassing 2020.

Tabel 4-1: Geconsolideerde beleids- en vereffeningskredieten (in duizend euro)

	BA 2020 (a)	2BA 2020 (b)	BO 2021 (c)	(d)= (c)-(a)
Beleidskredieten	50.745.974	51.508.225	52.694.770	1.948.796
Vereffeningskredieten	50.529.305	50.779.305	49.930.828	-598.477
Beleid – Vereffening	216.669	728.920	2.763.942	2.547.273

In dit hoofdstuk over de uitgavenbegroting wordt in eerste instantie toegelicht hoe de overstap gemaakt wordt van de uitgavenkredieten zoals opgenomen in de administratieve tabel en de begrotingen van de instellingen, naar de geconsolideerde beleids- en vereffeningskredieten zoals opgenomen in bovenstaande tabel.

In een volgend deel wordt het overzicht gegeven van de geconsolideerde beleids- en vereffeningskredieten per beleidsdomein evenals de evolutie per beleidsdomein.

4.2 De beleids- en vereffeningskredieten

In de uitgavenbegroting is er, net zoals in begrotingen van de DAB's en de rechtspersonen, sprake van vastleggingskredieten (VAK) en vereffeningskredieten (VEK). De vastleggingskredieten zijn de kredieten die aangeven voor welk bedrag de Vlaamse overheid nieuwe verbintenissen kan aangaan. De vereffeningskredieten zijn het geheel van kredieten waarmee eerder aangegane verbintenissen kunnen worden vereffend.

Tot en met de begroting 2018 werd er in de administratieve tabel ook een aparte kolom opgenomen voor de vastleggingsmachtigingen. Sinds begrotingsopmaak 2019 is dat niet meer het geval, aangezien de vastleggingsmachtigingen (MAC) in wezen dezelfde kenmerken vertonen als een vastleggingskrediet en daarom ook ondergebracht kunnen worden onder de kolom "vastleggingskredieten". In de huidige begroting kunnen er dus nog altijd vastleggingsmachtigingen zijn, maar de informatie hierover is terug te vinden bij de relevante artikels⁷ onder de kolom "VAK".

Sinds de begrotingsopmaak 2020 wordt er enkel nog gewerkt met vastleggings- en vereffeningskredieten. Dit heeft tot gevolg dat ook de variabele kredieten (VRK) als aparte kredietsoort uit de administratieve tabel verdwijnen. Die kredieten werden in het verleden gebruikt voor begrotingsfondsen⁸ en zijn vanaf heden ook terug te vinden zijn onder de kolommen "VAK" en "VEK".

⁷ Deze artikels zijn in de administratieve tabel te herkennen doordat het laatste cijfer in de codering van het artikel een 5 is.

⁸ Deze artikels zijn in de administratieve tabel te herkennen doordat het laatste cijfer in de codering van het artikel een 4 is.

Die aanpassingen hebben tot gevolg dat de leesbaarheid van de begroting wordt verhoogd en de voorstellingswijze van de administratieve tabel sterk vereenvoudigd wordt. De voorstellingswijze van de uitgavenbegroting is nu ook gelijkgesteld met die van de DAB's en rechtspersonen.

Om een overzicht van de kredieten te bieden, worden in dit hoofdstuk de vastleggings- en vereffeningskredieten toegelicht. De eerste term geeft zoals hierboven vermeld aan voor welk bedrag er verbintenissen kunnen aangegaan worden, de tweede term geeft weer voor welk bedrag de begroting hiervoor vereffeningskredieten voorziet. De beleidskredieten zijn het meest relevant om na te gaan welke beleidsaccenten de Vlaamse Regering legt naar aanleiding van een begrotingsronde, het zijn evenwel de vereffeningskredieten die een onmiddellijke impact hebben op het vorderingensaldo. Beide benaderingen zijn dus relevant om een goed zicht te krijgen op de budgettaire situatie en toekomst van de Vlaamse overheid.

In dit hoofdstuk gebeurt de analyse op basis van de geconsolideerde ESR-beleidskredieten en de geconsolideerde ESR-vereffeningskredieten. Daarvoor moeten een aantal kredieten uitgezuiverd worden van de totaliteit van de kredieten.

Volgende kredieten bij de ministeries en de Vlaamse te consolideren instellingen worden niet weerhouden:

- Kredietverleningen-en deelnemingen (ESR-8) en aflossingen van overheidsschuld (ESR-9) worden niet meegenomen. Het zijn kredieten die het vorderingensaldo van de Vlaamse Gemeenschap niet beïnvloeden.
- Toelagen aan Vlaamse te consolideren instellingen worden niet meegenomen om een dubbeltelling te vermijden. Met deze toelagen financieren de instellingen immers hun uitgaven die meegenomen worden als ESR-uitgaven.
- De kredieten van de provisie in het kader van de begrotingsmonitoring worden uitgefilterd.
- Tot slot wordt ook de overflow niet meegenomen. Deze kredieten hebben betrekking op prestaties van voorgaande jaren en beïnvloeden het vorderingensaldo van het lopende jaar niet.

In het volgende onderdeel wordt verduidelijkt hoe de overstap wordt gemaakt van gepubliceerde begrotingsinformatie (met VAK en VEK) naar de geconsolideerde ESR-beleids- en vereffeningskredieten. Het volgende onderdeel behandelt die overstap eerst voor de beleidskredieten en vervolgens voor de vereffeningskredieten.

4.2.1 *Beleidskredieten*

De beleidskredieten zijn alle kredieten waarmee de Vlaamse overheid nieuwe verbintenissen kan aangaan. De beleidskredieten van de Vlaamse Gemeenschap (excl. DAB's) worden als volgt samengesteld:

- de vastleggingskredieten (inclusief de vastleggingsmachtigingen die in de administratieve tabel ook opgenomen zijn onder de kolom "VAK");
- de voorziene aanwending van de overgedragen vastleggingskredieten uit het verleden (niet opgenomen in de administratieve tabel).

Deze laatste categorie werd vanaf de begrotingsopmaak 2019 voor het eerst meegenomen. Hoewel de Vlaamse overheid ook in voorgaande jaren gebruik kon maken van de overgedragen kredieten (ruiterwerking), werden deze niet meegenomen in de berekening van de geconsolideerde beleidskredieten. Vanaf de begrotingsopmaak 2019 wenste de Vlaamse Regering echter meer transparantie

te bieden over de aanwending van de overgedragen kredieten in het begrotingsjaar (ruiterwerking). Het gaat over niet aangewende vastleggingskredieten van een voorgaand begrotingsjaar die via een specifieke bepaling in het uitgavendecreet overgedragen worden naar een volgend begrotingsjaar. De ruiterwerking is een uitzondering op het eenjarigheidsbeginsel van de begroting. Deze kredieten zijn niet opgenomen in de administratieve tabel, maar kunnen dus wel aanleiding geven tot vastleggingen in 2021.

Voor zover een minister de intentie heeft om deze overgedragen kredieten effectief vast te leggen, worden deze meegenomen voor de berekening van de beleidskredieten zoals in onderstaande tabel weergegeven.

Concreet gaat het om een bedrag van 53,8 miljoen euro in 2021, waarvan het merendeel betrekking heeft op investeringen in het kader van mobiliteit en openbare werken.

Tabel 4-2: Ruiterwerking (in duizend euro)

Beleidsdomein	BA 2020	BO 2021
Hogere Entiteiten	0	0
Financiën en Begroting	13.884	10.800
Internationaal Vlaanderen	0	-
Economie, Wetenschappen en Innovatie	0	0
Onderwijs en Vorming	0	0
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	0	0
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.318	4.527
Werk en Sociale Economie	3.045	3.400
Landbouw en Visserij	0	5.000
Mobiliteit en Openbare Werken	90.698	20.016
Kanselarij en Bestuur	900	-
Omgeving	15.997	0
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	-	10.092
Totaal	125.842	53.835

De beleidskredieten van de ministeries (exclusief DAB's) moeten nog gecorrigeerd worden voor een aantal zaken om tot de ESR-beleidskredieten te komen, zoals te zien in onderstaande tabel en hierboven vermeld.

Tabel 4-3: Saldi-berekening - Beleidskredieten ministeries (in duizend euro)

		BA 2020	BO 2021
Vastleggingskredieten	+	52.137.549	55.592.085
Voorziene aanwending van overgedragen VAK voorgaande jaren	+	125.842	53.835
<i>Correcties voor:</i>			
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8)	-	2.702.215	2.343.838
Aflossingen overheidsschuld (ESR-code 9)	-	381.207	423.023
Overflow	-	736.627	-
Toelagen aan instellingen (VAK-kolom) & correcties (inclusief correcties provisie monitoring en relance)	-	21.152.980	26.973.164
Overige correcties	-	0	0
Totaal	=	27.290.362	25.905.895

Net zoals bij de beleidskredieten van de ministeries worden ook bij de beleidskredieten van de DAB's en de te consolideren instellingen een aantal correcties doorgevoerd om tot de ESR-beleidskredieten te komen.

Tabel 4-4: Saldi-berekening - Beleidskredieten van te consolideren instellingen (in duizend euro)

		BA 2020	BO 2021
Vastleggingskredieten	+	30.284.330	33.360.793
<i>Correcties voor:</i>			
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8)	-	3.227.501	2.844.781
Aflossingen overheidsschuld (ESR-code 9)	-	2.034.892	2.144.562
Overflow	-	124.916	-
Toelagen aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-	1.423.616	1.545.391
Interne verrichtingen	-	35.044	37.184
Totaal	=	23.455.612	26.788.875

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de totale beleidskredieten van de ministeries en de te consolideren instellingen zoals ingeschreven bij begrotingsaanpassing 2020 en begrotingsopmaak 2021.

Bij begrotingsopmaak 2021 stijgen de totale beleidskredieten met 1.948,8 miljoen euro, of met 3,84% vergeleken met begrotingsaanpassing 2020.

Tabel 4-5: Saldi-berekening – Totaal beleidskredieten (in duizend euro)

	BA 2020 (a)	2BA 2020 (b)	BO 2021 (c)	(d)= (c)-(a)
Ministeries	27.290.362	27.542.090	25.905.895	-1.384.467
Instellingen	23.455.612	23.966.135	26.788.875	3.333.263
Totaal	50.745.974	51.508.225	52.694.770	1.948.796

4.2.2 Vereffeningskredieten

De vereffeningskredieten zijn het geheel van kredieten waarmee eerder aangegane verbintenissen kunnen worden vereffend. Zowel voor de Vlaamse Gemeenschap als voor de instellingen, kunnen de vereffeningskredieten rechtstreeks afgeleid worden uit de begrotingsinformatie die in de parlementaire stukken is opgenomen.

Tabel 4-6: Saldi-berekening – Vereffeningskredieten ministeries (in duizend euro)

		BA 2020	BO 2021
Vereffeningskredieten	+	50.333.799	52.860.581
<i>Correcties voor:</i>			
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8)	-	2.782.125	2.859.416
Aflossingen overheidsschuld (ESR-code 9)	-	381.207	423.023
Overflow	-	1.068.280	-
Toelagen aan instellingen & correcties (inclusief correcties provisie monitoring en relance)	-	18.956.063	23.747.617
Overige correcties	-	0	0
Totaal	=	27.146.124	25.830.525

Tabel 4-7: Saldi-berekening – Vereffeningskredieten van te consolideren instellingen (in duizend euro)

		BA 2020	BO 2021
Vereffeningskredieten	+	33.437.427	33.799.653
<i>Correcties voor:</i>			
Deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8)	-	3.121.307	2.843.100
Aflossingen overheidsschuld (ESR-code 9)	-	2.067.039	2.178.766
Overflow	-	151.610	-
Toelagen aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-	1.451.756	1.492.122
Interne verrichtingen	-	3.262.534	3.185.362
Totaal	=	23.383.181	24.100.303

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de totale vereffeningskredieten van de ministeries en de te consolideren instellingen zoals ingeschreven bij begrotingsaanpassing 2020 en begrotingsopmaak 2021.

De totale vereffeningskredieten dalen bij begrotingsopmaak 2021 met 598,5 miljoen euro, ofwel 1,18% ten opzichte van begrotingsaanpassing 2020.

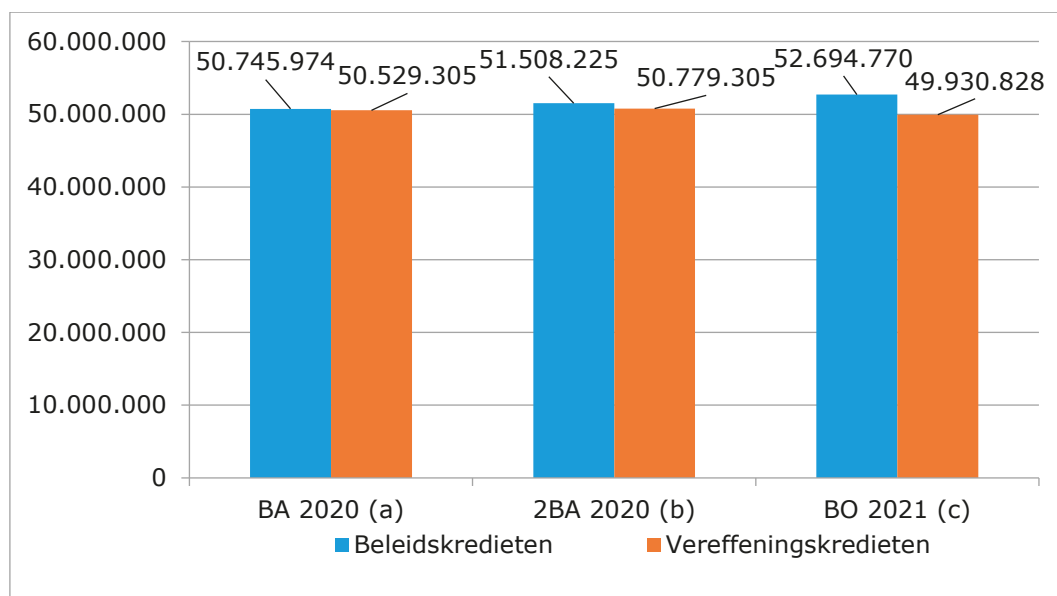
Tabel 4-8: Saldi-berekening – Totaal vereffeningskredieten (in duizend euro)

	BA 2020 (a)	2BA 2020 (b)	BO 2021 (c)	(d)= (c)-(a)
Ministeries	27.146.124	27.396.124	25.830.525	-1.315.599
Instellingen	23.383.181	23.383.181	24.100.303	717.122
Totaal	50.529.305	50.779.305	49.930.828	-598.477

4.2.3 De globale evolutie van de beleids- en vereffeningskredieten

Figuur 4-1 toont aan dat bij de begrotingsaanpassing 2020 en de begrotingsopmaak 2021 de beleidskredieten respectievelijk 216,7 miljoen euro en 2.763,9 miljoen euro hoger liggen dan de vereffeningskredieten. Het verschil is bij begrotingsopmaak 2021 met 2.547,3 miljoen euro toegenomen ten opzichte van begrotingsaanpassing 2020.

Figuur 4-1: De globale evolutie van de beleids- en vereffeningskredieten (in duizend euro)

4.3 De beleids- en vereffeningskredieten per beleidsdomein

In onderstaande tabellen wordt de cijfermatige evolutie van de beleids- en vereffeningskredieten per beleidsdomein weergegeven.

Tabel 4-9: Beleidskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)

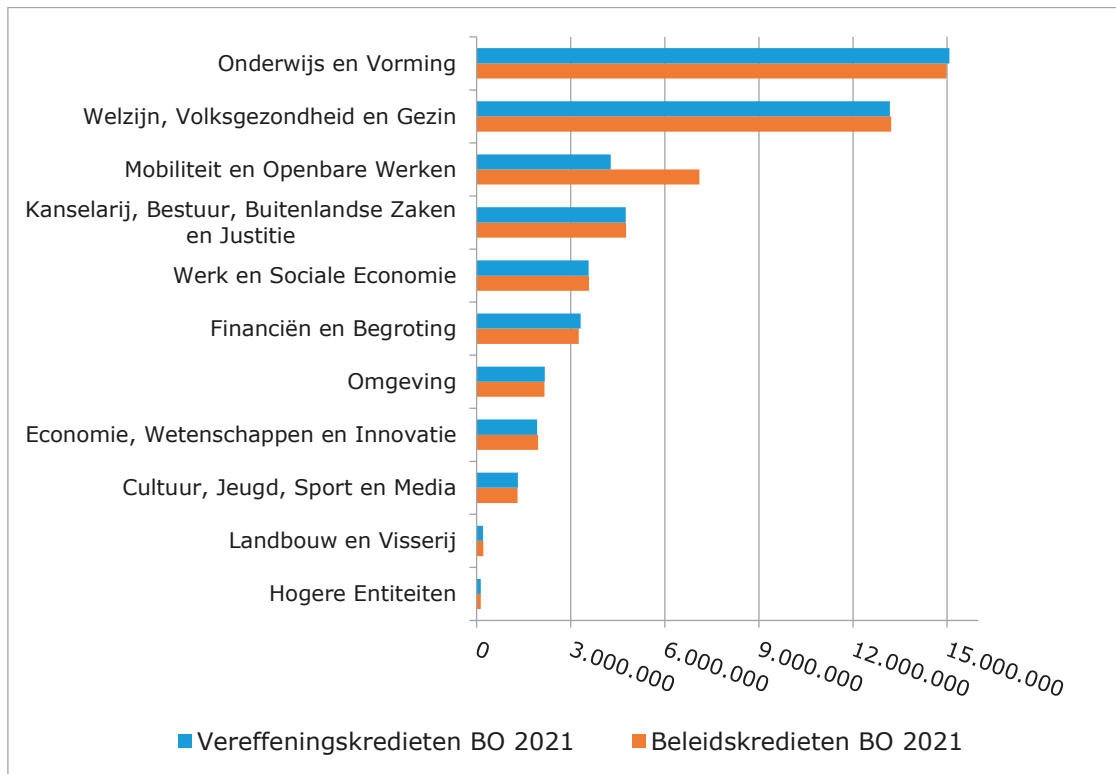
Beleidsdomein	REA 2019	BA 2020	2BA 2020	BO 2021
Hogere Entiteiten	148.507	134.593	134.593	137.150
Financiën en Begroting	2.212.196	5.355.726	5.607.454	3.258.527
Internationaal Vlaanderen	153.018	203.565	203.565	-
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.722.824	1.794.280	1.794.280	1.959.863
Onderwijs en Vorming	13.834.409	14.563.883	14.563.883	14.981.643
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	12.580.638	12.856.488	12.856.488	13.215.109
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.315.508	1.259.422	1.259.422	1.307.887
Werk en Sociale Economie	3.720.393	3.663.259	3.663.259	3.582.503
Landbouw en Visserij	210.086	224.455	224.455	210.828
Mobiliteit en Openbare Werken	3.766.674	4.254.001	4.764.524	7.107.597
Kanselarij en Bestuur	4.050.863	4.346.330	4.346.330	-
Omgeving	1.864.148	2.089.972	2.089.972	2.162.712
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	-	-	-	4.770.951
Totaal	45.579.263	50.745.974	51.508.225	52.694.770

Tabel 4-10: Vereffeningskredieten per beleidsdomein (in duizend euro)

Beleidsdomein	REA 2019	BA 2020	2BA 2020	BO 2021
Hogere Entiteiten	148.408	134.593	134.593	137.150
Financiën en Begroting	2.215.718	5.372.170	5.622.170	3.319.764
Internationaal Vlaanderen	158.318	209.970	209.970	-
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.624.868	1.733.628	1.733.628	1.932.232
Onderwijs en Vorming	13.907.563	14.574.914	14.574.914	15.075.245
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	12.531.350	12.814.825	12.814.825	13.175.266
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.298.374	1.273.944	1.273.944	1.316.397
Werk en Sociale Economie	3.710.452	3.654.616	3.654.616	3.569.451
Landbouw en Visserij	178.229	210.745	210.745	200.548

Beleidsdomein	REA 2019	BA 2020	2BA 2020	BO 2021
Mobiliteit en Openbare Werken	3.710.217	4.130.124	4.130.124	4.275.987
Kanselarij en Bestuur	4.064.499	4.356.728	4.356.728	-
Omgeving	1.926.660	2.063.048	2.063.048	2.174.392
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	-	-	-	4.754.396
Totaal	45.474.656	50.529.305	50.779.305	49.930.828

Figuur 4-2: Beleids- en vereffeningskredieten per beleidsdomein BO 2021 (in duizend euro)

4.4 Bespreking per beleidsdomein

4.4.1 Algemeen

In de bespreking van de uitgavenevolutive per beleidsdomein wordt de nadruk gelegd op relevante wijzigingen van de kredieten. Deze wijzigingen geven onder meer aan welke beleidsintenties er genomen zijn.

Tenzij anders aangegeven, wordt met de term “kredieten” verwezen naar zowel vastleggings- als vereffeningskredieten. In de mate dat er een grote afwijking is tussen de evolutie van de beleids- en vereffeningskredieten, wordt dit ook weergegeven. Dit verschil kan bijvoorbeeld te maken hebben met een aanpassing van de betaalkalender of een vastlegging die niet jaarlijks gebeurt. De impact van de gewijzigde inflatieprognoses is niet stelselmatig opgenomen in de bespreking van de beleidsdomeinen.

De bespreking heeft enkel betrekking op wijzigingen van begrotingsartikels in de administratieve uitgaventabel en op wijzigingen bij de geconsolideerde

rechtspersonen. ESR-correcties worden apart besproken in hoofdstuk 5. De bedragen in miljoen euro worden bovendien afgerond op 1 cijfer na de komma.

4.4.2 Financiën en Begroting

Er wordt bij de tweede begrotingsaanpassing 2020 een kapitaalverhoging bij Imec.istart Fund NV voorbereid ter waarde van 14,4 miljoen euro, om het totale kapitaal van Imec.istart Fund NV te brengen op 26,9 miljoen euro. Deze kapitaalverhoging moet toelaten investeringen in nieuwe startups te dragen tot en met 2027. Vanaf 2028 zou Imec.istart Fund NV volgens het business plan zelfbedruipend moeten zijn. Voor het Vlaamse Gewest, dat bij de oprichting 1,5 miljoen euro kapitaal plaatste voor 12% van de aandelen in Imec.istart Fund NV, komt dit neer op een bijkomende contributie van 1.728 duizend euro aan het kapitaal van Imec.istart Fund NV (i.e. 12% van 14,4 miljoen euro). Er werd hiervoor 1.728 duizend euro vastleggingskrediet bijgesteld bij de tweede begrotingsaanpassing 2020.

De beleidsdomeinen hebben in 2020 een nieuwe inschatting gemaakt van de benodigde overflowkredieten. Mocht de definitief vastgestelde overflow voor bepaalde uitgavenrubrieken of entiteiten onvoldoende zijn om correct aan te rekenen, dan bestaat de mogelijkheid om overflowkredieten te herverdelen. Bij de eerste begrotingsaanpassing werd hiervoor 50,0 miljoen euro provisioneel krediet ingeschreven. Dit provisioneel krediet wordt bijgesteld met 60,0 miljoen euro bij de tweede begrotingsaanpassing 2020, tot in totaal 110,0 miljoen euro. De hoger ingeschatte kredietbehoefte is het gevolg van de regularisaties bij Opgroeien regie.

Daarnaast wordt bij de tweede begrotingsaanpassing 2020 de coronaprovisie enerzijds bijgesteld met 50,0 miljoen euro in het kader van de beslissing van de Vlaamse Regering aangaande de ondersteuning van de evenementensector. Anderzijds heeft de Vlaamse Regering in navolging van de beslissingen van het overlegcomité van 6 oktober en 16 oktober 2020 beslist om het Vlaams Beschermingsmechanisme voor ondernemingen met substantieel omzetverlies te verlengen. De ondernemingen die in de periode oktober tot 15 november 2020 - 60% omzetverlies leden, kunnen een premie krijgen die wordt vastgelegd op 10% van de omzet in de referentieperiode (=overeenstemmende periode 2019). Voor de cafés en restaurants die verplicht gesloten worden wordt aangenomen dat zij automatisch aan de voorwaarde van het omzetverlies voldoen. Zij zullen dit dus niet moeten aantonen en zullen onmiddellijk bij het indienen van hun aanvraag het beschermingsmechanisme voor de periode oktober tot 15 november uitbetaald krijgen. Voor de periode oktober tot 15 november 2020 trekt de Vlaamse Regering 200,0 miljoen euro uit.

Bij begrotingsopmaak 2021 worden de IT-beleidskredieten van het departement Financiën en Begroting recurrent verhoogd met 3,3 miljoen euro onder meer met het oog op de uitrol van het subsidieregister.

Overeenkomstig de op 1 september door het Planbureau gepubliceerde maandvooruitzichten voor de gezondheidsindex zou de volgende overschrijding van de spilindex door de afgevlakte gezondheidsindex plaatsvinden in augustus 2021. Als gevolg daarvan zouden de sociale uitkeringen in september 2021 en de wedden van het overheidspersoneel in oktober 2021 met 2% aangepast worden aan de gestegen levensduurte. Voor de begroting 2021 betekent deze verwachte overschrijding van de spilindex in augustus 2021 een benodigd krediet op de indexprovisie van 130,1 miljoen euro wat 241,2 miljoen euro minder is dan bij de begrotingsaanpassing 2020.

De in 2020 aangelegde provisie van 4,0 miljoen euro voor de indexering van de vergoedingen aan de exploitanten en het leerlingenvervoer wordt geschrapt omdat

de indexkost rechtstreeks bij de Lijn wordt ingeschreven. Daarnaast wordt de in 2020 ingeschreven provisie van 10,0 miljoen euro voor de meerkost van een gebeurlijke transitie bij het pensioenfonds van De Lijn van een *defined benefit* naar een *defined contribution* stelsel in 2021 niet meer ingeschreven.

Net als de voorbije jaren wordt in 2021 een provisie voor het ondervangen van de kost van de endogene groei bij de ministeries en de agentschappen met rechtspersoonlijkheid ingeschreven à rato van 6,3 miljoen euro.

Voor 2021 verwacht PDOS dat de bijdragevoet aan de pool der parastatalen met 5%-punt aangroeit ten opzichte van het niveau 2020 (45%) naar 50%. Op basis van de laatst gekende statutaire loonmassa bij de parastatalen wordt de kredietbehoefte hiervoor geraamd op 13,9 miljoen euro.

De in 2020 aangelegde éénmalige provisie van 42,0 miljoen euro voor het financieren van de voorbereidingskosten, minnelijke verwervingen en onteigeningen in het kader van Nieuwe Sluis Zeebrugge wordt geschrapt, alsook de provisie van 50,0 miljoen euro voor de aankoop van hernieuwbare energiestatistieken in het buitenland ter invulling van de Europese hernieuwbare energiedoelstelling 2020.

De coronaprovisie van 2,75 miljard euro die in 2020 werd ingeschreven wordt omgevormd naar een provisie ter beheersing van de coronacrisis ten belope van 300,0 miljoen euro wat een daling impliceert met 2,45 miljard euro.

Er wordt een relanceprovisie van 4,3 miljard euro ingeschreven ter financiering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht. Deze éénmalige investeringsprovisie zal besteed worden aan publieke investeringen in infrastructuur, aan digitale transformatie van economie, maatschappij en overheidsdiensten en aan investeringen ter bevordering van het klimaat, duurzaamheid en innovatie. Er gaat echter ook aandacht naar 'mens en samenleving' door te investeren in zorg, onderwijs, opleiding en werk, zoals onder meer de versnelde aanpak van de wachtlijsten voor personen met een handicap (405,0 miljoen euro). Voor de financiering van deze massieve investeringsimpuls zal Vlaanderen maximaal inspelen op Europese fondsen (subsidies/leningen), waarbij Vlaanderen haar rechtmatig deel zal claimen van de voor België voorziene middelen in het Europees Herstelfonds. De eenmalige investeringen in het kader van dit relanceplan worden derhalve buiten de begrotingsdoelstelling opgenomen.

De Vlaamse Regering maakt een extra budget vrij van 525,0 miljoen euro op kruissnelheid voor 'Investeren in Welzijn' met het oog op een sociaal akkoord dat inzet op volgende elementen:

- Betere verloning van het zorgpersoneel en aantrekkelijker maken van beroep (o.m. via positieve beeldvorming, werken op zij-instroom, extra omscholing tot verpleegkundigen etc.);
- Capaciteit: extra uitbreiding van het zorgaanbod in allerlei sectoren;
- Kwalitatieve verbeteringen, verlichting van de werkdruk etc.;
- Hervormingen: IFIC, ontschotting etc.

Aangezien de onderhandelingen nog lopen en de verschillende maatregelen dus nog niet op kruissnelheid kunnen starten vanaf 1 januari 2021 wordt voor 2021 al een provisioneel krediet van 286,0 miljoen euro voorzien.

Er wordt een provisie voorzien van 250,0 miljoen euro aan recurrente middelen ter versterking van het onderwijs.

In het kader van het actieplan Energie-efficiëntie worden de éénmalige vereffeningskredieten die in 2020 werden ingeschreven (7,1 miljoen euro) in 2021 geschrapt.

In 2021 wordt de pendeldotatie op 26,9 miljoen euro geraamd. Ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020 betekent dit een toename met 2,0 miljoen euro. De bedoelde toename wordt verklaard door het wegvallen van een voor de Vlaamse begroting 2020 positieve herziening over de periode 2015-2019.

In het kader van de zesde staatshervorming werd Vlaanderen bevoegd voor de fiscale uitgaven voor het verwerven of behouden van de eigen woning, waaronder de woonbonus en het bouwsparen. Vlaanderen werd ook bevoegd voor de belastingverminderingen en belastingkredieten voor de energiebesparende investeringen, investeringen in beveiliging, restauratie- en onderhoudswerkzaamheden aan monumenten, sociale verhuur en diensten- en PWA-cheques. Sindsdien heeft de Vlaamse Regering belangrijke wijzigingen aangebracht aan de betrokken regelgeving, waaronder de afschaffing van de Vlaamse geïntegreerde woonbonus voor leningen afgesloten vanaf 1 januari 2020.

Bij de begrotingsopmaak 2021 worden de woongerelateerde fiscale uitgaven op 1,397 miljard euro geraamd (aan 99,09% voorschottenpercentage). Ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020 houdt deze raming een daling in van 117,3 miljoen euro. De raming bij begrotingsopmaak 2021 is gebaseerd op de bedragen opgenomen in de administratieve nota van de FOD Financiën van 22 september 2020. De vermindering in 2021 is in belangrijke mate het gevolg van het uitdoven van de Vlaamse geïntegreerde woonbonus.

De fiscale uitgaven met betrekking tot de dienstencheques en wijkwerken worden in 2021 op 136,1 miljoen euro geraamd (eveneens aan 99,09% voorschottenpercentage). Ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020 komt dit neer op een daling ten bedrage van 65,7 miljoen euro. Ook deze raming vertrekt van de bedragen opgenomen in de administratieve nota van de FOD Financiën van 22 september 2020. De vermindering in 2021 wordt verklaard door het naar beneden herzien van het fiscale aftrekpercentage voor PWA- en dienstencheques (van 30% naar 20%) en door een lager gebruik ingevolge van corona.

Voor het dienstencentrum boekhouding wordt 2,8 miljoen euro extra voorzien om de noodzakelijke investeringen te realiseren voor het moderniseren van het financieel systeem en klantgerichte investeringen.

Op basis van een door Viapass aangeleverde raming van de beschikbaarheidsvergoeding wordt het totale budget 2021 geraamd op 99,7 miljoen euro, ofwel 9,1 miljoen euro meer dan bij de begrotingsaanpassing 2020. De sterke stijging van de uitgaven kan worden verklaard door de vergoeding voor de vervangingsinvesteringen van de OBU's die toeneemt.

Er wordt 4,0 miljoen euro vastleggings- en vereffeningskrediet toegekend aan de Vlaamse Belastingdienst voor ICT-uitgaven. De kredieten zullen worden aangewend voor de noodzakelijke ICT-ontwikkelingen in het kader van de uitbetaling van de jobbonus en de overname van de wegeninspectie. Daarnaast zullen de kredieten worden aangewend voor het versneld uitvoeren van de migratie van het oude Vlaams Fiscaal Platform 1 naar het nieuwe Vlaams Fiscaal Platform 2.

Om het verschil tussen werken en niet-werken groter te maken, en de werkzaamheidsgraad zo op termijn te verhogen tot 80%, wordt een jobbonus

ingevoerd. Hiervoor wordt in 2021 een budget van 329,0 miljoen euro uitgetrokken.

Voor de compensaties aan gemeenten en provincies voor de gedeerde inkomsten ingevolge de vermindering van de O.V. voor energiezuinige woningen en gebouwen is een budget van 21,0 miljoen euro nodig of 4,1 miljoen euro⁹ meer dan in 2020. Met het decreet houdende de rationalisering van fiscale gunstmaatregelen werden nieuwe vrijstellingen/verminderingen gecreëerd of werden bestaande vrijstellingen uitgebreid. Een aantal maatregelen hebben invloed op de ontvangsten van de lokale besturen. Voor de compensatie van de lokale besturen wordt hiervoor 0,4 miljoen euro extra krediet voorzien.

Bij de begrotingsopmaak 2021 stijgen de rentekredieten met 41,0 miljoen euro tot 155,3 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. De omvangrijke financieringsbehoeften in 2020 als gevolg van de coronacrisis komen volledig tot uiting vanaf 2021 daar de rente vanaf dan voor een volledig jaar dient meegenomen te worden. Voor nieuwe financieringen aangegaan in 2020 wordt bij begrotingsopmaak 2021 49,5 miljoen euro rente ingeschreven. Ook in 2021 zijn de financieringsbehoeften groot: voor nieuwe financieringen op lange termijn in 2021 wordt 18,6 miljoen euro ingeschreven. Hiervan is 9,1 miljoen euro bestemd voor VMSW; 4,7 miljoen euro voor VWF; 3,4 miljoen euro voor financiering van het tekort dat op 2,3 miljard euro geraamd wordt; 0,6 miljoen euro voor de financiering van de kaseffecten van niet-ESR-aanrekenbare uitgaven; 0,4 miljoen euro voor School Invest en 0,4 miljoen euro voor de financiering van ESR-8 uitgaven. Voor de bestaande langetermijnleningen over de periode 2015-2019 wordt 87,2 miljoen euro ingeschreven. Hiervan is 83,2 miljoen euro bestemd voor de bestaande EMTN-leningen; 2,4 miljoen euro voor de overgenomen gemeenteleningen; 1,5 miljoen euro voor de leningen van de Gemeentelijke Holding en 0,1 miljoen euro voor de leningen van de Vismijn Oostende. Daar de kortetermijnrentevoeten nog steeds negatief zijn en de verwachting is dat dit nog een tijdje zal duren, wordt er op korte termijn geen rente ingeschreven voor de zichtrekening en de opnames via het BCP-programma. De kosten op het rente-artikel blijven constant op 4,5 miljoen euro.

Bij het Vlaams Fonds voor de Lastendelging (VFLD) worden de kredieten voor het Rampenfonds bij begrotingsopmaak 2021 verminderd met 6,1 miljoen euro naar 0,3 miljoen euro. Voor het Landbouwrampenfonds wordt in 2021 nog 1,0 miljoen euro voorzien voor de afhandeling van de resterende dossiers (landbouwrampen erkend door de Vlaamse Regering voor 1 september 2019), wat 57,6 miljoen euro minder is dan bij de begrotingsaanpassing 2020.

4.4.3 *Economie, Wetenschap en Innovatie*

De ESR-beleidskredieten van het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (Hermesfonds) nemen bij begrotingsopmaak 2021 met 112,9 miljoen euro toe ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020. De toename van de beleidskredieten wordt vooral verklaard door de gestegen kredietbehoefte voor Indirect Carbon Leakage (47,5 miljoen euro). Als gevolg van de overdracht van bevoegdheden in het kader van de ondernemerschapstrajecten van Syntra naar het VLAIO wordt 43,9 miljoen euro aan beleidskredieten voorzien. De beleidskredieten voor de Vlaamse cofinanciering van EFRO-projecten nemen met 18,2 miljoen euro toe. Tot slot nemen de kredieten voor de bevordering van het ondernemerschap en voor de winwinlening met respectievelijk 3,0 en 0,5 miljoen euro toe. De kredieten voor CCS-hefboomfinanciering waren eenmalig in 2020

⁹ Het benodigd VAK wordt gefinancierd door de aanwending van overgedragen kredieten ten belope van 10,8 miljoen euro.

begroot (5,0 miljoen euro). Enkel het vereffeningskrediet ten bedrage van 2,5 miljoen euro dient in 2021 nog te worden voorzien.

In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord wordt bij de begrotingsopmaak 2021 21,5 miljoen euro aan beleids- en vereffeningskrediet bijkomend voorzien op de provisie onderzoek & ontwikkeling.

In het kader van het convenant met Flanders Make worden de ESR-beleids- en ESR-vereffeningskredieten met 6,5 miljoen euro verhoogd.

Voor de Lissabonstrategie wordt er 6,5 miljoen extra beleids- en vereffeningskrediet voorzien, middelen die gebruikt worden voor onderzoekprogramma's rond AI.

Ten slotte wordt er nog 1,3 miljoen bijkomend vereffeningskrediet voorzien op basis van de vereffeningskalender van projectsubsidies rond het thema regeneratieve geneeskunde.

De ESR-beleidsuitgaven van het Agentschap Plantentuin Meise dalen met 3,0 miljoen euro t.o.v. de begrotingsaanpassing. Deze daling situeert zich op de beleidskredieten voor de renovatie van de Plantentuin Meise en is het gevolg van een deel vastleggingen die reeds in voorgaande jaren genomen werden. Het ESR-vorderingensaldo verbetert met 1,9 miljoen euro, grotendeels te wijten aan een daling van de ESR-vereffeningskredieten met 1,8 miljoen euro. De ESR-vereffeningskredieten dalen op hun beurt voornamelijk door een daling op de vereffeningskredieten in het kader van de renovatie van de Plantentuin Meise.

De ESR-beleidsuitgaven van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek stijgen met 12,7 miljoen euro. Deze stijging is voornamelijk te verklaren door projectoproepen die maar om de aantal jaren lopen (vb. vijfjaarlijkse call van Odysseus) en door in het regeerakkoord voorziene opstap voor bijkomende investeringen in infrastructuur voor O&O. Het ESR-vorderingensaldo verslechtert met 14,7 miljoen euro. Deze verslechtering is ook het gevolg van het grote fluctuaties in het vastleggingskrediet. Omwille van dit feit werd er in 2016, toen het FWO overstapte naar het VAK/VEK systeem van de Vlaamse overheid, met alle betrokken partijen afgesproken dat de VEK-evolutie op lange termijn volgens een maximaal groeipad gemonitord zal worden. Zo mag de lange termijn VEK in deze begrotingsronde gemiddeld 399,7 miljoen bedragen. Wanneer we de begrotingsjaren 2025-2029 beschouwen, kan vastgesteld worden dat FWO hier nog steeds aan voldoet.

De ESR-beleids- en ESR-vereffeningskredieten van het Vlaams Instituut voor Biotechnologie nemen af met 1,7 miljoen euro. Deze daling is hoofdzakelijk te wijten aan een afname van de investeringen in overig materieel. Het ESR-vorderingensaldo verbetert met 0,7 miljoen euro, omdat de ESR-ontvangsten in tegenstelling tot de ESR-vereffeningskredieten, slechts afnemen met 1,0 miljoen euro.

De ESR-beleids- en ESR-vereffeningskredieten van het Vlaams Instituut voor de Zee nemen af met 0,9 miljoen euro. Deze daling is hoofdzakelijk te wijten aan een daling van de algemene werkingskosten van de projecten van het FWO (Lifewatch, ICOS, EMBRC).

Overheidsinstrumentarium

In het ESR 2010 wordt voor standaardgaranties een kapitaaloverdracht geregistreerd tussen de overheid en de financiële instelling die de middelen heeft geleverd, zodra een dergelijke waarborg wordt verstrekt (en dus niet bij

uitwinning). Het te registreren bedrag moet worden berekend aan de hand van de gegevens over de wanbetalingen uit het verleden.

Uitgaande van het gemiddelde uitwinningspercentage over de laatste 5 jaar wordt de aan te leggen provisie naar aanleiding van de begrotingsopmaak 2021 verhoogd met 4,0 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Om tegemoet te komen aan de financiële noden van Vlaamse ondernemingen besliste de Vlaamse Regering op 13 en 20 maart 2020, om de 'generieke' uit te breiden met een 'coronavirus-waARBorg' van 100,0 miljoen euro. Er wordt een bijkomende provisie van 2,0 miljoen euro aangelegd voor eventuele bijkomende uitwinningen door de impact van de economische COVID-19 crisis op de bestaande waarborgen. Per saldo stijgt het krediet voor verliesfinanciering bij de begrotingsopmaak 2020 met 6,0 miljoen euro naar 24,0 miljoen euro.

Daarnaast wordt 50,0 miljoen euro voorzien voor de tweede schijf van de kapitaalverhoging LRM met 100,0 miljoen.

4.4.4 *Onderwijs en Vorming*

Abstractie makend van indexatie nemen de loonkredieten voor het basisonderwijs en secundair onderwijs toe met respectievelijk 36,4 miljoen euro en 47,2 miljoen euro. Gecumuleerd gaat het dus om 83,6 miljoen euro. Het betreft een netto stijging van de kredieten, waarbij de maatregelen zoals afgesproken bij de formatie ook reeds verwerkt zitten. Deze stijgende kredieten zijn enerzijds het gevolg van de gewoonlijke paramaters (evolutie leerlingenaantallen, anciënniteit van het personeel, enz.). Anderzijds zijn er nog volgende specifieke bewegingen:

- de bij formatie gemaakte afspraken;
- de impulsen m.b.t. de leerlingondersteuners en de geldelijke anciënniteit van de zij-instromers komen op kruissnelheid en zorgen voor stijging van 19,4 miljoen euro;
- de extra middelen in kader van de zorgtijdgarantie komen op kruissnelheid ten belope van 17,3 miljoen euro;
- er wordt voor 14 miljoen euro aan extra uitgaven voorzien op de loonkredieten voor het basisonderwijs ter uitbreiding van de capaciteit van het buitengewoon basisonderwijs;
- in de federale Kamer is een wet aangenomen waarbij bepaalde periodes die plaatsvinden tijdens de voorbevallingsrust in aanmerkingen kunnen worden genomen voor de verlenging van het nabevallingsverlof. Als werkgever voorziet de Vlaamse Overheid hiervoor 9,3 miljoen euro aan bijkomende middelen.

Ook de werkingsmiddelen voor het basis- en secundair onderwijs worden bij begrotingsopmaak aangepast aan de achterliggende kostendrijver. Het gaat om een toename met 3,8 miljoen euro. Daarnaast wordt er nog 1,5 miljoen euro bijkomend voorzien voor zorgtijdgarantie. Globaal gezien is er dus een toename met 5,3 miljoen euro.

Ook op de andere onderwijsniveaus nemen de loon- en werkingsmiddelen toe. De voorziene loonkredieten binnen het deeltijds kunstonderwijs nemen toe met 8,2 miljoen euro.

Bij het volwassenenonderwijs nemen de loonuitgaven toe met 18,1 miljoen euro.

Ten gevolge van bij regeringsformatie besliste maatregelen dalen de SNPB-middelen van de pedagogische begeleidingsdiensten met 2,9 miljoen euro. Daar staat tegenover dat voor de versterking van de fase 0 en 1 in de scholen en de

signaalfunctie en de consultatieve leerlingenbegeleiding in de centra voor leerlingbegeleiding er 3,5 miljoen euro geormerkte middelen worden voorzien.

De loonkredieten voor de centra voor leerlingbegeleiding nemen toe met 0,8 miljoen euro.

Naast de bewegingen op de loon- en werkingskredieten bij bovenstaande onderwijsniveaus en -instanties wordt er bij het Departement Onderwijs en Vorming 1,7 miljoen euro voorzien voor de uitvoering van de onderwijs-cao met betrekking tot het meesters-, vak en dienstpersoneel. In de uitvoering van het regeerakkoord nemen de capaciteitsmiddelen bovendien toe met 25,0 miljoen euro vastleggingenkrediet en 2,5 miljoen euro vereffeningskrediet.

Ook bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten worden bijkomende kredieten voorzien:

- 14,0 miljoen euro vastleggingskrediet en 1,0 miljoen euro vereffeningskrediet voor investeringskosten aan de loonmotor elektronisch personeelsdossier (nieuwe beleidsimpuls beslist bij de ronde);
- 8 miljoen euro voor het leersteundecreet (nieuwe beleidsimpuls beslist bij de ronde) waarvan 3,5 miljoen bestemd voor de pedagogische begeleidingsdiensten;
- 9,0 miljoen euro voor taalintegratietrajecten (beslist bij formatie);
- 1,5 miljoen euro voor internaten (beslist bij formatie);
- 40,0 miljoen euro voor het lerarenpact (beslist bij formatie);
- 7,9 miljoen euro voor het versterken van het basisonderwijs (beslist bij formatie);
- 1,3 miljoen euro voor zieke kinderen (beslist bij formatie);
- 1,1 miljoen euro voor de uitvoering van de onderwijs-cao m.b.t. het meesters-, vak en dienstpersoneel bij het Gemeenschapsonderwijs.

Bij het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen nemen de geraamde uitgaven voor studiefinanciering toe met 1,6 miljoen euro. Daarnaast worden, bij uitvoering van de begrotingsmaatregelen van de regeringsformatie, de voor 2021 voorziene opstappen op de enveloppe voor het hoger onderwijs gedeeltelijk afgeremd.

Zo wordt de opstap voorzien in het integratiegroeipad uitgesteld en worden de extra middelen voor de universiteiten die voortkomen uit het zogenaamde 'klikstelsel' niet toegekend. De klik voor de professionele bachelors wordt echter wel doorgevoerd, waardoor de enveloppe toeneemt met 9,9 miljoen euro. Er worden ook 15,1 miljoen euro aan extra middelen voorzien voor het opvangen van de groei van de graduaatsopleidingen. Daarnaast wordt er nog 10,6 miljoen euro voorzien voor de uitvoering van de cao met het hoger onderwijs en wordt er 4,0 miljoen euro ingeschreven voor de uitvoering van het regeerakkoord voor de groei van de onderwijsbelastingseenheid. Hierdoor wordt de kaap van 2,0 miljard euro voor het hoger onderwijs voor het eerst overschreden.

Naast de bewegingen op de algemene enveloppe, worden voor het hoger onderwijs 8,4 miljoen euro aan klimaatuitgaven ingeschreven waarvan de middelen afkomstig zijn uit het klimaatfonds en dalen de vereffeningskredieten van de infrastructuurinvesteringen met 8 miljoen euro. Deze laatste betreffen de middelen die in 2020 voorzien waren voor het nieuwbouwproject van de Hogere Zeevaartschool.

Bovenstaande bewegingen op de toelage voor de te consolideren universiteiten en hogescholen dragen, samen met de evolutie van de eigen ontvangsten en van de saldo-intering, bij tot de toename van de ESR-aanrekenbare vereffeningskredieten

van hoger onderwijsinstellingen met 119,1 miljoen euro. Het gaat voornamelijk om een stijging van de uitgaven aan lonen en sociale lasten met 42 miljoen euro, de werkingsuitgaven met 28,7 miljoen euro en de investeringen met 49,8 miljoen euro.

De ESR-aanrekenbare beleidsuitgaven van het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs nemen toe met 11,8 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Deze evolutie is voornamelijk het gevolg van een toename van de eigen ontvangsten die zich vertalen in extra uitgaven (+2,7 miljoen euro), een saldo-opbouw van beleidskredieten afkomstig van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (-11,8 miljoen euro), een compensatie vanuit het Gemeenschapsonderwijs voor beschikbaarheidsvergoedingen in kader van het DBFM-programma (+4,1 miljoen euro) en een compensatie vanuit de capaciteitsmiddelen bij het Departement Onderwijs en Vorming (+16,5 miljoen euro vastleggingskrediet). De ESR-vereffeningskredieten evolueren in functie van de beleidsuitgaven van 2021 en de jaren voordien. Deze nemen bij begrotingsopmaak 2021 toe met 4,5 miljoen euro.

Bij het Gemeenschapsonderwijs dalen de ESR-aanrekenbare beleidsuitgaven bij begrotingsopmaak 2021 met 43,6 miljoen euro ten opzichte van begrotingsaanpassing 2020 met als belangrijke verklarende factor een daling van de vastleggingen op eigen ontvangsten (-41,6 miljoen euro). In functie van de vereffeningskalender van de beleidsuitgaven van 2021 en voordien dalen de ESR-vereffeningskredieten met 4,8 miljoen euro.

De vereffeningskredieten van de DBFM Scholen van Morgen nemen bij begrotingsopmaak 2021 toe met 6,4 miljoen euro.

4.4.5 Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Voor de uitbreiding van het eerstelijns psychosociaal hulpaanbod wordt bij departement WVG in kader van de begrotingsopmaak 2021 3,3 miljoen euro nieuw beleid toegevoegd aan de kredieten van het welzijnswerk.

Omdat er vanaf 2021 terug een jaarlijkse dotatie moet opgenomen worden voor de uitvoering van het VIA-3 en VIA-4 akkoord neemt het VIA-budget toe met 6,6 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020.

Binnen Opgroeien Regie leidt de evolutie van de kostendrijvers tot een toename van de beleids- en vereffeningskredieten met 11,8 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. De grootste toename situeert zich binnen de pleegzorg (+ 9,8 miljoen euro). De stijging van de anciënniteit van het personeel tewerkgesteld in de private voorzieningen leidt tot een toename van het budget met 1,4 miljoen euro. Ook het budget voor de internaten-psychiatrie en de specifieke acties groeit respectievelijk aan met 0,2 miljoen euro en 0,3 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Daarnaast worden de middelen die in de voorbije jaren werden toegekend in het kader van de asielcrisis opnieuw éénmalig toegekend en deze doen het budget stijgen met 8,5 miljoen euro.

Om de IT-budgetten samen te voegen, worden vanuit het Agentschap Opgroeien 4,0 miljoen euro beleids- en vereffeningskredieten overgeheveld naar Opgroeien Regie.

In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord wordt bij de begrotingsopmaak 2021 10,0 miljoen euro aan beleids- en vereffeningskrediet ingeschreven voor de verdere versterking van de integrale jeugdhulp m.i.v. jeugddelinquentie. Om in te

zetten op het mentaal welzijn binnen de jeugdhulp wordt bovendien nog 1,4 miljoen euro nieuw beleid vrijgemaakt.

Bij Opgroeien Regie wordt bij de begrotingsopmaak 2021 voor 10,5 miljoen euro bijkomend geïnvesteerd in kinderopvang.

Het budget voor uitvoering van het Groeipakket neemt bij de begrotingsopmaak 2021 toe met 54,9 miljoen euro tot een totale beleidsenveloppe van 4,04 miljard euro (incl. toevoeging index 2020 die bij de begrotingsaanpassing 2020 nog op de indexprovisie werd gebudgetteerd). Dit is het netto-effect van verschillende bewegingen:

- -2,5 miljoen euro evolutie vaste rechten;
- Toepassing indexmechanismen, inclusief niet-indexatie van rang 3 en de leeftijdsbijslagen, geeft een bijkomende uitgave van +57,4 miljoen euro.

Door de bij de regeringsvorming afgesproken efficiëntieoefening bij de private uitbetalingsactoren kunnen de werkingssubsidies, die uitbetaald worden via het VUTG, bij de begrotingsopmaak 2021 verlaagd worden met 1,9 miljoen euro.

Binnen de Vlaamse Sociale Bescherming (VSB) neemt het budget voor de mobiliteitshulpmiddelen (MOHM) toe met 1,8 miljoen euro t.o.v. de begrotingsaanpassing 2020. Er wordt rekening gehouden met de maatregel uit het Vlaams Regeerakkoord om de groei te milderen met 1,8 miljoen euro per jaar.

Het budget voor de centra voor dagverzorging neemt toe met 1,3 miljoen euro ten gevolge van de aanpassing van het vereiste budget voor de bestaande centra en de jaarlijkse aangroei van de plaatsen met bijkomende erkenning. Het budget neemt daarnaast ook nog toe met 0,3 miljoen euro door de bijkomende plaatsen naar aanleiding van de omzettingsskalender vanuit de plaatsen woonzorgcentrum en centrum voor kortverblijf.

Het budget voor de woonzorgcentra (WZC) en de centra voor kortverblijf (CVK) stijgt met 9,0 miljoen euro ten gevolge van de zorgzwaarte. Daarnaast stijgt het budget met 3,1 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020 voor het verlenen van bijkomende erkenningen conform de toegekende omzettingsskalender. Voor de omzettingsskalender oriënterend kortverblijf komt er nog eens 2,3 miljoen euro budget bij. In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord wordt bij begrotingsopmaak 2021 29,0 miljoen euro aan beleids- en vereffeningskrediet ingeschreven voor de verdere versterking van de ouderenzorg.

Ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020 stijgt het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden met 13,0 miljoen euro. Er wordt rekening gehouden met een gemiddeld stijgingspercentage van 4,0% in de mantelzorg (MTZ). Voor de vergoeding van de indicatiestellers wordt een bijkomend budget van 0,6 miljoen euro voorzien.

Het basisondersteuningsbudget (BOB) kent een toename van 1,1 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Dit is voornamelijk het gevolg van de stijging in het aantal personen die recht hebben op een integratietegemoetkoming.

In het kader van de inkanteling van het multidisciplinair overleg binnen de Vlaamse Sociale Bescherming wordt 1,2 miljoen euro overgeheveld vanuit het Agentschap Zorg en Gezondheid.

Binnen het thuis- en ouderenzorgbeleid nemen de kredieten voor de eindeloopbaan toe met 5,0 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020.

Binnen de thuis- en gezinszorg worden er in 2021 in het kader van de omzettingsskalender woonzorgcentra een aantal voorafgaande vergunningen omgezet in 38 voltijdse equivalenten aanvullende thuiszorg. Dit leidt tot een toename van het budget met 1,6 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020.

De beleids- en vereffeningskredieten voor de gezinszorg nemen toe met 6,3 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Dit budget houdt rekening met de maatregel uit het Vlaams Regeerakkoord om het groeipercentage te milderen van 2,5% naar 1% per jaar.

Voor de versterking van het mentaal welzijn binnen de geestelijke gezondheidszorg wordt een extra budget (nieuw beleid) van 3,3 miljoen euro voorzien. In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord neemt het budget voor preventie toe met 3,0 miljoen euro. Daarnaast wordt nog 5,0 miljoen euro aan nieuw beleidsimpuls vrijgemaakt voor de versterking van het algemeen zorgbeleid na de coronacrisis.

Binnen het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) stijgen de kredieten met 45,0 miljoen euro ten gevolge van de verdere uitrol en versterking van de persoonsvolgende financiering en een verdere afbouw van de wachtlijsten. De vooruitschuif van het uitbreidingsbeleid 2022-2024 naar 2021 wordt gefinancierd vanuit de onderbenutting op de relanceprovisie. Daartegenover wordt de subsidiëring van de organisatie gebonden kosten van de erkende voorzieningen en de beheerskosten bij cashbesteding verlaagd waardoor de beleidskredieten met respectievelijk 12,9 en 2,0 miljoen euro dalen.

In het kader van de ziekenhuisfinanciering evolueren de voorziene ESR-uitgaven het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (hierna: VIPA) bij de begrotingsopmaak 2021 met -54,3 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Dit is het netto-effect van verschillende bewegingen:

- Het budget voor de opstart van nieuwe strategische forfaits stijgt met 10,0 miljoen euro zodat vanaf 2021 bijkomende infrastructuurinvesteringen kunnen gesubsidieerd worden;
- Het budget voor het instandhoudingsforfait stijgt met 12,7 miljoen euro. Dit is het gevolg van een verdere uitstroom uit het Budget Financiële Middelen (BFM) in 2020. Dit impliceert immers een hogere instroom in het instandhoudingsforfait;
- De ESR-aanrekenbare uitgaven binnen het BFM dalen aanzienlijk met 72,7 miljoen euro. Dit is voornamelijk het gevolg van een eenmalige verrekening van negatieve inhaalbedragen voor een teveel aan toegekende subsidies naar aanleiding van inspecties door inspecteurs van de FOD Volksgezondheid. Daarnaast is er ook een beperkter effect van dalende intrestlasten;
- Binnen de alternatieve financiering daalt in 2021 de ESR-aanrekenbare rentecomponent van de tussenkomsten met 4,3 miljoen euro.

Een actualisatie van de vereffeningskalender van de klassieke financiering geeft aanleiding tot 10,3 miljoen euro extra vereffeningskredieten bij het VIPA.

Ten slotte doet, ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020, de verdere uitvoering van het Vlaams Klimaatplan in 2021 de beleidskredieten van het VIPA dalen met 9,5 miljoen euro (tot 0,2 miljoen euro).

Voor de versterking van de centra voor familiaal geweld wordt bij de begrotingsopmaak 2021 9,0 miljoen euro nieuw beleid toegevoegd aan de loonmiddelen met inbegrip van justitie-assistenten.

Aan de kredieten van de justitiehuisen en het elektronisch toezicht wordt bij de begrotingsopmaak 2021 1,3 miljoen euro nieuw beleid toegevoegd voor de enkelbanden.

4.4.6 *Cultuur, Jeugd, Sport en Media*

Bij begrotingsaanpassing 2020 werd er eenmalig 4,0 miljoen euro aan bijkomende middelen voorzien ter financiering van de tweede aanvraagronde van projecten en beurzen voor kunstenorganisaties en kunstenaars. Deze extra kredieten worden bij de begrotingsopmaak recurrent gemaakt en opgetrokken tot 6,0 miljoen euro. In functie van de geraamde vereffeningsbehoeften wordt het vereffeningskrediet met 1,3 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020 naar beneden bijgesteld voor de projectmatige ondersteuning van de kunstensector.

Voor de projectsubsidies aan organisaties uit de cultureelerfgoedsector wordt er een technische bijstelling doorgevoerd om het beschikbare vereffeningskrediet in overeenstemming te brengen met het benodigde vereffeningskrediet. De technische bijstelling bedraagt -1,0 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Ook voor de middelen omtrent bilaterale en interregionale samenwerking wordt er 0,9 miljoen euro in min bijgesteld ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020 omwille van de geraamde vereffeningsbehoefte.

In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord wordt bij begrotingsopmaak 2021 voor het voorbereidend traject van het museum voor de Vlaamse Geschiedenis 1,0 miljoen euro vrijgemaakt. Tevens is er in het kader van de opening van het KMSKA 1,5 miljoen euro extra toegekend.

De kredieten voor het beleidsveld Cultuur zullen recurrent verhogen bij begrotingsopmaak 2021 met 11,2 miljoen euro vastleggings- en vereffeningskredieten. Dit kan worden opgedeeld in volgende beleidskeuzes: het optrekken van de projectmatige ondersteuning van de kunstensector (zoals eerder toegelicht, +6,0 miljoen euro), de structurele ondersteuning van de circusorganisaties volgens het circusdecreet (+3,0 miljoen euro), de nieuwe beleidsperiode van Literatuur Vlaanderen 2021-2025 (1,6 miljoen euro) en voor het reglement beurzen vakmanschap (0,6 miljoen euro).

Alle middelen van de rechtspersoon Fonds Culturele Infrastructuur worden integraal in 2021 overgeheveld naar het departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM) op aparte begrotingsartikelen. Op deze manier zijn de eigendommen die behoren tot de VG ook geboekt bij de eigenaar van het vast actief. Hierdoor vermijden we de complexe boekingen die op het einde van een boekjaar moeten gebeuren om het vast actief telkens over te zetten van het FoCI naar de VG. Dit komt de transparantie van de financiële stromen ten goede.

Vanaf 2021 is Antwerp Symphony Orchestra een geconsolideerde instelling, omdat het de materialiteitsdrempel heeft overschreden. Deze instelling heeft voor de eerste keer een ESR-begroting ingediend en ontvangt in 2021 een toelage van 8,5 miljoen euro.

Binnen het beleidsveld Jeugd nemen de beleidskredieten met 3,8 miljoen euro toe. Hiervan is 1,5 miljoen gereserveerd om gevolg te geven aan de bijkomende erkenningen in het kader van de landelijke jeugdwerking. 0,8 miljoen gaat naar het versterken van bovenlokale organisaties (waaronder de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IGS) en organisaties die werken met maatschappelijk kwetsbare jongeren en kinderen) en de zogenaamde bovenbouworganisaties. Voor acties in het kader van het nieuwe Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan, alsook andere projecten binnen de jeugdsector, wordt 1,5 miljoen euro voorzien.

In het kader van het regeerakkoord worden er in 2021 10,0 miljoen extra vastleggingskredieten voorzien, waarvan er 1 miljoen worden vereffend voor extra investeringen in sport. Voor de herbestemming van de Centra Sport Vlaanderen wordt er bij de begrotingsopmaak 2021 2,0 miljoen euro extra vastleggings- en vereffeningskredieten voorzien. Samen met de voorziene investeringsmiddelen binnen het relanceplan maakt deze budgetverhoging dat er nog nooit zoveel binnen één legislatuur geïnvesteerd zal worden in onze Vlaamse sportinfrastructuur.

Bij de begrotingsopmaak 2021 nemen de ESR-beleidskredieten van de VRT met 7,5 miljoen euro toe ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020. De investeringen in het kader van het nieuwbouwproject nemen met 12,9 miljoen euro toe, waaronder 8,6 miljoen in het nieuwe gebouw en 4,5 miljoen in mediafaciliteiten. De uitgaven voor de reguliere werking van VRT worden met 5,4 miljoen euro naar beneden bijgesteld. Deze wijzigingen zijn enerzijds het gevolg van aanpassingen aan de dotatie (indexatie, besparingstraject, opnieuw inschrijven middelen Pensioenfonds) en anderzijds het gevolg van het wegvallen van uitzonderlijke ontvangsten (o.a. de verkoop van twee gebouwen).

4.4.7 *Werk en Sociale Economie*

Voor het operationeel programma 2014-2020 van het Europees Sociaal Fonds (ESF) wordt het vereffeningskrediet in 2021 naar boven bijgesteld met 3,7 miljoen euro. Deze bijstelling vloeit voort uit de beleidskredieten 2020 en de continuering van het niveau van de beleidskredieten in 2021. De ESF middelen zullen in 2021 maximaal ingezet worden om het relance-beleid vorm te geven.

De beleids- en vereffeningskredieten voor de aanmoedigingspremies Social Profit en Privé stijgen in 2021 met 1,3 miljoen euro. Deze stijging is hoofdzakelijk het resultaat van een toename van het aantal aanvragen voor beide sectoren, onder andere voor ouderschapsverlof.

In 2021 nemen de uitgaven voor Vlaams zorgkrediet m.b.t. het Vlaams Gewest af met 6,5 miljoen euro omwille van de uitdooft van het stelsel van de loopbaanonderbreking. Voor de Vlaamse Gemeenschap dalen de uitgaven van het Vlaams zorgkrediet met 4,8 miljoen euro.

In 2021 nemen de uitgaven voor de aanmoedigingspremie landingsbanen af met 1,3 miljoen euro gezien de daling van het aantal lopende dossiers kaderend in de optrekking van de instapleeftijd en de beperking tot zorg-gerelateerde beroepen. In 2021 stijgen de beleidskredieten voor sectorfondsen met 9,4 miljoen euro en de vereffeningskredieten met 0,8 miljoen euro. Hoofdzakelijk is dit het resultaat van de opstart van een nieuwe sectorconvenant 2021-2022 in 2021, waarbij 6,1 miljoen beleidskrediet en 1,6 miljoen vereffeningskrediet bijgesteld wordt. De rest van de stijging wordt verklaard door maatregelen voor de ondersteuning van het werkgelegenheidsbeleid.

De beleidsuitgaven voor collectief maatwerk stijgen in 2021 met 9,0 miljoen euro, de vereffeningskredieten stijgen met 6,1 miljoen euro. De stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de indexerings van de uitgaven en een extra recurrente beleidsimpuls van 1,4 miljoen euro aan nieuw beleid in het kader van een uitbreiding van de enveloppe voor Collectief Maatwerk. Het verschil in toename tussen beleid- en vereffeningskrediet van 2,8 miljoen euro vindt haar oorsprong in het (gedeeltelijk) terugdraaien van enkele compensaties van vereffeningskrediet van de begrotingsaanpassing 2020.

Vanaf 1 januari 2021 wordt Syntra Vlaanderen opgeheven. De taken worden overgedragen aan het departement WSE, VLAIO en de VDAB. Dit gaat gepaard

met de overdracht van kredieten naar deze actoren, respectievelijk 8,8 miljoen euro, 46,9 en 8,3 miljoen euro. De bijdrage aan de pool der parastatalen voor de personeelsleden die overgeheveld worden naar VLAIO en het departement WSE vloeit terug naar de algemene middelen.

De geraamde uitgaven voor de RSZ-doelgroepverminderingen (excl. versterking) dalen met 88,0 miljoen euro: het krediet voor de doelgroepvermindering jongeren daalt met 34,5 miljoen euro en dat voor de 55-plussers met 53,5 miljoen euro. Vanuit de provisie werk wordt 22,4 miljoen euro gecompenseerd. Daarnaast is er een kleine daling voor de uitdovende maatregelen en het niet-hervormd doelgroepenbeleid.

Bij begrotingsopmaak 2021 stijgen de uitgaven voor het versterkt doelgroepenbeleid met 22,4 miljoen euro tot 77,5 miljoen euro. Dit is het gevolg van twee tegengestelde bewegingen: enerzijds kent de kost voor de versterking van de doelgroepvermindering voor 55-plussers een stijging van 24,1 miljoen euro t.o.v. begrotingsaanpassing 2020, anderzijds kent de kost voor de doelgroepvermindering voor jongere werknemers een daling van 1,7 miljoen euro. De uitgaven voor de versterking van het doelgroepenbeleid, inclusief eventuele effecten van externe kostendrijvers, worden tot en met 2021 gecompenseerd vanop de competitiviteitsprovisie.

De beleids- en vereffeningskredieten voor de Vlaamse ondersteuningspremie (VOP) nemen in 2021 af met 7,9 miljoen euro. Deze daling bestaat enerzijds uit een daling van de kost voor de gewone VOP met 9,9 miljoen euro en een indexering van de maatregel met 2,0 miljoen euro.

Vanaf 2020 wordt voor het budget van de dienstencheques overgestapt naar de aanrekeningsmethode zoals voorgesteld door het Rekenhof en wordt er dus aangerekend op het moment dat er effectief een gesubsidieerde prestatie plaatsvindt. Dit komt er op neer dat de facturen van de periode november 2020 t.e.m. oktober 2021 aangerekend worden in 2021. De facturen voor november en december 2021 worden bijgevolg aangerekend als een voorschotfactuur (PA-artikel). Bij begrotingsopmaak 2021 wordt recurrent 8,0 miljoen euro beleids- en vereffeningskrediet nieuw beleid toegekend. Deze middelen zullen worden aangewend om de dienstenchequeondernemingen te compenseren voor de onvolledige indexering van de inruilwaarde. De totale kost bedraagt 11,0 miljoen euro. Het restbedrag van 3,0 miljoen euro wordt recurrent gecompenseerd vanuit de provisie werkgelegenheidsbeleid (JB0-1JDB2AB-PR).

Bij begrotingsopmaak 2021 nemen de ESR-beleidskredieten van de VDAB toe met 33,0 miljoen euro bij ongewijzigd beleid, ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Dit is het resultaat van een toename van de toelage met 14,4 miljoen euro, een verminderde VAK saldo-opbouw van 3,9 miljoen euro en een toename van de eigen ontvangsten met 22,4 miljoen euro. De toename in eigen ontvangsten vloeit hoofdzakelijk voort uit een stijging van de ontvangsten uit de IBO+ maatregel. Ook ontvangt VDAB 2,0 miljoen extra ontvangsten uit de samenwerking met RIZIV, stijgen de subsidies van de Europese Unie via de ESF actordossiers met 4,0 miljoen euro en nemen de inkomsten uit de verkoop van eigen gebouwen met 5,4 miljoen euro toe. De ESR-vereffeningskredieten nemen toe met 28,0 miljoen euro.

4.4.8 Landbouw en Visserij

Bij het Departement Landbouw en Visserij nemen bij begrotingsopmaak 2021 de ESR-beleidskredieten en de ESR-vereffeningskredieten af met respectievelijk 13,8 miljoen euro en 3,7 miljoen euro.

De voornaamste oorzaak voor de daling is het terugdraaien van de eenmalige bijstelling bij begrotingsaanpassing 2020 van 20,7 miljoen euro (VAK/VEK) voor de landbouwramp van 2019. Er wordt geschat dat niet alle schadedossiers in het kader van de landbouwramp in 2020 afgehandeld zullen zijn, daarom wordt er voor 2021 nog 5,0 miljoen euro vereffeningskrediet voorzien.

In het kader van de coronacrisis werd er in 2020 via herverdeling uit het Vlaams noodfonds 35,0 miljoen euro voorzien voor de ondersteuning van de sierteelt- en aardappelsector. In 2021 wordt nog 5,0 miljoen euro vereffeningskrediet voorzien aangezien er geschat wordt dat niet alle dossiers in 2020 vereffend zullen zijn.

In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord wordt bij de begrotingsopmaak 2021 2,0 miljoen euro aan beleids- en vereffeningskrediet bijkomend voorzien voor de subsidiëring van onderzoeksprojecten in het kader van innovatie rond voeding.

Daarnaast wordt er nog 0,3 miljoen euro recurrent aangewend voor de financiering van Paardenpunt Vlaanderen.

Ten slotte wordt er nog 1,5 miljoen euro recurrent en 2,5 miljoen euro eenmalig ingeschreven voor de implementatie van het nieuwe gemeenschappelijke landbouwbeleid binnen het Vlaams betaalorgaan (IT-kosten).

Het ESR-vorderingensaldo van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds verbetert met 2,6 miljoen euro door een gelijke daling van de ESR-vereffeningskredieten. Deze daling is voornamelijk te wijten aan een daling van de rentesubsidies aan land- en tuinbouwers en hun coöperaties.

Het ESR-vorderingensaldo van het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquacultuursector verslechtert met 1,2 miljoen euro door een gelijke stijging van de ESR-vereffeningskredieten. Deze stijging is voornamelijk te wijten aan een verhoging van de investeringssteun en andere tegemoetkomingen. Het betreft betalingen voor eerste installatie, modernisering vaartuigen (rentetoelagen en kapitaalpremies), ecobonus, aquacultuur (rentetoelagen en kapitaalpremies, inclusief maricultuur) en andere maatregelen (maatregelen van gemeenschappelijk belang en duurzame ontwikkeling van visserijgebieden).

4.4.9 Mobiliteit en Openbare Werken

De begroting 2020 van Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel wordt door middel van een tweede begrotingsaanpassing aangepast conform de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën. Dit betreft een loutere aanpassing van het vastleggingskrediet, de vereffeningskredieten blijven constant ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing. Als gevolg van de overschakeling naar een begroting met vastleggings- en vereffeningskredieten, stijgen de beleidskredieten 2020 voor de Hoofdwerken Oosterweel ("Buiten Norm") zo van 101,7 miljoen euro naar 627,4 miljoen euro. Deze bestaan uit de verbintenissen m.b.t. Rechteroever 3A en 3B (500,0 miljoen euro), engineering Scheldetunnel (87,7 miljoen euro), VTTI engineering en projectmanagement (27,0 miljoen euro) en werken Linkeroever (12,7 miljoen euro). De beleidskredieten voor de voorbereidende werken worden neerwaarts gecorrigeerd, van 55,4 naar 41,2 miljoen euro.

In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord wordt bij de begrotingsopmaak 2021 opnieuw 6,0 miljoen euro aan beleids- en vereffeningskrediet bijkomend ingeschreven voor de verdere realisatie van vervoer op maat. Om verder in te zetten op personenmobiliteit over het water, onder ander door de exploitatie van de veerdiensten en de overname van de exploitatie van de waterbussen in de Antwerpse haven, wordt in 2021 3,8 miljoen euro extra beleids- en

vereffeningskrediet vrijgemaakt. Tenslotte wordt er 2,0 miljoen euro aan bijkomend exploitatiebudget voor De Lijn voorzien.

De beleidskredieten van het Verkeersveiligheidsfonds dalen bij de begrotingsopmaak 2021 met 1,5 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Dit is te wijten aan de evolutie van de aanwending van actuele en historische toegewezen ontvangsten uit onder andere verkeersboetes, afdrachten van keuringsinstellingen en exploitatieoverschotten van keuringsinstellingen.

In het kader van de realisatie van de nieuwe Sluis Terneuzen en het verdrag tussen Vlaanderen en Nederland, en meer bepaald omwille van de hoge bijdrage van Nederland in 2021, dalen de Vlaamse ESR-aanrekenbare uitgaven bij de begrotingsopmaak 2020 met 120,1 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020.

De beleidskredieten van het Vlaams Infrastructuurfonds stijgen bij de begrotingsopmaak 2021 met 47,4 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Deze toename is het gevolg van 35,0 miljoen euro aan bijkomende investeringsbudgetten in uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord, lagere recuperaties van verkopen (-11,1 miljoen euro), het terugdraaien van eenmalige kredieten in het kader van zandsuppleties ter herstelling van schade door de storm Ciara (-5,5 miljoen euro) en een bijstelling van 25,7 miljoen euro voor de overname van, door de Werkvennootschap, gerealiseerde investeringen door het Agentschap Wegen en Verkeer. Tot slot wordt er ook 3,3 miljoen euro extra voorzien voor de leefbaarheidsprojecten die AWV zal uitvoeren aan de Antwerpse Ring.

Met betrekking tot de investeringsbudgetten van het VIF worden de eenmalige compensaties BA2020 teruggedraaid (+80,2 miljoen euro) en bij de begrotingsopmaak 2021 gedeeltelijk opnieuw toegewezen voor snelwegparkings (10,0 miljoen euro), hinterlandconnectiviteit (9,4 miljoen euro), de mobiliteitscentrale (4,0 miljoen euro), het masterplan toegankelijkheid bij het openbaar vervoer (3,0 miljoen euro) en de stationsomgeving Gent-Sint-Pieters (17,0 miljoen euro, zie ook De Lijn).

De beleidskredieten van de LOM Oostende-Brugge en LOM Antwerpen stijgen met respectievelijk 12,5 miljoen euro en 4,8 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. De investeringsnoden om de aanwezige infrastructuur op lange termijn in overeenstemming te brengen met de Europese veiligheidsnormen geeft aanleiding tot bijkomende beleidsuitgaven. Deze dienen deels (resp. +7,8 en +3,0 miljoen euro) te worden gefinancierd met een marktconforme financiering, in overeenstemming met de Europese staatssteunregels. De vereffeningskalender voor investeringen in de luchthavens wordt bij de begrotingsopmaak 2021 herzien waardoor 2,5 miljoen euro van de bij begrotingsaanpassing 2020 voorziene vereffeningskredieten in mindering worden gebracht.

Vanaf de tweede begrotingsaanpassing 2020 worden de beleidsuitgaven van de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel voor het Oosterweelproject conform artikel 34 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën gebudgetteerd. De beleidskredieten nemen daardoor in 2021 significant toe met 2.976 miljoen euro ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020. Dit is het gevolg van een toename van de beleidsuitgaven voor de hoofdwerken Oosterweel (die buiten de begrotingsnormering worden gehouden) met 2.262,8 miljoen euro. Het betreft de benodigde beleidskredieten voor de uitvoeringsopdrachten voor de Scheldetunnel, VTTI en Rechteroever (3A en 3B). Vervolgens is er een daling van de beleidsuitgaven voor de voorbereidende werken (die binnen de

begrotingsnormering worden gehouden) met -20,5 miljoen euro, een toename van de loon- en werkingsuitgaven met 3,4 miljoen euro en de inschrijving van 722,5 miljoen euro voor leefbaarheidsprojecten. Deze betreffen zowel de leefbaarheidsprojecten op Linkeroever, als de onderbouw van de overkapping op Rechteroever. Daarnaast stijgen de beleidsuitgaven voor niet-Oosterweel gerelateerde taken (bv. P&R Noordersingel) met 10,0 miljoen euro terwijl andere uitgaven (bv. rente en belastingen) dalen met -2,2 miljoen euro.

De beleidskredieten van De Werkvennootschap dalen bij de begrotingsopmaak 2021 met 24,9 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Dit is grotendeels te wijten aan een daling van de aanwending van de kredieten op de begrotingsruiter ten belope van 89,7 miljoen euro ten opzichte van 117,2 miljoen euro bij de begrotingsaanpassing 2020. De vereffeningskredieten stijgen in 2021 daarentegen fors met 88,0 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020.

De beleidskredieten van De Vlaamse Waterweg dalen bij begrotingsopmaak 2021 met 7,5 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. De belangrijkste evoluties zijn een daling van de aanwending van de ruiter voor FFEU-middelen (-11,5 miljoen euro), het aflopen van de voorafbetaling 2018-2020 aan het pensioenfonds van de Vlaamse Waterweg (+8,0 miljoen euro) en de lagere EU-cofinanciering van de projecten Seine-Schelde (-9,1 miljoen euro) en het Albertkanaal (-13,6 miljoen euro). Verder dalen de beleidskredieten die men vanuit het Hermesfonds ontvangt (-9,4 miljoen euro) en wordt een eenmalige compensatie in 2020 vanuit het VIF teruggedraaid (-25,0 miljoen euro). Ten slotte wordt eenmalig 57,1 miljoen euro beleidskrediet toegevoegd ter compensatie van eerdere vastleggingen voor de projecten Seine-Schelde en Albertkanaal die de Vlaamse Waterweg vroeger vanuit haar reguliere investeringskredieten heeft voorzien om aanspraak te maken op maximale Europese cofinanciering.

De beleidskredieten van De Lijn dalen bij de begrotingsopmaak 2021 met -20,2 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020. Belangrijkste bewegingen zijn het actualiseren van de parameters in de indexeringsmechanismen voor brandstoffen, exploitanten en leerlingenvervoer (+6,9 miljoen euro) en aflopen van de voorafbetaling 2018-2020 aan het pensioenfonds van De Lijn (+7,0 miljoen euro). Met betrekking tot de investeringskredieten wordt een eenmalige compensatie in 2020 vanuit het VIF teruggedraaid (-44,7 miljoen euro), worden er geen ruiters aangewend (-3,3 miljoen euro) en wordt het budget vanuit het fonds stationsomgeving overgeheveld naar het combimobiliteitsfonds (-11,4 miljoen euro). Daartegenover wordt in 2021 eenmalig 17,0 miljoen euro vanuit het VIF herverdeeld voor de stationsomgeving Gent-Sint-Pieters (zie supra). In uitvoering van de vereffeningskalender worden de vereffeningskredieten met +27,9 miljoen euro bijgesteld.

4.4.10 Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

De kredieten van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken verhogen bij begrotingsopmaak 2021 met 1,0 miljoen euro voor investeringen in de Vlaamse kennisoverheid. Daarnaast draait het departement de eenmalige middelen goedgekeurd in 2020 terug voor de internationale klimaatfinanciering ter waarde van 5,1 miljoen euro. Met deze bijstelling zijn de engagementen inzake klimaatfinanciering voor de periode 2016-2020 nagekomen. Vanaf 2021 start een nieuwe periode, waarvoor de afspraken uit het akkoord van Parijs gelden. Voor de nieuwe lastenverdeling vanaf 2021 komen er nieuwe afspraken tussen de federale overheid en de gewesten.

De kredieten van het Agentschap Binnenlands Bestuur nemen bij begrotingsopmaak 2020 met 1,0 miljoen euro toe om de nieuwe dienst die lokale

geloofsgemeenschappen moet begeleiden en screenen operationeel te maken. Binnen hetzelfde Agentschap is sprake van een toename ter waarde van 2,0 miljoen euro voor beleidsinitiatieven die de sociale cohesie versterken en het samenleven bevorderen. Bij begrotingsopmaak 2020 werd een nieuwe dotatie aan lokale besturen ingeschreven, gebaseerd op de helft van de responsabiliseringsbijdragen die de Vlaamse gemeenten, OCMW's enzoverder betalen aan het Gesolidariseerd Pensioenfonds van de provinciale en lokale besturen. Bij begrotingsopmaak 2021 nemen deze kredieten met 15,7 miljoen euro toe vergeleken met begrotingsaanpassing 2020. Daarnaast stijgen de kredieten 31,8 miljoen euro in kader van de ondersteuning van lokale besturen in functie van de open ruimte. Er wordt 5,0 miljoen euro aan kredieten ingeschreven ten einde beleidsvoorstellen omtrent samenleven te initiëren en 1,0 miljoen euro om het vervolgtraject voor inburgeraars te kunnen realiseren. Voorts wordt voor 5,0 miljoen euro aan kredieten ingezet in kader van de ondersteuning van zomerscholen en 10,0 miljoen euro voor het organiseren van klimaattafels. De kredieten van het Agentschap Binnenlands Bestuur nemen toe met 2,0 miljoen euro om projecten inzake radicalisering te ondersteunen.

Het decretaal voorziene groeipad van 3,5% voor het Gemeentefonds blijft in 2021 behouden. Dit leidt tot een toename van de kredieten van het Gemeentefonds met 96,9 miljoen euro. Tevens wordt de aanvullende toelage voor centrumsteden verhoogd ten bedrage van 5,7 miljoen euro. Ook de subsidie aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie neemt toe met de waarde van het voorziene groeipad van 3,5%. Voor begrotingsopmaak 2021 stijgen deze kredieten bijgevolg met 0,6 miljoen euro.

Bij begrotingsopmaak 2021 worden de kredieten van het Agentschap Integratie en Inburgering verlaagd met 2,6 miljoen euro. Voor de inschatting van de eenmalige kredieten voor inburgeringstrajecten en begeleidingen Nederlands in 2021 werd het aantal gerealiseerde trajecten in 2019 gehanteerd. Door de coronacrisis was het immers onmogelijk om prognoses te maken voor 2021 op basis van cijfers voor 2020 toen er omwille van de crisis minder trajecten konden opstarten. De raming van het aantal inburgeringstrajecten en begeleidingen Nederlands voor 2021 is kleiner dan deze van de eenmalige terug te draaien asielmiddelen toegekend in 2020.

De DAB Overheidspersoneel teert eenmalig voor 6,5 miljoen euro vastleggingskrediet in op haar begrotingssaldo ter financiering van een nieuwe loonmotor die zorgt voor de loonberekening, de loonuitbetaling en het opmaken van wettelijke aangiftes. Daarnaast wordt ook de toelage aan de DAB Overheidspersoneel eenmalig met 3,5 miljoen euro opgetrokken om deze investeringskost af te dekken.

Het Agentschap Informatie Vlaanderen kent enerzijds een toename van de kredieten met 5,0 miljoen euro om de oude en nieuwe projecten Vlaanderen Radicaal Digitaal te ondersteunen, waaronder Mijn Burgerprofiel, specifieke MAGDA-diensten en het automatisch advies ressorteren. Anderzijds nemen de vastleggingskredieten met 5,0 miljoen euro en de vereffeningskredieten met 0,5 miljoen euro toe om de versnelde digitalisering van overheidsprocessen behorend tot project Vlaanderen Radicaal Digitaal II te realiseren. Daarnaast wordt 1,3 miljoen euro vrijgemaakt voor de consultatiekosten van het Rijksregister en wordt 0,9 miljoen euro voorzien in kader van de contactcenterkosten van de 1700-lijn. Verder neemt het budget van het Agentschap toe met 2,0 miljoen euro voor cloudkosten met betrekking tot opendata-publicatie, met 0,5 miljoen euro voor de digitale verzendingsdienst van documenten en met 0,4 miljoen euro ter financiering van de exploitatiekosten inzake de MAGDA-keten.

De vastleggingskredieten van Het Facilitair Bedrijf voor bouwprojecten nemen bij begrotingsopmaak 2021 voor Kantoor 2023 af met 0,5 miljoen euro. In zijn totaliteit nemen de vereffeningskredieten voor bouwprojecten met 1,3 miljoen euro af vergeleken met begrotingsaanpassing 2020. Deze totale afname bestaat uit een verlaging van het krediet met 0,8 miljoen euro voor Depot Vilvoorde, een toename met 0,9 miljoen euro voor Waterbouwkundig labo, een afname ter waarde van 0,2 miljoen euro voor de Martelarensite en een bijstelling van het basiskrediet met - 1,3 miljoen euro.

Het Fonds Onroerende goederen kent bij begrotingsopmaak 2021 een daling van de ontvangsten met 1,5 miljoen euro ten gevolge van gewijzigde ontvangsten uit het verkopen en de verhuur van gebouwen. Langs uitgavenzijde nemen de vastleggings- en vereffeningskredieten toe met respectievelijk 22,2 miljoen euro en 3,3 miljoen euro voor bouwprojecten die niet worden gefinancierd met middelen afkomstig uit het Vlaams Klimaatfonds. De sterke toename is grotendeels te verklaren door de renovatie van de Martelarensite. Daarnaast nemen vastleggingskredieten die behoren tot het actieplan klimaatimpact gebouwenportfolio van het Klimaatfonds met 11,1 miljoen euro toe, opnieuw grotendeels te verklaren door de renovatie van de Martelarensite. De vereffeningskredieten die behoren tot datzelfde actieplan nemen met 4,8 miljoen euro af. Het totale toegekende vastleggingskrediet voor het actieplan klimaatimpact mobiliteit met betrekking tot laadinfrastructuur wordt in 2021 gerealiseerd, waardoor dit bij begrotingsopmaak 2021 afneemt met 0,5 miljoen euro vergeleken met begrotingsaanpassing 2020.

De toelage van de DAB ICT wordt bij begrotingsopmaak 2021 verhoogd met 1,4 miljoen euro ten gevolge van de bijkomende middelen voor de ondersteuning van de digitale werkplek en basisinfrastructuur.

Voor de versterking van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges wordt 2,0 miljoen euro aan nieuw beleid vrijgemaakt in 2021.

De vastleggings- en vereffeningskredieten van het Vlaamse Randfonds stijgen bij begrotingsopmaak 2021 met 1,5 miljoen euro vergeleken met de begrotingsaanpassing 2020. Deze middelen komen bovenop de bij formatie voorziene enveloppe van 20 miljoen euro voor deze legislatuur.

Flanders Investment & Trade beëindigt in 2021 de subsidie voor Vlaamse uitrustingsgoederen. Hierdoor vindt er een daling van de benodigde middelen plaats van 3,3 miljoen euro vastleggingskredieten en 1,8 miljoen euro vereffeningskredieten. De lopende dossiers/verplichtingen dienen nog gehonoreerd te worden. Dit zal nog een viertal jaar in beslag nemen. Het vereffeningskrediet om de verplichtingen uit het verleden van deze Vlaamse uitrustingsgoederen te honoreren wordt ingeschat op 1,5 miljoen euro voor 2021. Het vrijgekomen budget van 1,8 miljoen wordt in het kader van de coronacrisis ingezet voor het subsidiesysteem "FINSTIM" ter ondersteuning van de activiteiten van ondernemingen, ondernemersorganisaties, clusters en kamers van koophandel die bijdragen tot de bevordering van het internationaal ondernemen door ondernemingen, ondernemersorganisaties, clusters en gemengde kamers van koophandel.

Er vinden verschillende verschuivingen plaats bij Toerisme Vlaanderen ten gevolge van de begrotingsopmaak 2021. In functie van de budgettaire tabel bij de regeringsonderhandelingen wordt er 1,0 miljoen euro in min bijgesteld (teruggedraaid) bij EventFlanders. Voor de World Choir Games – een evenement georganiseerd in de schoot van EventFlanders – zijn de nodige vastleggingen gebeurd en worden de eerder toegekende middelen terug gecompenseerd naar CJM (1,5 miljoen) en naar het VIF (1,3 miljoen euro).

Vanwege het uitstel van de World Choir Games is er 0,5 miljoen extra vereffeningskrediet bijgesteld. Naar aanleiding van de meerjarenraming omtrent de hefboomprojecten wordt er tevens 3,0 miljoen euro vereffeningskrediet bijgesteld ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020: gedurende vijf jaar wordt er jaarlijks 14,5 miljoen vastleggingskredieten toegekend aan Toerisme Vlaanderen, waar tegenover er telkens jaarlijks 3,0 miljoen vereffeningskredieten staan.

4.4.11 Omgeving

De betoelaging vanuit het Minafonds aan de drinkwatermaatschappijen in het kader van hun saneringsverplichtingen stijgt bij begrotingsopmaak 2021 met 10,4 miljoen euro.

In het kader van de strijd tegen de klimaatopwarming en met het oog op een verdere vergroening van Vlaanderen wordt op de begroting van het Minafonds 4,0 miljoen euro uitgetrokken voor bosuitbreiding. Verder wordt ook 1,3 miljoen euro voorzien voor de uitbreiding van het aantal gronden onder effectief natuurbeheer.

De ontvangsten van het Klimaatfonds, dat wordt gespijsd met middelen uit de Belgische veiling van emissierechten, dalen met 2,0 miljoen euro naar 187,0 miljoen euro voornamelijk als gevolg van een daling van het aantal emissierechten. De gemiddelde geraamde prijs voor de emissierechten in ESR-jaar 2021 wordt net als bij de begrotingsopmaak 2020 geraamd op 25,25 euro per ton.

Van deze middelen wordt 5,0 miljoen euro voorzien om via het Energiefonds te besteden aan de energieleningen. Verder worden de uitgaven voor Indirect Carbon Leakage, dat wordt uitbetaald door het Hermesfonds en het jaar erop wordt vergoed vanuit het Klimaatfonds, opgetrokken met 56,8 miljoen euro tot 92,8 miljoen euro. Over de aanwending van 73,6 miljoen euro klimaatmiddelen zal in 2021 beslist worden.

Bovenop voormelde 5,0 miljoen euro uit het Klimaatfonds worden de ESR-aanrekenbare ontvangsten van het Energiefonds geraamd op 124,0 miljoen euro of een daling met 0,9 miljoen euro in vergelijking met de begrotingsaanpassing 2020. Deze daling is voornamelijk het gevolg van de verwachte effecten van COVID-19 op de ontvangsten van boetes voor de energieprestaties van gebouwen en van de inkomsten uit de supercapregeling.

Het Energiefonds wordt hoofdzakelijk gefinancierd door de energieheffing. Na verrekening van de andere verplichtingen op de energieheffing (projecten groene warmte, kleine en middelgrote windturbines, batterijtechnologie, micro-WKK, VREG-dotatie en een aantal eenmalige dossiers) kan een saldo worden ingezet voor vergoedingen aan de netbeheerders in het kader van hun openbaredienstverplichtingen (afbouw historisch certificatenoverschot en tempering energiefactuur). De evolutie van de ESR-ontvangsten vertaalt zich eveneens in een stijging van de beleidskredieten.

In uitvoering van het Vlaamse Regeerakkoord worden aangaande beleidsveld Wonen de volumes FS3 en BSL vanaf 2019 jaarlijks geïndexeerd met de ABEX-evolutie. Bij begrotingsopmaak 2021 wordt de ABEX-evolutie van november 2019 – februari 2020 (1,68%) genomen. Bij de begrotingsaanpassing 2021 wordt de ABEX-evolutie definitief vastgelegd op basis van de ABEX-evolutie van november 2019 – november 2020. De volumes voor sociale huurwoningen (FS3) en bijzondere sociale leningen (BSL) worden bij de begrotingsopmaak 2021 daarom geïndexeerd met resp. 14,4 miljoen euro en 16,1 miljoen euro. Daarbovenop wordt bij de begrotingsopmaak 2021 de FS3-leningsmachtiging nog eens bijkomend

verhoogd met 250 miljoen euro waardoor de jaarlijkse leningsmachtiging voor sociale huurwoningen 1,12 miljard euro bedraagt.

De budgettaire noden inzake de instroom aan erkende vluchtelingen nemen bij de begrotingsopmaak 2021 toe met 1,2 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020.

Ten gevolge van de uitbreiding van de Vlaamse consolidatieperimeter en de gunstigere rentetarieven waaraan de Vlaams Overheid kan lenen, worden de VMSW en het VWF sinds 2015 rechtstreeks gefinancierd vanuit de Vlaamse kas. Van deze reële rentewinsten wordt bij de begrotingsopmaak 2021 4,0 miljoen euro ingeschreven op de provisie binnen het Agentschap Wonen-Vlaanderen.

In 2021 wordt bij de VMSW 1,7 miljoen euro aan bijkomende beleidskredieten voor infrastructuursubsidies voor de ontsluiting van zowel sociale huurwoningen als koopwoningen in gemengde projecten (SSI) voorzien. Het niveau voor SSI wordt zodanig aangepast aan de verhoogde machtiging huursector (FS3) in uitvoering van het Vlaamse Regeerakkoord.

Nog bij de VMSW nemen de FS3-tussenkomsten toe met 7,3 miljoen euro als gevolg van het toegenomen leningsvolume bij de sociale huisvestingsmaatschappijen. De rente-uitgaven op de eigen leningen dalen daarnaast met 9,3 miljoen euro gegeven de renteloze financiering die de VMSW via het Vlaams Gewest kan bekomen.

Bij de begrotingsopmaak 2021 wordt de 20,0 miljoen euro aan beleidskrediet die in 2020 bij de VMSW voorzien werd voor de uitvoering van het Vlaamse klimaatplan teruggedraaid. De totale vereffeningsimpact van het Vlaams Klimaatplan bij de VMSW wordt ingeschat op 27,6 miljoen euro (= constant ten opzichte van BA 2020).

Ten slotte wordt 5,0 miljoen euro toegekend aan de VMSW voor het versterken van de strijd tegen fraude met eigendommen in het buitenland door sociale huurders.

Naar aanleiding van de verdere realisatie van projecten gefinancierd vanuit het Fonds voor de Financiering van het Urgentieplan voor de Sociale Huisvesting worden de kredieten neerwaarts bijgesteld met 0,4 miljoen euro.

De kapitaalontvangsten die voortvloeien uit terugbetalingen van erfgoedleningen door het Participatiefonds Vlaanderen (PFV) in naam en voor rekening van het Vlaams Gewest stijgen met 0,4 miljoen euro t.o.v. de begrotingsaanpassing 2020. In 2021 wordt net als in de vorige jaren 7,0 miljoen euro vastleggingskredieten voorzien voor de toekenning van erfgoedleningen. Het vereffeningskrediet wordt gevormd door de kapitaalopnames. De totaliteit van de kapitaalopnames van de leningenportefeuille wordt geraamd op 6,7 miljoen euro in 2021. Dit is een stijging van 0,7 miljoen euro t.o.v. de begrotingsaanpassing van 2020.

Voor beleidsveld dierenwelzijn wordt er in 2021 voorzien in het resterend vereffeningsbudget van de vastleggingsruiter die is opgericht in 2018 voor de compensatie van de stopzetting of reconversie van alle 17 pelsdierhouderijen en een foiegrasproducent in Vlaanderen. Deze begrotingsruiter bedraagt 10,0 miljoen euro waarvan de eenmalige vereffeningsbijstelling van 6,0 miljoen euro in 2020 bij de begrotingsopmaak 2020 wordt volgemaakt. Dit betekent dat er in 2021 4,0 miljoen euro vereffeningskrediet wordt voorzien om de opgelegde stopzettingen of reconversies te kunnen bewerkstelligen.

4.4.12 Hogere Entiteiten

Verdere toelichting is terug te vinden in hoofdstuk 5 (ESR-correcties).

4.5 Sensitiviteit van de uitgaven voor inflatie

De inflatie beïnvloedt de uitgaven enerzijds via het moment van overschrijding van de spilindex door de evolutie van de afgevlakte gezondheidsindex, en anderzijds via de evolutie van de gezondheidsindex (GZI). Een overschrijding van de spilindex beïnvloedt de grote meerderheid van de loonkredieten, die twee maand na overschrijding van de spilindex met 2% worden verhoogd via herverdeling vanuit de indexprovisie. De GZI wordt gebruikt om de indexering van de werkingskredieten en een beperkt deel van de loonkredieten (dewelke niet het systeem van de indexprovisie volgen) te bepalen. Deze laatste worden bij een begrotingsronde toegekend in functie van de op dat moment geraamde evolutie van de GZI.

We kunnen daarom enerzijds nagaan wat het effect is van een afwijking van de overschrijding van de spilindex met één maand en anderzijds een verhoging of verlaging van de GZI met 10 basispunten.

Op basis van de inflatievooruitzichten van het planbureau van 1 september 2020 wordt er uitgegaan van een overschrijding van de spilindex in augustus 2021. Indien de spilindex één maand vroeger of later zou worden overschreden, zullen de uitgaven op de indexprovisie stijgen met 30.694 duizend euro, resp. dalen met 36.868 duizend euro.

Tabel 4-11: Effect verschil overschrijding spilindex met 1 maand (in duizend euro)

	Indexprovisie	Delta t.o.v. augustus
Overschrijding spilindex juli	160.789	30.694
Overschrijding spilindex augustus	130.095	-
Overschrijding spilindex september	93.227	-36.868

Het effect van 1 maand eerder of later is niet altijd gelijk, enerzijds omdat de lonen bij een overschrijding van de spilindex na oktober pas in het volgende jaar stijgen en anderzijds omdat sommige maanden zwaarder doorwegen als de desbetreffende maand de referentiemaand is voor berekening van vakantiegeld of eindejaarspremie.

Bij deze begrotingsopmaak 2021 wordt uitgegaan van een GZI van 1,3%. In onderstaande tabel wordt het effect weergegeven van een hogere of lagere raming van de GZI met 10 basispunten in 2021. De lage gevoeligheid van de werkingskredieten aan een wijziging van de GZI is het gevolg van de beslissing van de Vlaamse Regering om, op enkele uitzonderingen na, de werkingskredieten niet te indexeren.

Tabel 4-12: Effect wijziging GZI met 10 basispunten (in duizend euro)

Loonkredieten	2.847
Werkingskredieten	40

5 ESR-CORRECTIES

Tabel 5-1: Overzicht ESR-correcties BO 2021 (in duizend euro)

	Artikel van aanrekening	ESR- correctie BA 2020 (a)	ESR- correctie BO 2021 (b)	(c) = (b) – (a)
Correctie FWO	FWO code 41.50	21.249	2.728	-18.521
Correctie Vlaams Parlement en parlementaire instellingen	VP0-1VDA2BY-IS	1.901	0	-1.901
Correcties op basis van rapport Rekenhof	n.v.t.	-13.200	0	13.200
BTW op opgeleverde scholen DBFM Scholen van Morgen	Werkingsmiddelen onderwijs	-1.110	-8.539	-7.429
Viapass	CE0-1CDX2DD-WT	1.467	0	-1.467
Sluis Terneuzen	MB0-1MIH2VB-WT	0	0	0

Bij het FWO wordt in kader van de saldering van projecten met betrekking tot de toekenningsjaren tot en met 2015 een ESR-correctie doorgevoerd. Voor deze oude toekenningsjaren volgt de uitbetaling door het FWO aan universiteiten en hogescholen een ander patroon dan de uitgaven door deze laatste, gezien de saldering pas plaatsvindt na afsluiting van het project. Zo voorziet het FWO voor 2021 3,6 miljoen euro voor saldering van oude toekenningsjaren terwijl de universiteiten en hogescholen verwachten om 0,9 miljoen euro uit te geven voor hun FWO-projecten. Derhalve dient er een positieve ESR-correctie van 2,7 miljoen euro voorzien te worden wat 18,5 miljoen euro minder (negatieve impact op vorderingensaldo) is ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020.

De instellingen van het Vlaams Parlement¹⁰ moeten geen begroting voorleggen aan de Vlaamse Regering tijdens de begrotingsronde. Ze worden wel geconsolideerd, waardoor de budgettaire impact integraal moet worden meegenomen voor de berekening van het vorderingensaldo. Voor het Vlaams Parlement en de paraparlementaire instellingen werd bij de begrotingsaanpassing 2020 een positieve ESR-correctie van 1,9 miljoen euro meegenomen (ongewijzigd ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020). Bij de begrotingsopmaak 2021 gaan we voorlopig uit van een ESR-impact gelijk aan de toelage waardoor de positieve ESR-correctie komt te vervallen.

In haar rekeningenrapport 2017 heeft het Rekenhof een aantal opmerkingen gemaakt over de aanrekening van de stortingen aan de organismen voor de financiering van de tweede pensioenpijler. In functie hiervan worden de reeds in 2017 gestorte bijdragen (voor de jaren 2018-2020) in de pensioenfondsen van de VRT en De Lijn via een negatieve ESR-correctie van 13,2 miljoen euro toegewezen aan het jaar 2020 (geen wijziging ten opzichte van de begrotingsopmaak 2020). Vanaf 2021 werd er opnieuw regulier krediet voorzien bij De Lijn en de VRT voor de storting van de jaarlijkse bijdrage aan de respectievelijke organismen ter financiering van de aanvullende pensioenen waardoor de negatieve ESR-correctie kan geschrapt worden.

¹⁰ Vlaams Parlement, Vlaamse ombudsdienst, Kinderrechtencommissariaat en het Vlaams Vredesinstituut

Voor de DBFM Scholen van Morgen blijft, gelet op het feit dat de scholen(groepen) niet geconsolideerd worden, een ESR-correctie voor de door de scholen verschuldigde BTW bij oplevering noodzakelijk. De verschuldigde BTW voor 2020 wordt nu geraamd op 8,5 miljoen euro, wat 7,4 miljoen euro meer (negatieve impact vorderingensaldo) is dan bij de begrotingsaanpassing 2020.

Voor het VIAPASS-project wordt de positieve ESR-correctie van 1,5 miljoen euro geschrapt omdat naar aanleiding van de EDP-notificatie van de rekening 2019 door het INR gebleken is dat de ESR-correctie wordt aangerekend aan de interregionale entiteiten (binnen entiteit II) en dus niet direct aan het Vlaams Gewest. Vanaf de begrotingsaanpassing 2020 worden de ESR-aanrekenbare uitgaven voor de Sluis Terneuzen integraal ingeschreven op MOW-begroting (artikel MB0-1MIH2VB-WT) en werd de ESR-correctie geschrapt.

6 HET VORDERINGENSALDO

6.1 Vorderingensaldo

Tabel 6-1 toont de berekening van het vorderingensaldo voor de Vlaamse overheid. De ESR-ontvangsten en ESR-uitgaven van de ministeries en de te consolideren instellingen worden gegroepeerd teneinde één globaal vorderingensaldo te berekenen.

Tabel 6-1: Samenvattende tabel vorderingensaldo (in duizend euro)

	REA 2019	BA 2020	2BA 2020	BO 2021
Geconsolideerde ESR-ontvangsten (1)	45.582.838	44.763.232	43.090.905	46.223.377
Geconsolideerde ESR-uitgaven (2)	45.670.259	50.529.305	50.779.305	49.930.828
Geconsolideerd ESR-saldo (3=1-2)	-87.421	-5.766.073	-7.688.400	-3.707.451
Onderbenutting (4)	0	1.251.070	1.251.070	1.227.181
Geconsolideerd ESR-saldo na onderbenutting (5=3+4)	-87.421	-4.515.003	-6.437.330	-2.480.270
ESR-correcties (6)	184.234	10.307	10.307	-5.811
Gecorrigeerd vorderingensaldo (7=5+6)	96.813	-4.504.696	-6.427.023	-2.486.081
Buiten begrotingsdoelstelling (8)	67.100	101.680	101.680	146.086
Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling (9=7+8)	163.913	-4.403.016	-6.325.343	-2.339.995

Het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid, na verrekening van de verwachte onderbenutting en toevoeging van de ESR-correcties, bedraagt -4.504,7 miljoen euro bij de eerste begrotingsaanpassing 2020 en -2.486,1 miljoen euro bij de begrotingsopmaak 2021.

In de aftoetsing van dit vorderingensaldo aan de begrotingsdoelstelling wordt enkel nog gecorrigeerd voor de bouwkosten van de Oosterweelverbinding. Voor meer toelichting over de reden voor deze correctie, verwijzen we naar de algemene toelichting van de voorgaande begrotingsronde(s).

Het saldo na correcties afgetoetst aan de begrotingsdoelstelling wijzigt van - 4.403,0 miljoen euro bij de eerste begrotingsaanpassing naar -2.340,0 miljoen euro bij begrotingsopmaak 2021.

6.2 ESR-ontvangsten

Tabel 6-2: Van ontvangstenkredieten naar geconsolideerde ESR-ontvangsten (in duizend euro)

	BA 2020 (a)	2BA 2020 (b)	BO 2021 (c)	(d)= (c) – (a)
Ontvangsten algemene begroting (1)	40.968.922	39.296.595	42.738.247	1.769.325
Leningen (2)	75	75	0	-75
Deelnemingen en kredietverleningen (3)	286.352	286.352	615.153	328.801
Toelagen van instellingen (4)	50.397	50.397	17.349	-33.048

Optimalisering inning/controle gewestbelastingen (5)	0	0	0	0
ESR-ontvangsten algemene begroting (6= 1-2-3-4+5)	40.632.098	38.959.771	42.105.745	1.473.647
Ontvangsten Instellingen (7)	33.437.427	33.437.427	33.799.653	362.226
Leningen (8)	3.355.572	3.355.572	3.609.873	254.301
Deelnemingen en kredietverleningen (9)	1.719.180	1.719.180	1.655.199	-63.981
Toelagen van Vlaamse ministeries en instellingen (10)	20.284.379	20.284.379	20.818.323	533.944
Interne verrichtingen (11)	3.947.162	3.947.162	3.598.626	-348.536
ESR-ontvangsten instellingen (12=7-8-9-10-11)	4.131.134	4.131.134	4.117.632	-13.502
Geconsolideerde ESR-ontvangsten (13=6+12)	44.763.232	43.090.905	46.223.377	1.460.145

Tabel 6-2 toont de ESR-ontvangsten van de Vlaamse overheid als de som van de ESR-ontvangsten van de Vlaamse ministeries (excl. DAB's) (6) en deze van de te consolideren instellingen (12). Deze bedragen bij begrotingsopmaak 2021 46,2 miljard euro.

De ontvangsten van de ministeries (excl. DAB's) zijn de totale ontvangsten (1) uit de algemene middelenbegroting. Om tot de ESR-ontvangsten van de Vlaamse ministeries (excl. DAB's) (6) te komen, worden hierop een aantal correcties aangebracht. Vooreerst worden ontvangsten in het kader van kredietverleningen en deelnemingen (ESR-code 8) (3) geneutraliseerd. Hetzelfde gebeurt met opname van leningen (ESR-code 9) (2).

Het berekenen van een vorderingensaldo op geconsolideerde basis impliceert dat de financiële stromen komende van de entiteiten die tot de overheidsperimeter behoren geneutraliseerd moeten worden. Vandaar dat de ontvangsten worden verminderd met de toelagen afkomstig van de te consolideren instellingen (4).

Om tot de ESR-ontvangsten van de instellingen te komen wordt, naast de hierboven beschreven correcties voor deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8) (9) en overheidsschuld (ESR-code 9) (8) en het neutraliseren van de financiële stromen van de ministeries en de te consolideren instellingen (10), het overgedragen saldo van een vorig begrotingsjaar en de opnames uit het reservefonds niet meegerekend (interne verrichtingen) (11).

6.3 ESR-uitgaven

Tabel 6-3: Van uitgavenkredieten naar geconsolideerde primaire ESR-uitgaven (in duizend euro)

	BA 2020 (a)	2BA 2020 (b)	BO 2021 (c)	(d)= (c) – (a)
Uitgaven algemene begroting (1)	50.333.799	50.643.799	52.860.581	2.526.782
Deelnemingen en kredietverleningen (2)	2.782.125	2.782.125	2.859.416	77.291
Toelagen aan instellingen (3)	18.856.063	18.856.063	19.347.617	491.554
Aflossingen schuld (4)	381.207	381.207	423.023	41.816
Provisie in het kader van de begrotingsmonitoring (5)	100.000	100.000	100.000	0
Provisie relance (6)	0	0	4.300.000	4.300.000
Overflow (7)	1.068.280	1.128.280	0	-1.068.280

Rente-uitgaven (8)	120.629	120.629	153.840	33.211
ESR-uitgaven algemene begroting (9=1-2-3-4-5-6-7-8)	27.025.495	27.275.495	25.676.685	-1.348.810
Uitgaven Instellingen (10)	33.437.427	33.437.427	33.799.653	362.226
Aflossingen (11)	2.067.039	2.067.039	2.178.766	111.727
Deelnemingen en kredietverleningen (12)	3.121.307	3.121.307	2.843.100	-278.207
Toelagen aan Vlaamse ministeries en instellingen (13)	1.451.756	1.451.756	1.492.122	40.366
Interne verrichtingen (14)	3.262.534	3.262.534	3.185.362	-77.172
Overflow (15)	151.610	151.610	0	-151.610
Rente-uitgaven (16)	326.226	326.226	326.226	0
ESR-uitgaven Instellingen (17=10-11-12-13-14-15-16)	23.056.955	23.056.955	23.774.077	717.122
Geconsolideerde primaire ESR-uitgaven (18=9+17)	50.082.450	50.332.450	49.450.762	-631.688

Tabel 6-3 toont de geconsolideerde primaire ESR-uitgaven van de Vlaamse overheid (17) als de som van de ESR-uitgaven van de Vlaamse ministeries (excl. DAB's) (9) en deze van de te consolideren instellingen (17). De geconsolideerde primaire ESR-uitgaven bedragen in totaal 50,1 miljard euro bij de eerste begrotingsaanpassing en 49,5 miljard euro bij begrotingsopmaak.

Voor de uitgaven van de ministeries (excl. DAB's) worden de totale vereffeningskredieten genomen uit de administratieve uitgaventabel. Deze bedragen bij de eerste begrotingsaanpassing 50,3 miljard euro en bij begrotingsopmaak 52,9 miljard euro.

Om de overgang naar de ESR-uitgaven te maken worden dezelfde correcties toegepast als aan ontvangstenzijde: deelnemingen en kredietverleningen (ESR-code 8) (2), de financiële stromen aan de te consolideren Vlaamse instellingen (3), schuldaflissing (ESR-code 9) (4) worden geneutraliseerd.

Tevens wordt de provisie in het kader van de begrotingsmonitoring (5) ten belope van 100 miljoen euro niet meegerekend bij de berekening van het vorderingensaldo. Deze provisie biedt een technische oplossing voor budgettaire uitdagingen die naar aanleiding van de begrotingsmonitoring aan het licht komen. Gelet op het feit dat deze provisie enkel kan ingezet worden als de begrotingsmonitoring het toelaat, heeft deze geen impact op het ESR-vorderingensaldo en kan deze geneutraliseerd worden. De provisie in het kader van de begrotingsmonitoring blijft ongewijzigd ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing. Daarnaast wordt de provisie voor het relanceplan Vlaamse Veerkracht ook niet meegerekend (6). Ten slotte worden de rente-uitgaven (8) in mindering gebracht.

Om de primaire ESR-uitgaven van de instellingen (17) te berekenen, worden – met uitzondering van de correcties voor de provisies – gelijkaardige correcties toegepast als bij de ministeries en worden tevens het over te dragen saldo naar een volgend begrotingsjaar en de toevoegingen aan het reservefonds niet meegerekend (interne verrichtingen) (14).

6.4 Onderbenutting

Voor de onderbenutting wordt zoals gebruikelijk uitgegaan van het gemiddelde van de geobserveerde onderbenuttingspercentages van de laatste twee jaren waarvan

het onderbenuttingspercentage gekend is (i.c. begrotingsjaren 2018 en 2019). Aangezien deze informatie ook beschikbaar was bij de begrotingsaanpassing 2020, wordt uitgegaan van een percentage van 2,24%¹¹ dat toegepast wordt op de geraamde ESR-geconsolideerde uitgaven 2021 na technische bilaterale, exclusief de geconsolideerde vereffeningskredieten van de Universiteiten en Hogescholen. Voor de Universiteiten en Hogescholen wordt namelijk een afzonderlijke onderbenuttingshypothese toegepast. Het totaal van deze uitgaven zoals hierboven beschreven bedraagt 44,1 miljard euro. Om de verwachte onderbenutting bij de begrotingsopmaak 2021 te bekomen wordt 44,1 miljard euro vermenigvuldigd met 2,24%, wat 986,6 miljoen euro als resultaat geeft.

Net zoals de voorbije 2 begrotingsjaren 2019 en 2020 wordt er nog een forfait van 79 miljoen euro onderbenutting op het voorziene nieuw beleid. Dit brengt de totaal geraamde onderbenutting op 1065,6 miljoen euro.

De naar aanleiding van de begrotingsaanpassing 2020 ingeschreven onderbenutting van 100,0 miljoen euro ten gevolge van de coronalockdown wordt niet meer voorzien.

Per saldo daalt de onderbenutting met 94,4 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2020.

Tabel 6-4: Onderbenutting (in duizend euro)

	BA 2020 (a)	BO 2021 (b)	(c) = (b) – (a)
ESR-vereffeningskredieten exclusief overflow	50.279.500	47.997.717	-2.281.783
Coronaprovisie	2.500.000	0	-2.500.000
6de SH	0	0	0
U&HS	3.913.434	3.879.707	-33.727
Vereffeningskredieten excl. 6de SHV en universiteiten	43.866.066	44.118.010	251.944
Onderbenuttingspercentage	2,24%	2,24%	0
Onderbenutting	980.962	986.597	5.635
Forfait voor 6de SHV	0	0	0
Totale onderbenutting	980.962	986.597	5.635
Forfait opstap nieuw beleid	79.000	79.000	0
Forfait formatie	0	0	0
Effect corona-lockdown	100.000	0	-100.000
Totaal	1.159.962	1.065.597	-94.366

6.5 ESR-correcties en correcties voor de aftoetsing van de evenwichtsdoelstelling

Voor de ESR-correcties verwijzen we naar hoofdstuk 5 van de algemene toelichting. Voor de correcties voor de aftoetsing van de evenwichtsdoelstelling wordt enkel nog een correctie toegepast voor de bouwkosten van de Oosterweelverbinding.

¹¹ Dit percentage werd ook bij de begrotingsaanpassing 2020 gehanteerd.

6.6 Tabel Vorderingsaldo

Het vorderingsaldo van de Vlaamse overheid bedraagt -4.504,7 miljoen euro bij de eerste begrotingsaanpassing 2020 en -2.486,1 miljoen euro bij begrotingsopmaak 2021. In het kader van de aftoetsing aan de evenwichtsdoelstelling bedraagt het begrotingsresultaat bij begrotingsaanpassing -4.403,0 miljoen euro en bij begrotingsopmaak -2.340,0 miljoen euro.

Tabel 6-5: Vorderingsaldo (in duizend euro)

	BA 2020 (a)	2BA 2020 (b)	BO 2021 (c)	(d) = (c) - (a)
Ontvangsten algemene begroting (+)	40.968.922	39.296.595	42.738.247	1.769.325
Leningen (-)	75	75	0	-75
Deelnemingen en kredietverleningen (-)	286.352	286.352	615.153	328.801
Toelagen van instellingen (-)	50.397	50.397	17.349	-33.048
Optimalisering inning/controle gewestbelastingen (+)	0	0	0	0
ESR-ontvangsten algemene begroting (1)	40.632.098	38.959.771	42.105.745	1.473.647
Ontvangsten Instellingen (+)	33.437.427	33.437.427	33.799.653	362.226
Leningen (-)	3.355.572	3.355.572	3.609.873	254.301
Deelnemingen en kredietverleningen (-)	1.719.180	1.719.180	1.655.199	-63.981
Toelagen van Vlaamse ministeries en instellingen (-)	20.284.379	20.284.379	20.818.323	533.944
Interne verrichtingen (-)	3.947.162	3.947.162	3.598.626	-348.536
ESR-ontvangsten instellingen (2)	4.131.134	4.131.134	4.117.632	-13.502
Geconsolideerde ESR-ontvangsten (3=1+2)	44.763.232	43.090.905	46.223.377	1.460.145
Uitgaven algemene begroting (+)	50.333.799	50.643.799	52.860.581	2.526.782
Deelnemingen en kredietverleningen (-)	2.782.125	2.782.125	2.859.416	77.291
Toelagen aan instellingen (-)	18.856.063	18.856.063	19.347.617	491.554
Aflossingen schuld (-)	381.207	381.207	423.023	41.816
Provisie in het kader van de begrotingsmonitoring (-)	100.000	100.000	100.000	0
Provisie relance (-)	0	0	4.300.000	4.300.000
Overflow (-)	1.068.280	1.128.280	-	-1.068.280
Rente-uitgaven (-)	120.629	120.629	153.840	33.211
Primaire ESR-uitgaven algemene begroting (4)	27.025.495	27.275.495	25.676.685	-1.348.810
Uitgaven Instellingen (+)	33.437.427	33.437.427	33.799.653	362.226
Aflossingen (-)	2.067.039	2.067.039	2.178.766	111.727
Deelnemingen en kredietverleningen (-)	3.121.307	3.121.307	2.843.100	-278.207
Toelagen aan Vlaamse ministeries en instellingen (-)	1.451.756	1.451.756	1.492.122	40.366
Interne verrichtingen (-)	3.262.534	3.262.534	3.185.362	-77.172
Overflow (-)	151.610	151.610	-	-151.610
Rente-uitgaven (-)	326.226	326.226	326.226	0

	BA 2020 (a)	2BA 2020 (b)	BO 2021 (c)	(d) = (c) – (a)
Primaire ESR-uitgaven Instellingen (5)	23.056.955	23.056.955	23.774.077	717.122
Geconsolideerde primaire ESR-uitgaven (6=5+4)	50.082.450	50.332.450	49.450.762	-631.688
Geconsolideerd primair ESR- saldo (7=3-6)	-5.319.218	-7.241.545	-3.227.385	2.091.833
Onderbenutting Hogescholen en Universiteiten	91.108	91.108	161.584	70.476
Onderbenutting overige	1.159.962	1.159.962	1.065.597	-94.366
Onderbenutting (8)	1.251.070	1.251.070	1.227.181	-23.889
Geconsolideerd primair ESR- saldo na onderbenutting (9=7+8)	-4.068.148	-5.990.475	-2.000.204	2.067.944
Rente-uitgaven (10)	446.855	446.855	480.066	33.211
Geconsolideerd ESR-saldo na onderbenutting (11=9-10)	-4.515.003	-6.437.330	-2.480.270	2.034.733
Correctie FWO	21.249	21.249	2.728	-18.521
Correctie Vlaams Parlement en parlementaire instellingen	1.901	1.901	0	-1.901
Correcties op basis van rapport Rekenhof	-13.200	-13.200	0	13.200
ESR-correcties perimeter en aanrekeningstijdstip (12)	9.950	9.950	2.728	-7.222
BTW op opgeleverde scholen DBFM Scholen van Morgen	-1.110	-1.110	-8.539	-7.429
Viapass	1.467	1.467	0	-1.467
Sluis Terneuzen	0	0	0	0
ESR-correcties verstrengd Europees begrotingstoezicht (13)	357	357	-8.539	-8.896
Vorderingensaldo (14=11+12+13)	-4.504.696	-6.427.023	-2.486.081	2.018.614
Bouwkost Oosterweel (incl. rente)	101.680	101.680	146.086	44.406
Correcties voor aftoetsing begrotingsdoelstelling (15)	101.680	101.680	146.086	44.406
Saldo na correcties aftoetsing begrotingsdoelstelling (16=14+15)	-4.403.016	-6.325.343	-2.339.995	2.063.020
Begrotingsdoelstelling	0	0	0	0
Verschil met begrotingsdoelstelling	-4.403.016	-6.325.343	-2.339.995	2.063.020

7 EUROPEES KADER EN NORMERING

7.1 Situering

België is momenteel onderworpen aan het preventieve deel van het Stabiliteits- en Groeipact waarbij jaarlijks een budgettaire aanpassing van 0,6%¹² in de richting van de middellangetermijndoelstelling (MTO) gerealiseerd dient te worden. Het aanpassingstraject in de richting van de MTO, dat beïnvloed wordt door de schuldgraad en de economische toestand waarin België zich bevindt, moet een voldoende snelle evolutie in de richting van publieke financiën garanderen.

De context van de COVID-19-crisis heeft evenwel ook een grote impact op het Europese begrotingskader en de toetsing ervan door de Europese Commissie. Zij heeft op 13 maart 2020 een pakket maatregelen aangekondigd om de zware socio-economische schok van de COVID-19-pandemie op de burgers, bedrijven en economieën van de Lidstaten van de Europese Unie enigszins op te vangen. Een van de maatregelen is het voorstel om bij de beoordeling van de verleende overheidssteun en bij de evaluatie van de budgettaire toestand de flexibiliteitsclausules die in het Europees reglementair begrotingskader zijn voorzien, ten volle te benutten. Tegelijkertijd merkt de Commissie op dat de houdbaarheid van de overheidsfinanciën moet gevrijwaard blijven en dat een structurele ontsporing te allen tijde moet vermeden worden.

In toepassing hiervan kondigde de Europese Commissie op 13 maart 2020¹³ de volgende concrete maatregelen aan, die op 16 maart 2020 door de Raad van de Europese Unie werden onderschreven. De flexibiliteitsclausule in verband met de aanpak van "ongewone gebeurtenissen die buiten de controle van de regering van de Lidstaat vallen" mag in de huidige crisissituatie worden ingeroepen om een tijdelijke afwijking van de vereiste budgettaire aanpassingen te bekomen. Hieronder vallen uitzonderlijke uitgaven die gedaan worden om de uitbraak van de COVID-19-uitbraak in te dijken. Gezondheidsuitgaven en doelgerichte steunmaatregelen aan bedrijven en werknemers, kunnen hiervoor in aanmerking komen op voorwaarde dat zij tijdelijk zijn en verband houden met de pandemie-uitbraak.

Naast de inzet van de flexibiliteitsclausule voor "ongewone gebeurtenissen buiten de controle van de Lidstaat" heeft de Raad op voorstel van de Commissie op 23 maart 2020 de activering ondersteund van de zogenaamde "algemene ontsnappingsclausule". De clausule maakt deel uit van de hervorming van het Stabiliteits- en Groeipact dat in 2011 door het Six Pack werd doorgevoerd op basis van de lessen getrokken uit de financiële crisis van 2008-2009 en werd nog nooit eerder geactiveerd.

De algemene ontsnappingsclausule is bedoeld om een algemene crisis veroorzaakt door een omvangrijke neerwaartse economische schok aan te pakken en reikt dan ook verder dan voormelde flexibiliteitsclausule voor ongewone gebeurtenissen.

¹² Voor 2019 kreeg België een tijdelijke afwijking van 0,5% van het BBP in richting van de MTO om rekening te houden met belangrijke structurele hervormingen met een positieve impact op de houdbaarheid van de openbare financiën op lange termijn (pensioenen, arbeidsmarkt en fiscale hervormingen).

¹³ Europese Commissie, 13 maart 2020, COM(2020)112, MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE EUROPESE RAAD, DE RAAD, DE EUROPESE CENTRALE BANK, DE EUROPESE INVESTERINGSBANK EN DE EUROGROEP: "Gecoördineerde economische respons op de uitbraak van COVID-19".

Inherent aan deze flexibiliteitsclausule is dat de toepassing ervan de budgettaire houdbaarheid van de overheidsfinanciën niet in gevaar mag brengen en dat de toegestane afwijkingen van tijdelijke aard dienen te zijn. Het betreft dus geen opschorting van de regels, maar een tijdelijke verlening van een ruime flexibiliteit binnen het regelgevend kader.

Het Europees Semester zal zich daarnaast volledig enten op de opstelling en uitrol van de nationale plannen voor herstel en veerkracht die uitvoering moeten geven aan de nieuwe faciliteit voor herstel en veerkracht van het meerjarig financieel kader (672,50 miljard euro) dat nog dient goedgekeurd te worden. Deze nationale plannen dienen ten laatste in april 2021 samen met het stabiliteitsprogramma ingediend te worden bij de Europese Commissie.

7.2 Stabiliteitsprogramma

Eind april 2020 heeft België haar Stabiliteitsprogramma bij de Europese Commissie ingediend¹⁴. De opmaak van het Stabiliteitsprogramma wordt geregeld in het Samenwerkingsakkoord van 13 december 2013 tussen de Federale Overheid, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschapscommissies betreffende de uitvoering van artikel 3, §1 van het Verdrag inzake Stabiliteit, Coördinatie en Bestuur in de Economische en Monetaire Unie¹⁵.

Dit samenwerkingsakkoord bepaalt dat in het raam van de actualisering van het Stabiliteitsprogramma de jaarlijkse begrotingsdoelstellingen van de gezamenlijke overheid¹⁶ over de diverse geledingen ervan verdeeld dienen te worden. Deze verdeling gebeurt op basis van een advies van de afdeling financieringsbehoeften van de overheid van de Hoge Raad van Financiën. Over de globale begrotingsdoelstelling dient vooraf overlegd te worden in het Overlegcomité. De vaststelling van de individuele budgettaire doelstellingen van de akkoordsluitende partijen en van de lokale overheden moet goedgekeurd worden door een beslissing van het Overlegcomité.

De opmaak van het stabiliteitsprogramma vond dit jaar plaats in uitzonderlijke omstandigheden als gevolg van de COVID-19-uitbraak. In deze context heeft de Europese Commissie richtlijnen gegeven over hoe de stabiliteitsprogramma's in 2020 gestroomlijnd en vereenvoudigd konden worden in het licht van deze uitzonderlijke economische onzekerheden en de ernstige beperkingen waarmee de lidstaten momenteel werken.

Gelet op de context bevat het stabiliteitsprogramma, goedgekeurd door het Overlegcomité op 29 april 2020 geen "begrotingsdoelstellingen" noch voor de gezamenlijke overheid, noch voor de verschillende deeltentiteiten. Het HRF-advies van 27 april 2020¹⁷ diende als basis voor de opmaak van het stabiliteitsprogramma.

¹⁴ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-stability-programme-belgium_en.pdf

¹⁵ http://www.budgetfederal.be/NL/Documents/staatsblad_181213.pdf

¹⁶ Gezamenlijke overheid = Entiteit I en Entiteit II, waarbij Entiteit I bestaat uit de federale overheid en de sociale zekerheid en Entiteit II uit de Gemeenschappen, de Gewesten en de lokale overheden.

¹⁷ <https://www.hogeraadvanfinancien.be/nl/publication/advies-voorbereiding-van-het-stabiliteitsprogramma-2020>

De budgettaire impact van de door de verschillende overheden genomen maatregelen werden in het stabiliteitsprogramma 2020 geraamd op 10,20 miljard euro of 2,3% van het BBP. Deze impact is ondertussen nog verder toegenomen ingevolge de noodzaak aan beheersingsmaatregelen met betrekking tot COVID-19.

7.3 Landen-specifieke aanbevelingen en rapport onder artikel 126(3)

Op 20 mei 2020 publiceerde de Europese Commissie haar landenspecifieke aanbevelingen in het kader van het Europees Semester 2020, met een advies over het Stabiliteitsprogramma¹⁸.

In haar aanbevelingen stelde de Commissie onder meer dat België ervoor moet zorgen dat zij alle nodige maatregelen neemt om de pandemie doeltreffend aan te pakken, de economie te stimuleren en het daaropvolgende herstel te ondersteunen. Wanneer de economische omstandigheden dit toelaten, dient een begrotingsbeleid gevoerd te worden dat gericht is op het tot stand brengen van prudente begrotingssituaties op middellange termijn en het waarborgen van de houdbaarheid van de schuld, daarbij de investeringen verhogend. De investeringen dienen toegespitst te worden op de groene en digitale transitie, met name op infrastructuur voor duurzaam vervoer, het schoon en efficiënt opwekken en gebruiken van energie, digitale infrastructuur, zoals 5G- en gigabitnetwerken, en onderzoek en innovatie.

Op 20 mei 2020 publiceerde de Europese Commissie tevens haar rapport onder artikel 126(3) van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie¹⁹. In dit rapport, dat de eerste stap vormt in de buitensporige tekortprocedure²⁰, analyseert de Europese Commissie of een lidstaat aan haar verplichtingen inzake het nominaal tekort en de reductie van de schuld voldoet, rekening houdend met relevante factoren zoals bijvoorbeeld de economische toestand, de uitvoering van structurele hervormingen en een voldoende snelle vooruitgang in de richting van de MTO.

In haar rapport stelt de Europese Commissie dat het tekort van 7,5% van het BBP een geplande overschrijding van de referentiewaarde van 3% betreft die als uitzonderlijk maar niet dichtbij de referentiewaarde wordt beschouwd, en in het geval van België ook niet als een tijdelijke overschrijding kan worden beschouwd. Dit gegeven leidt ertoe, desondanks de macro-economische omstandigheden, dat het tekort criterium niet wordt nageleefd. Eveneens stelt de Europese Commissie dat voor het jaar 2019 het schuld criterium zoals gedefinieerd in het Verdrag en in Verordening (EG) nr. 1467/1997 niet wordt nageleefd gelet op de macro-economische omstandigheden, de ingevoerde hervormingen en de significante afwijkingen van het traject naar de middellange termijn doelstelling.

Op 1 juli 2020 heeft de Raad Economische en Financiële Zaken de landenspecifieke aanbevelingen formeel aangenomen. Met deze formele goedkeuring werd het Europees Semester 2020 afgesloten. De lidstaten worden geacht met deze aanbevelingen rekening te houden bij de opmaak van hun begrotingen voor 2021.

¹⁸ <https://eurlex.europa.eu/legalcontent/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0501&from=EN>

¹⁹ https://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/pdf/30_edps/126-03_commission/com-2020-534-be_en.pdf

²⁰ De procedure bij buitensporige tekorten maakt deel uit van het stabiliteits- en groeipact.

7.4 Ontwerpbegrotingsplan

Ingevolge artikel 6 van de Verordening (EU) 473/2013 moeten de lidstaten van de eurozone uiterlijk op 15 oktober van ieder jaar een ontwerpbegrotingsplan bij de Europese Commissie indienen.

Het Ontwerpbegrotingsplan voor het komend jaar bevat o.a. informatie over het nagestreefd begrotingssaldo, projecties voor de ontvangsten bij constant beleid, doelstellingen voor de ontvangsten en uitgaven, een beschrijving en kwantificering van de discretionaire maatregelen voor het overbruggen van de kloof tussen de doelstellingen en de projecties bij constant beleid en indicaties over de wijze waarop de maatregelen gevolg geven aan landenspecifieke aanbevelingen en de EU-2020 doelstellingen. Indien de begrotingsdoelstellingen verschillen van deze opgenomen in het meest recente Stabiliteitsprogramma, dienen de verschillen naar behoren gemotiveerd te worden.

In de bijdrage van Vlaanderen aan het Belgisch Ontwerpbegrotingsplan wordt benadrukt dat door de effecten van de COVID-19 crisis de jaren 2020 en 2021 uitzonderlijk moeilijke jaren worden. Hierbij wordt geduid dat de inspanningen erop gericht zijn om de sanitaire crisis het hoofd te bieden en daarnaast de mensen en bedrijven zo goed mogelijk door de crisis te loodsen en het economische weefsel te beschermen. Het gecombineerde effect van de genomen maatregelen en de terugval van de ontvangsten leiden in 2020 tot een tekort op de Vlaamse begroting van 6.427,0 miljoen euro (incl. Oosterweel). Het komende begrotingsjaar wordt aangegrepen om het vertrouwen in de economie te herstellen en de fundamenten te leggen om terug te keren naar een duurzame groei en een gezond financieel beleid te voeren via relancemaatregelen en het herstelplan 'Vlaamse Veerkracht' ten bedrage van 4.300,0 miljoen euro.

Conform artikel 83/1 van het Reglement van het Vlaams Parlement, bezorgde de Vlaamse Regering de bijdrage van Vlaanderen aan het Belgisch Ontwerpbegrotingsplan voor 2020 aan de voorzitter van het Vlaams Parlement, opdat de Commissie Financiën en Begroting er conform bovengenoemd reglement een bespreking aan zou kunnen wijden.

Gelet op de recente eedaflegging van een nieuwe federale Regering werd er een uitstel bekomen tot eind oktober 2020 met betrekking tot het indienen van het Ontwerpbegrotingsplan voor de gezamenlijke overheid.

8 HET FINANCIËEL BEHEER

8.1 De geconsolideerde schuld: inleiding

In overeenstemming met het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) wordt de geconsolideerde bruto-schuld van de Vlaamse overheid samengesteld. Het INR heeft haar laatste lijst²¹ van de te consolideren instellingen meegedeeld naar aanleiding van de EDP-notificatie van oktober 2020. Van de instellingen die op die lijst voorkomen, worden de "financiële schulden" weergegeven.

Samen met de directe en indirecte schuld van de Vlaamse ministeries (incl. zichtrekening) vormen de financiële schulden van al die rechtspersonen alsook de geherklasseerde alternatief gefinancierde investeringsschema's de geconsolideerde bruto-schuld. Eventuele beleggingen worden niet van de uitstaande bruto-schuld afgetrokken.

Op geconsolideerd niveau worden de leningen die zijn aangegaan tussen entiteiten binnen de Vlaamse deelstaatoverheid evenwel niet meegerekend in onze cijfers terwijl het INR alle leningen binnen de consolidatiekring S1312 corrigeert (zie verder).

De geconsolideerde bruto-schuld van de Vlaamse deelstaatoverheid bedraagt eind 2019 24,10 miljard euro. T.o.v. eind 2018 is dat een beperkte daling met 67 miljoen euro. Het decreet beheer van financiële activa dat in voege getreden is in oktober 2018 en geïntegreerd in VCO vanaf 2020 en waarbij instellingen behorende tot de consolidatiekring en die voldoen aan bepaalde voorwaarden verplicht worden om hun overtollige liquiditeiten te beleggen in schuldtitels uitgegeven door de Vlaamse Gemeenschap, heeft in 2019 ervoor gezorgd dat de geconsolideerde schuld quasi status-quo gebleven is. Door dat decreet werd er minder directe schuld opgehaald in 2019 waardoor de stijging van de directe schuld met 804,0 miljoen euro als gevolg van de rechtstreekse financieringen van VMSW, VWF en School Invest volledig gecompenseerd werd door de daling van de schulden van de entiteiten die tot de consolidatiekring S1312 behoren en de PPS-schulden en geherklasseerde alternatief gefinancierde investeringsschema's.

Tabel 8-1: Geconsolideerde brutoschuld in 2018 en 2019 (in duizend euro)

	2018	2019
Directe schuld	5.998.394	6.802.259
Sociale huisvesting	9.078.630	8.729.070
PPS	770.070	748.920
Alternatieve financiering -VIPA	1.576.455	1.478.691
Andere schuld S1312 instellingen	1.444.502	1.345.541
VI Gem- Geconsolideerde brutoschuld S1312	18.868.051	19.104.481
Ziekenhuisinfrastructuur	4.350.920	4.099.460
Afrekening autonomiefactor	967.586	915.964
VI Gem- Geconsolideerde brutoschuld incl. ziekenhuisfinanciering en afrekening autonomiefactor	24.186.557	24.119.905

²¹ De lijst is terug te vinden onder: <https://inr-icn.fgov.be/nl/publicatie/nationale-en-regionale-rekeningen>.

Afname		66.652
---------------	--	---------------

Onderstaande tabel geeft de bijdrage tot de Maastricht-schuld weer. Het concept "bijdrage tot de Maastrichtschuld" wordt gehanteerd omdat de diverse overheden soms schuldtitels van elkaar of van overheidsinstellingen die tot dezelfde overheid of overheidssector behoren aanhouden. Dat stemt overeen met de geconsolideerde brutoschuld van een entiteit verminderd met de financiële activa die ze aanhoudt op de overige entiteiten van een deelsector (intrasectorale consolidatie) en op de overige deelsectoren van de overheid (intersectorale consolidatie).

Tabel 8-2: Bijdrage tot Maastricht schuld volgens INR-notificatie van oktober 2020 (in miljoen euro)

	2019
VI. Gem. – Geconsolideerde brutoschuld	20.129,13
Door VI. Gem. aangehouden schulden uitgegeven door eigen S.1312 entiteiten	1.030,21
VI. Gem. – Geconsolideerde brutoschuld S1312	19.098,92
Door VI. Gem. aangehouden schulden uitgegeven door andere S1312 sectoren	23,14
Door VI. Gem. aangehouden schulden uitgegeven door andere S13 sectoren	505,90
VI. Gem. – Bijdrage tot de Maastricht schuld	18.569,88

Het verschil tussen de 19.104 miljoen euro vermeld in tabel 8-1 als geconsolideerde brutoschuld en het cijfer van 19.099 miljoen euro zoals vermeld in de tabel hierboven door het INR (+5,56 miljoen euro) is te wijten aan:

- het INR neemt de lange termijn handelsschulden ook mee bij de berekening van de geconsolideerde schuld, wat in tabel 8-1 niet gedaan wordt (-1,34 miljoen euro);
- in tabel 8-1 meer recente en correctere gegevens gebruikt werden dan in de INR-notificatie van oktober (+6,90 miljoen euro).

In de rapportering door de VG met betrekking tot de eigen schuldpositie wordt de bruto geconsolideerde schuld alleen gecorrigeerd voor eigen schulden aangehouden door de VG of entiteiten die tot de consolidatiekring van de VG behoren. Want voor die schuldtitels is de Vlaamse overheid (vanuit een geconsolideerd standpunt) zowel schuldeiser als schuldenaar.

Voor 2019 bedroeg de intrasectorale correctie 1.053,4 miljoen euro. Hiervan was 1.030,2 miljoen euro schuld van een entiteit van de Vlaamse Gemeenschap aangehouden door een entiteit van de Vlaamse Gemeenschap. Het grootste gedeelte hiervan, namelijk 958 miljoen euro, is de financiering verstrekt door de Vlaamse Gemeenschap aan School Invest. Het overige bedrag van deze intrasectorale correctie, 23,1 miljoen euro, zijn schuldtitels van andere entiteiten dan Vlaamse S1312 entiteiten aangehouden door entiteiten die tot de Vlaamse deelstaatoverheid behoren. Daarvan waren er voor 16,4 miljoen euro aan obligaties uitgegeven door Sofico.

Intersectoraal bekeken was de Vlaamse deelstaatoverheid eind 2019 in het bezit van 505,9 miljoen euro S13 (niet-S1312) schuldtitels, waarvan 119 miljoen uitgegeven door lokale overheden en 386,9 miljoen uitgegeven door de federale overheid.

Samenvattend kan het verschil tussen de 24.119,91 miljoen euro zoals vermeld in tabel 8-1 en de detailtabel van de geconsolideerde schuld en de 18.569,88 miljoen

euro volgens het INR uit tabel 8-2 worden verklaard door volgende zaken (+5.550,03 miljoen euro):

- het INR neemt de post "Ziekenhuisinfrastructuur" niet mee in de berekening (4.099,46 miljoen euro);
- het INR neemt de post "Overlopende rekening van het passief m.b.t. afrekening autonomiefactor i.k.v. BFW" niet mee in de berekening (915,96 miljoen euro);
- in de detailtabel wordt geen rekening gehouden met de aangehouden schulden uitgegeven door andere S13-sectoren (niet-S1312) (505,90 miljoen euro);
- in de detailtabel, wat de S1312 entiteiten betreft, wordt zuiver naar de Vlaamse S1312-entiteiten gekeken. Dit wil zeggen dat enkel beleggingen in zuiver Vlaamse S1312-entiteiten verrekend worden, terwijl het INR ook rekening houdt met bijvoorbeeld beleggingen in andere (in casu Waalse) S1312-entiteiten (23,14 miljoen euro);
- het INR neemt ook de lange termijn handelsschulden mee bij de berekening van de geconsolideerde schuld, wat in de detailtabel niet gedaan wordt (-1,34 miljoen euro);
- in de detailtabel werden meer recente en correctere gegevens gebruikt (+6,90 miljoen euro).

8.2 Evolutie van de geconsolideerde bruto-schuld in 2020 en 2021

De evolutie van de bruto-geconsolideerde schuld is vooreerst afhankelijk van het vorderingensaldo. Het effect op de schuld hiervan kan best worden ingeschat via het verwachte saldo in ESR-termen van de geconsolideerde begroting voor de leden die tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren, plus toelagen aan leden die niet tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren. De evolutie van de schuld wordt verder ook beïnvloed door de evolutie van de ontvangsten en uitgaven inzake kredietverleningen en participaties (ESR-8).

Bij de tweede begrotingsaanpassing 2020 verslechtert de geconsolideerde schuld met 2,5 miljard euro ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020. Het ESR-vorderingensaldo verslechtert met 2,2 miljard euro, wat grotendeels het gevolg is van de daling van de dotaties van de federale overheid ingevolge de impact van de COVID-19 pandemie op de BBP-groei. Daarnaast werden er nog 350 miljoen euro extra ESR-8 kredieten ingeschreven na de eerste begrotingsaanpassing (250 miljoen euro bij PMV voor de coronalening en 100 miljoen euro voor de handelshuurlening).

8.2.1 Het begrotingssaldo in ESR-termen

Tabel 8-3: ESR-resultaat (in duizend euro)

	BA 2020	BO 2021
Vorderingensaldo	-4.152.116	-2.486.081
Vorderingensaldo niet CFO-leden excl. universiteiten en hogescholen (U&HS) met correctie voor onderbenutting	196.442	275.801
Toelage niet CFO-leden excl. U&HS	-198.655	-211.092
ESR-resultaat CFO leden + betoelaging niet-CFO leden	-4.154.328	-2.421.372

Voor 2021 wordt in tegenstelling tot 2020 rekening gehouden met het vorderingensaldo zonder neutralisatie voor de uitgaven Oosterweel. Daar Lantis de bouwkost Oosterweel (=146,1 miljoen euro) niet meer zal financieren uit haar kasreserves moet hiermee ook rekening gehouden worden. Hiermee rekening houdend bedraagt in 2021 het te financieren vorderingensaldo -2,5 miljard euro bij de begrotingsopmaak 2021.

Dat vorderingensaldo wordt gecorrigeerd voor de leden die niet tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren²², wat resulteert in een impact van 2.421 miljoen euro op de schuldpositie.

Voor de funding van het meerjarige relanceplan Vlaamse Veerkracht wordt rekening gehouden met 1 miljard euro extra schuld in 2021.

8.2.2 Kredietverleningen en participaties in 2021

Ook het saldo van de kredietverleningen en participaties bepaalt mee de evolutie van de geconsolideerde schuld. Aan de hand van de hiervoor in de begroting ingeschreven budgetten worden de kasuitgaven en –ontvangsten van de kredietverleningen en kapitaalparticipaties van de Vlaamse overheid ingeschat.

Hierbij wordt enkel rekening gehouden met de ESR-8 ontvangsten en uitgaven van het ministerie en van de leden die tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren daar een overschot aan ESR-8 (dus meer ESR-8 ontvangsten dan uitgaven) bij de niet leden door deze instelling zelf aangewend kan worden. Bij de leden van het centraal kasbeheer komen de overtollige liquide middelen wel in de cashpool van het centraal kasbeheer van de instellingen terecht waardoor ze de kas en dus de schuld van het ministerie beïnvloeden. Hiermee dient dan ook rekening gehouden te worden.

Als gevolg van de uitbreiding van het centraal kasbeheer van de instellingen in 2020 werd bovenvermelde methodiek verfijnd. Om dubbeltellingen te vermijden, wordt enkel rekening gehouden met de ESR-8 van het ministerie (zowel ontvangsten als uitgaven) van en naar niet-geconsolideerde instellingen en van en naar geconsolideerde instellingen die niet tot het centraal kasbeheer behoren. De ESR-8 van het ministerie aan geconsolideerde instellingen die tot het centraal kasbeheer behoren worden geschrapt daar we ze al mee hebben bij de ESR-8 van de instellingen in het centraal kasbeheer (zoals PMV, LRM en FFTF) of via het vorderingensaldo van de instellingen die tot het centraal kasbeheer behoren (zoals de Werkvennootschap, Lantis, Diestsepoort en VLM).

Ook de aflossingen van de schulden van de directe financieringen van VMSW, VWF en School Invest zijn hier niet in vervat daar deze reeds meegenomen zijn bij de schuldaflossing van de betreffende rechtspersonen.

In 2021 zijn de voorziene ESR-8 ontvangsten van het ministerie op deze manier beperkt tot 310 miljoen euro. De voornaamste ESR-8 ontvangsten betreffen de dienstencheques (217 miljoen euro), handelshuurlening (56 miljoen euro) en een

²² In 2020 wordt het centraal kasbeheer van de instellingen als gevolg van de VCO-wetgeving gevoelig uitgebreid met oa de andere rechtspersonen S1312 waarvan de Vlaamse Gemeenschap rechtstreeks of onrechtstreeks de meerderheid van de stemrechten in de algemene vergadering bezit en waarvan de ESR-ontvangsten of ESR-uitgaven meer dan 5 miljoen euro bedragen (zie artikel 80 van het VCO-decreet dat terug te vinden is op volgende link: <http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1471168>). De lijst van de instellingen die tot het centraal kasbeheer behoren is te vinden op: <https://fin.vlaanderen.be/regelgeving-en-duiding> (zie toepassingsgebied, excelbestand laatste tabblad art. 80 KSW).

Bij leden die tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren wordt een negatief vorderingensaldo centraal gefinancierd met impact op de schuldpositie en resulteert een positief vorderingensaldo via de cash pool in een schuldafname (of minder schuldpbouw). Bij leden die niet tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren impacteert het (positief of negatief) vorderingensaldo de schuldpositie echter niet rechtstreeks omdat de hiermee gepaard gaande financiële verrichtingen niet via de cash pool transiteren. Er is enkel een impact van deze leden op de directe schuld door de toelage en de directe financiering (ESR-9).

aantal energiezuinige leningen (22 miljoen euro). De ESR-8 vereffeningskredieten van het ministerie naar instellingen die niet tot het centraal kasbeheer behoren en niet-geconsolideerde instellingen, bedragen 356 miljoen euro. De belangrijkste vereffeningskredieten hierbij zijn voor dienstencheques (214 miljoen euro, Sluis Terneuzen (60 miljoen euro) en energieleningen (55 miljoen euro). Ook de doorstorting aan VWF van de directe financiering door het Vlaams Gewest wordt niet meegenomen daar deze als schuldopname verwerkt wordt op de lijn van de ESR-9 van het VWF.

Bij de leden die tot het centraal kasbeheer behoren zijn 124 miljoen euro aan ESR-8 ontvangsten en 412 miljoen euro aan ESR-8 uitgaven ingeschreven voor 2021. De ESR-8 bewegingen bij VMSW en School Invest worden geschrapt daar we ook hier, naar analogie met het VWF, rekening houden met de ESR-9 ontvangsten en uitgaven. Ook de ESR-8 ontvangst van het VIPA wordt geschrapt daar deze al verwerkt werd via de ESR-9 uitgave van het VIPA.

De ESR-8 uitgaven leiden tot een stijging van de geconsolideerde schuld terwijl de ESR-8 ontvangsten tot een daling leiden.

8.2.3 ESR-9 van de niet-CFO-leden

Het uitgangspunt dat de schuldevolutie gelijk is aan begrotingsresultaat + ESR-8-resultaat, wordt nog bijkomend beïnvloed door eventuele financiële activa die ingezet of opgebouwd kunnen worden ter financiering van beide saldi.

Om zowel begrotingsresultaat, ESR-8-resultaat als het inzetten van eventuele activa te ondervangen, wordt er voor de leden die niet tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren rekening gehouden met de ESR-9 bewegingen (naast de betoelaging aan deze entiteiten).

Mits machtiging in het uitgavendecreet kunnen de leden die tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren nieuwe schulden aangaan (ESR-9 ontvangst bij deze instelling). Dat leidt tot een stijging van de schuld van de betreffende instelling en een daling van de directe schuld bij het ministerie (want er komt extra geld binnen in de cashpool). Beide bewegingen heffen mekaar op waardoor de geconsolideerde schuld gelijk blijft. Bij de ESR-9 uitgaven (zijnde aflossingen van schuld) gebeurt de omgekeerde beweging: dat zorgt voor een stijging van de directe schuld bij het ministerie (dat deze aflossing dient te financieren) en tot een daling van de schuld van de betreffende instelling.

Voor de leden die niet tot het centraal kasbeheer van de instellingen behoren, leiden opnames (ESR-9 ontvangsten) tot een toename van de geconsolideerde schuld terwijl aflossingen (ESR-9 uitgaven) tot een daling van de geconsolideerde schuld leiden.

Er wordt een opsplitsing gemaakt tussen de ESR-9 ontvangsten (= schuldopnames) en uitgaven (= aflossingen van schulden) van VMSW, VWF en School Invest enerzijds en de leden die niet tot het centraal kasbeheer behoren anderzijds. De schuldopnames bij VMSW en VWF worden geraamd op gezamenlijk 2,6 miljard euro in 2021 terwijl de schuldaflossingen door VMSW en VWF tezamen geraamd worden op 1,5 miljard euro in 2021. Voor School Invest worden de ESR-9 ontvangsten geraamd op 113 miljoen euro terwijl de ESR-9 uitgaven geraamd worden op 29 miljoen euro. Bij de leden die niet tot het centraal kasbeheer behoren, wordt het saldo van de ESR-9 verrichtingen geraamd op 14 miljoen euro in 2021. Volgende correcties werden doorgevoerd bij de leden die niet tot het centraal kasbeheer behoren:

- opnames van schulden binnen de overheidssector worden gecorrigeerd (- 123 miljoen euro waarvan 122 miljoen euro schuldopname van de DBFM Scholen van Morgen bij School Invest);
- aflossingen van schulden binnen de overheidssector worden gecorrigeerd (+36 miljoen euro in 2021 waarvan 35 miljoen euro schuldaflossing van de DBFM Scholen van Morgen aan School Invest).

Voor het decreet beheer van financiële activa dat van start gegaan is in oktober 2018 en waarbij instellingen behorende tot de consolidatiekring en die voldoen aan bepaalde voorwaarden verplicht worden om hun overtollige liquiditeiten te beleggen in het Vlaamse ministerie wordt voor 2021 geen rekening gehouden met nog extra schuldvermindering daar er vanuit gegaan wordt dat extra middelen afkomstig van bv VSB gecompenseerd worden door andere instellingen die een deel van het belegde geld opnieuw gaan opvragen (zoals bv Lantis – het vroegere BAM).

8.2.4 Samenvatting

In 2021 wordt een toename van de geconsolideerde schuld verwacht als gevolg van het begrotingstekort in ESR-termen van 2.421 miljoen euro; de funding van het relanceplan, het saldo aan ESR-8 verrichtingen bij ministeries en instellingen die tot het centraal kasbeheer behoren, de ESR-9 verrichtingen bij VMSW, VWF en School Invest en tot slot de ESR-9-transacties van leden die niet tot het centraal kasbeheer behoren. Samengevat wordt er tegen eind 2021 een toename van de geconsolideerde schuld verwacht van net geen 5,0 miljard euro.

Tabel 8-4: Geraamde evolutie van de geconsolideerde schuld in 2021 (in duizend euro)

	BA 2020	BO 2021
ESR-resultaat CFO leden + betoelaging niet-CFO leden	4.154.328	2.421.372
Funding relanceplan		1.000.000
ESR-8 ontvangsten ministeries	-46.109	-310.167
ESR-8 uitgaven ministeries	152.345	355.753
ESR-8 ontvangsten leden centraal kasbeheer	-657.977	-124.032
ESR-8 uitgaven leden centraal kasbeheer	825.735	412.414
ESR-9 ontvangsten VMSW en VWF	2.310.200	2.577.700
ESR-9 uitgaven VMSW en VWF	-1.392.065	-1.453.524
ESR-9 ontvangsten en uitgaven SI		84.350
Saldo esr-9 overige niet leden centraal kasbeheer	69.081	13.805
Impact decreet beheer financiële activa	0	0
Netto toename geconsolideerde schuld	5.415.538	4.977.671

8.3 Herfinancieringsbehoeften en nieuwe financieringsbehoeften in 2021 van de Vlaamse ministeries

In 2021 komen er geen EMTN-leningen op eindvervaldag. Voor de aflossingen van de overgenomen leningen van de Gemeentelijke Holding en Vismijn Oostende wordt respectievelijk 27,4 miljoen euro en 251 duizend euro voorzien. Tot slot wordt voor de aflossingen van de overgenomen gemeenteleningen 5,8 miljoen euro ingeschreven en 1,9 miljoen euro extra om eventueel een aantal gemeenteleningen vervroegd terug te betalen.

Om de impact van het vorderingensaldo op de financieringsbehoefte te kennen, moeten er ten opzichte van het vorderingensaldo enkele correcties worden toegepast (zie lijn begrotingstekort/overschot met correctie voor verstrengd Europees begrotingstoezicht). Tabel 8-5 geeft die correcties weer.

Tabel 8-5: Overzicht correcties (in duizend euro)

	BA 2020	BO 2021
Vorderingensaldo voor ESR-correcties	-4.264.103	-2.480.270
Bouwkost Oosterweel	101.680	0
Vorderingensaldo niet CFO-leden excl. uniefs met correctie voor onderbenutting	196.442	275.801
Toelage niet CFO-leden excl. Uniefs	-198.655	-211.092
Aflossing autonomiefactor	-52.447	-54.625
Begrotingstekort/overschot met correctie voor verstrengd Europees begrotingstoezicht en andere correcties	-4.217.083	-2.470.186

Een eerste correctie betreft het neutraliseren van de ESR-correcties. De ESR-correcties betreffen immers correcties op de begrotingskredieten om tot het ESR-aanrekenbare bedrag te komen. Het ESR-aanrekenbare bedrag is echter niet gelijk aan de verwachte kasuitgave. De begrotingskredieten vóór ESR-correcties vormen hier een betere benadering voor. Bij begrotingsopmaak 2021 zijn die ESR-correcties beperkt daar de correctie voor sluis Terneuzen en de correctie voor de VIPA kredieten voor gebruikstoelagen aan de ziekenhuizen en de rustoorden omgezet zijn in respectievelijk een ESR-8 uitgave bij het ministerie en een ESR-9 uitgave bij het ministerie. Ook de A1/A3 schuldaflissingen worden nu verrekend via een ESR-9 uitgave bij het ministerie.

Voor de inschatting van de financieringsbehoeften vertrekken we dus van het vorderingensaldo voor ESR-correcties ofwel -2,5 miljard euro in 2021. Dit vorderingensaldo wordt cfr. de eerste tabel gecorrigeerd voor de leden die niet tot het centraal kasbeheer behoren waar in de plaats gerekend wordt met de toelage.

Daar we er van uitgaan dat Lantis de bouwkost Oosterweel niet meer uit haar kasreserves zal financieren, wordt die correctie geschrapt.

Een tweede correctie betreft de aflossing van de autonomiefactor in 2021. Zoals in het verleden uitvoerig werd beschreven, werd in 2018 de afrekening in het kader van de vaststelling van de definitieve autonomiefactor aangerekend. Die herrekening 2018 is ESR-matig aanrekenbaar in 2018 en beïnvloedt dus het vorderingensaldo 2018, het jaar waarin via koninklijk besluit de definitieve autonomiefactor wordt vastgesteld. De kasmatige compensatie ten voordele van de federale overheid (het mechanisme van de kasmatige compensatie speelt met toepassing van de bepalingen in de bijzondere financieringswet enkel voor het luikje Gewest) verloopt echter gespreid over een periode van 16 jaar. In 2021 zijn er enkel kasbetalingen zonder impact op het vorderingensaldo. Deze kasbetaling zal, net zoals bij de ESR-correcties, resulteren in een toename van de directe schuld doch neutraal zijn voor de geconsolideerde schuld. Voor 2021 resulteert dat in een aflossing van 54,6 miljoen euro.

Tabel 8-6: Netto-bijdrage van VMSW, VWF en School Invest tot de bruto-geconsolideerde schuld (in duizend euro)

VMSW	BA 2020	BO 2021
Nieuwe schulden (ministerie)	1.100.000	900.000
Nieuwe kortlopende schulden (andere dan ministerie)	812.000	812.000

VMSW	BA 2020	BO 2021
Aflossing schuld ministerie	142.981	174.227
Aflossing schuld Vlabinvest	1.526	1.566
Aflossingen LT-schuld (vroegere gewaarborgde schuld)	247.338	264.573
Aflossing KT-schuld	810.000	810.000
Netto schuldtoename	710.155	461.634

VWF	BA 2020	BO 2021
Nieuwe schulden ministerie	395.000	862.500
Nieuwe schulden FS3	3.200	3.200
Aflossing schuld ministerie	30.161	37.498
Aflossing schuld VMSW		527
Aflossing LT-schuld (vroegere gewaarborgde schuld)	160.059	165.133
Netto schuldtoename	207.980	662.542

School Invest	BA 2020	BO 2021
Nieuwe schulden	16.916	113.399
Aflossingen van schulden	28.298	29.049
Netto schuldtoename	-11.382	84.350

Vanaf midden 2015 neemt de Vlaamse overheid de rechtstreekse financiering op zich van de regionale huisvestingsmaatschappijen VMSW en VWF. Voor 2021 wordt netto 726 miljoen euro voorzien voor VMSW en 825 miljoen euro voor VWF (zie lijnen ministeries tabel 7). Hierin zitten de aflossingen van deze nieuwe schulden vervat. Bij de opnames wordt een zo goed mogelijke match gezocht met de leningsbehoefte van deze instellingen en dit in een meerjarig perspectief.

Voor de overname van de langetermijnfinanciering van de DBFM Scholen van Morgen door de NV School Invest wordt voor 2021 nog in een totale directe financiering voorzien van 114 miljoen euro via obligaties uitgegeven via het X/N-vereffeningsstelsel en via het BCP-programma. Wanneer rekening gehouden wordt met de aflossingen van die nieuwe schulden bekomt men een netto-schuldtoename van 84 miljoen euro in 2021 die aldus rechtstreeks zal worden gefinancierd door de Vlaamse overheid.

Bovenvermelde opnames laten de directe schuld stijgen terwijl de schulden van de desbetreffende instellingen dalen met de terugbetaling van hun bestaande portefeuille van (gewaarborgde) schulden (zie bijlage 5 m.b.t. de detailtabel van de geconsolideerde schuld).

Ook de aflossing van de lening door Diestsepoort geeft aanleiding tot minder financieringsbehoeften (-2,6 miljoen euro in 2021). Daar Diestsepoort vanaf 2020 deel zal uitmaken van het centraal kasbeheer van de instellingen wordt deze schuldvermindering al meegenomen via het ESR-vorderingensaldo en bijgevolg hier weg gelaten in 2021.

Samengevat geeft tabel 8-7 de bruto-financieringsbehoeften van de ministeries voor 2021 weer en dat rekening houdende met die directe financieringen. Samengevat komt dat neer op een totale financieringsbehoefte in 2021 van 5,9 miljard euro.

In de onderstaande tabellen betekent een positief teken bij de ESR-9 verrichtingen dat de ESR-9 uitgaven (aflossingen) groter zijn dan de ESR-9 ontvangsten (opnames) waardoor de financieringsbehoefte toeneemt. Dat leidt dus tot een stijging van de directe schuld.²³ Een positief teken bij de ESR-8 verrichtingen betekent dat de ESR-8 uitgaven groter zijn dan de ESR-8 ontvangsten waardoor de financieringsbehoefte toeneemt en de directe schuld aldus stijgt.

Tabel 8-7: Financieringsbehoefte ministerie (in duizend euro)

	BA 2020	BO 2021
Aflossing schuld ministerie	334.259	35.444
Aflossingen BCP	0	0
Saldo ESR-9 leden die tot het centraal kasbeheer behoren	406.303	444.179
Begrotingstekort/overschot met correctie voor verstrengd Europees begrotingstoezicht	4.217.083	2.470.186
Funding relanceplan	0	1.000.000
Saldo ESR-8 ministeries	106.236	45.586
Saldo ESR-9 ministeries	381.132	6.978
Saldo ESR-8 leden die tot het centraal kasbeheer behoren	167.758	288.382
Kasoverschotten + beleggingen	0	0
Herfinanciering VMSW	957.019	725.773
Herfinanciering VWF	364.839	825.002
Financiering Schoolinvest	0	84.350
Financiering Diestsepoort	0	0
Impact decreet beheer financiële activa	0	0
Totaal	6.934.629	5.925.880
Aflossingen	334.259	35.444
Netto toename directe schuld	6.600.370	5.890.436

In bijlage 5 wordt de detailtabel van de geconsolideerde schuld realisatiecijfers 2019, 1ste BA 2020 en BO 2021 weergegeven.

8.4 PPS-schulden en gewaarborgde schulden

Voor de PPS-schulden die niet geherklasseerd zijn, kan verwezen worden naar het jaarlijks rapport van het PPS-kenniscentrum.

De Vlaamse overheid heeft daarnaast ook nog voorwaardelijke verplichtingen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de gewaarborgde schuld eind 2019 met een projectie voor 2020 en 2021.

Tabel 8-8: Evolutie van de gewaarborgde schuld (in miljoen euro)

	2019	2020	2021
Waarborgen aan (lokale) overheden	207,81	186,59	169,62
De Watergroep	147,78	136,90	126,63
EVA Vlaamse Vervoersmaatschappij De Lijn	12,84	5,53	1,79
Universiteiten (sociale sector)	3,21	2,67	2,33

²³ Opgelet bij VMSW, VWF en School Invest is het net omgekeerd: de ESR-9 opnames daar betreffen opnames die direct gefinancierd worden en dus tot een toename van de financieringsbehoeften leiden en een toename van de directe schuld. (zie tabel 8-7)

	2019	2020	2021
Universitair Ziekenhuis Gent	43,85	41,39	38,81
EVA Syntra Vlaanderen	0,14	0,10	0,06
Stad Antwerpen	0,00	0,00	0,00
Stad Sint-Niklaas - Cross Border Lease (*)	0,00	0,00	0,00
Stad Dendermonde - Cross Border Lease (*)	0,00	0,00	0,00
Gemeente Hamme - Cross Border Lease (*)	0,00	0,00	0,00
Waarborgen gedekt door activa	11.103,59	10.656,29	10.298,63
Sociale Huisvesting	760,00	820,00	880,00
EVA VMSW (Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen)	3.952,18	3.738,77	3.512,68
Vlaams Woningfonds cvba	2.392,00	2.227,99	2.062,42
IVA AGIO (Ag. voor Infrastructuur in het Onderwijs)	365,88	375,00	385,00
IVA VIPA (Ag. voor infrastructuur van welzijnsinstellingen)	2.046,02	1.906,02	1.766,02
Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel nv	88,26	72,26	56,26
Project Brabo 1 nv	116,20	116,20	116,20
Scholen van Morgen	1.221,96	1.238,96	1.358,96
Deurganckdoksluis	161,09	161,09	161,09
Economische waarborgen	1.043,28	1.115,80	1.188,30
Waarborgbeheer nv	759,19	820,00	880,00
Gigarant nv	235,79	255,00	275,00
VLIF (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds)	15,82	13,82	11,82
VIB (Vlaams Instituut voor Biotechnologie)	2,20	1,70	1,20
I.M.E.C.	21,48	16,48	11,48
Janssen Pharmaceutica NV	8,80	8,80	8,80
V.Z.W. De Gezinsbond	0	0	0
Waarborgen toegekend in 2020	0	40,20	40,20
Sint-Baafskathedraal	0	25,00	25,00
Hogere Zeevaartschool	0	15,20	15,20
COVID-19 waarborgen	0	400,00	400,00
PMV z-waarborgen	0	100,00	100,00
Optrekken Gigarant capaciteit naar 3 mia	0	300,00	300,00
Totaal	12.354,68	12.398,88	12.096,75

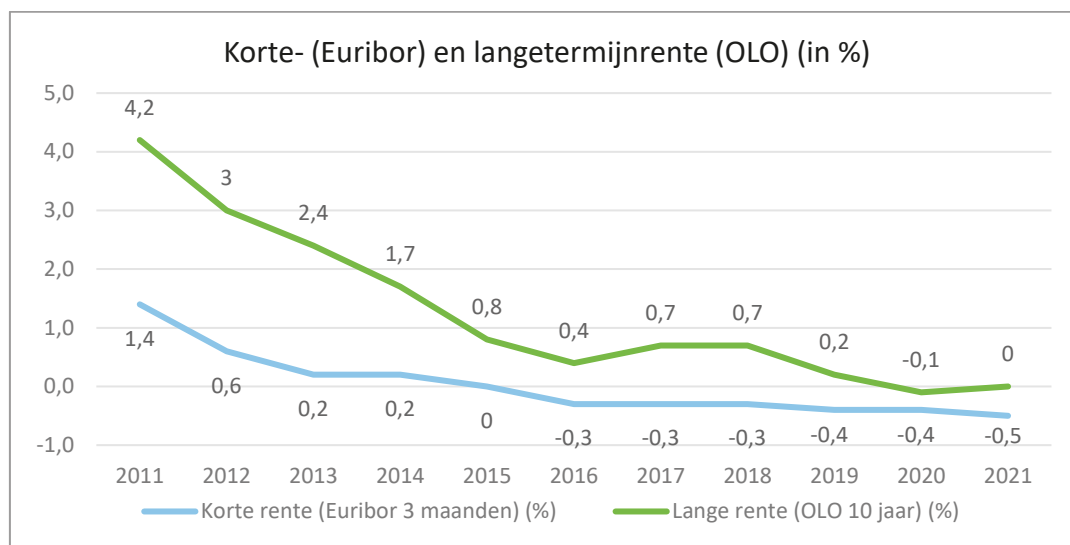
Het merendeel van de gewaarborgde schuld is reeds opgenomen in de geconsolideerde schuld. Eind 2019 is van de 12,35 miljard euro gewaarborgde schuld slechts 1,76 miljard euro niet geconsolideerd. Zoals uit bovenstaande tabel blijkt wordt voor 2020 een lichte stijging verwacht als gevolg van de COVID-19 crisis en voor 2021 een daling van de gewaarborgde schuld verwacht als gevolg van de rechtstreekse financiering van de Vlaamse overheid van de belangrijkste instellingen met waarborgen en het stopzetten van de waarborgverstrekking binnen de welzijnssector, gelet op de forfaitarisering van de investeringssubsidies.

Tegenover deze waarborgen staan ook inkomsten via de waarborgpremies die betaald moeten worden door de betreffende instellingen.

8.5 Rentevoorzichten en sensitiviteit van de rente

8.5.1 Renteontwikkelingen

Figuur 8-1: Korte- en langetermijnrente

Sinds 2016 is de korte termijn Euribor rente negatief als gevolg van het gevoerde beleid door de ECB. Voor 2020 wordt verwacht dat de Euribor rente gemiddeld -0,4% bedraagt en voor volgend jaar wordt verwacht dat die rente zelfs nog lichtjes verder daalt naar -0,5%. Ook de lange termijn OLO bevindt zich op een historisch dieptepunt. Voor 2020 is de verwachting dat deze OLO op 10 jaar zelfs negatief is op -0,1%. Naar volgend jaar verwacht men een lichte stijging van de OLO naar gemiddeld 0%.

8.5.2 Sensitiviteitsanalyse van de rente

Hieronder wordt kort de gevoeligheid van de rente-ontvangsten en -uitgaven voor een wijziging in de intrestvoeten weergegeven.

Hierbij wordt het effect berekend van een lineaire stijging van de rentecurve met 100 basispunten. Voor 2021 zou dit een budgettaire extra kost betekenen van 16,532 miljoen euro. Nieuwe financieringen worden gespreid over het hele jaar opgenomen en de rente zal dus niet voor het volledige jaar toegerekend worden. De jaren nadien worden de nieuwe financieringen wel volledig meegenomen en begint de extra kost door deze stijging van de rentecurve zwaarder door te wegen. Vanaf 2022 zal door deze lineaire stijging van de rentecurve de meerkost verder stijgen tot 61,135 miljoen euro om dan nog verder door te stijgen in 2023 tot 103,725 miljoen euro.

Tabel 8-9: Wijziging rentecurve met 100 basispunten (in duizend euro)

2021	2022	2023
16.532.159,01	61.134.569,25	103.725.404,09

9 BIJLAGEN

9.1 Bijlage 1: Tabel netto-beleidsruimte

De detailtabel netto-beleidsruimte bevat de lijst van de belangrijkste factoren die de evolutie van de Vlaamse ontvangsten en uitgaven bepalen, opgedeeld naar ongewijzigd beleid en nieuwe initiatieven zoals hiervoor toegelicht.

De eerste kolom bevat een verwijzing naar het betrokken beleidsdomein. De tweede kolom bevat, voor zover relevant, een verwijzing naar het programma of de instelling waar de evolutie zich voordoet. Indien het gaat om factoren die zich over beleidsdomeinen heen voordoen, wordt dit aangegeven door een "X". De derde kolom omschrijft waarover het gaat. Voor een meer gedetailleerde toelichting verwijzen we naar de toelichtingen per programma.

Voor een goed begrip van de tabel is het wel belangrijk om nog eens te herhalen dat de herverdelingen, zowel binnen een beleidsdomein als over de beleidsdomeinen heen, niet opgenomen zijn in de tabel. De tabel netto-beleidsruimte heeft niet tot doel om de evolutie per programma of instelling integraal weer te geven, het gaat enkel om de evoluties die een impact hebben op de netto-beleidsruimte van de Vlaamse overheid in zijn geheel.

De bedragen in deze tabel geven het verschil met de beschikbare kredieten ten opzichte van de eerste begrotingsaanpassing 2020 weer (evolutie) en niet de absolute bedragen die beschikbaar zijn.

Tabel 9-1: Detailtabel netto-beleidsruimte (in duizend euro)

BD	PR/Instelling		Beleids-kredieten	Vereffenings-kredieten
		Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling BA2020 (1)		-4.403.016
		Uitgaven buiten begrotingsdoelstelling (2)	101.680	101.680
		Vorderingensaldo BA2020 (3=1-2)		-4.504.696
		Evolutie ontvangsten ongewijzigd beleid (4)		1.335.760
		Ontvangsten MVG (4.1)		1.349.262
		BFW opcentiemen		-66.876
		Gewestmiddelen BFW		56.588
		Gemeenschapsmiddelen BFW		562.150
		Gewestelijke belastingen		875.989
		Sluis Terneuzen (zie ook uitgavenzijde)		63.370
		Overige ontvangsten MVG		-141.959
		Ontvangsten instellingen (4.2)		-13.502
		Universiteiten En Hogescholen		47.425
		De Werkvennootschap		28.070
		Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB)		22.422

BD	PR/Instelling		Beleids- kredieten	Vereffening- kredieten
		Vlaamse Interuniversitaire Raad		-31.243
		De Vlaamse Waterweg		-20.072
		DAB Vlaams Infrastructuurfonds (VIF)		-17.628
		Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel		-17.105
		Vlaamse Landmaatschappij		-10.275
		De Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie (VRT)		-10.102
		Overige		-4.994
		Evolutie uitgaven ongewijzigd beleid (5)	-1.558.199	-1.829.733
		Index (5.1)	237.170	203.589
		Indexatie lonen binnen systeem van loonprovisie (op kruissnelheid brengen overschrijding spilindex februari 2020)	399.153	399.153
		Indexatie lonen en werkingsmiddelen buiten provisie aan 1,3% GZI	37.521	34.495
		Indexprovisie (overschrijding spilindex augustus 2021)	-245.196	-245.196
		ABEX-index VWF & VMSW (FS3 & BSL)	30.555	0
		Overige index (hoofdzakelijk lonen)	15.137	15.137
		Actualisatie beleids- en vereffeningskredieten (5.2) (exclusief ruiters)	-1.795.369	-2.033.322
	X	Provisie coronacrisis 2020	-2.750.000	-2.750.000
	X	Evolutie eigen ontvangsten instellingen	-13.502	-13.502
	X	Terugdraai aanwending klimaatmiddelen 2020	-48.401	-85.714
	X	Aanwending middelen klimaatfonds MVG (toegewezen in 2020 of vroeger)	14.507	46.563
	X	Aanwending middelen klimaatfonds instellingen (toegewezen in 2020 of vroeger)	35.392	52.282
	X	Aanwending middelen klimaatfonds (VAK 2021)	52.454	5.000
C	CE	Rente uitgaven incl. impact corona	34.898	34.898
C	CB	Provisie actieplan energie- efficiëntie - actualisatie vereffeningskalender	0	-7.134
C	CB	Terugdraai eenmalige impuls BA2020 - aankoop van hernieuwbare energiestatistieken	-50.000	-25.000

BD	PR/Instelling		Beleids- kredieten	Vereffenings- kredieten
C	CB	Terugdraai eenmalige impuls BA2020 - nieuwe sluis Zeebrugge	-42.000	-21.000
C	CD	Fiscale uitgaven (woon)	-64.026	-64.026
C	CD	Fiscale uitgaven (dienstencheques)	1.288	1.288
C	Vlaams Fonds voor de Lastendelging	(Landbouw)rampenfonds	-73.948	-57.958
C	CD	KM-heffing	9.087	9.087
E	EC	Nettoverliesfinanciering	3.970	3.970
E	EC	Nettoverliesfinanciering impact corona	2.049	2.049
E	Fonds voor Flankerend Economisch en Innovatiebeleid	Vlaamse cofinanciering EFRO- projecten, bevordering ondernemerschap, win win lening	22.358	27.504
E	FWO	Fluctuerende vastlegging Onderzoeksinfrastructuur en vereffeningskalender	103.829	38.136
F	FG	Onderwijsinfrastructuur - aanpassing capaciteitsmiddelen	-17.173	0
F	Universiteiten en Hogescholen	Klikmechanisme Hoger Onderwijs 2021	9.916	9.916
F	Universiteiten en Hogescholen	Groeivoet graduaten	15.139	15.139
F	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs	Vereffeningskalender AGIO	0	14.043
F	FF	Financieringssysteem VWO	36.168	36.168
F	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs	Vereffeningskalender AGIO (investerings)	0	36.296
F	FD, FF, FG	Loonmodel	89.484	89.484
F	FD	Nabevallingsverlof onderwijzend personeel	9.325	9.325
F	FD	Extra capaciteit buitengewoon basisonderwijs	14.000	14.000
G	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden	A1-A3 Ziekenhuisfinanciering	-72.725	-72.725
G	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden	Alternatieve financiering - kapitaalgedeelte gebruikstoelagen	-4.323	-4.323
G	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden	Instandhoudingsforfait ziekenhuizen	12.717	12.717
G	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden	Vereffeningskalender VIPA		10.225
G	Opgroeien Regie	Pleegzorg	9.789	9.789

BD	PR/Instelling		Beleids-kredieten	Vereffenings-kredieten
G	Opgroeien Regie	Groeipakket	138.610	138.610
G	GH	Groeipad gezinszorg	6.328	6.328
G	GH	Eindeloopbaan	5.000	5.000
G	Vlaamse Sociale Bescherming (VSB)	ZZZ	13.029	13.029
G	Vlaamse Sociale Bescherming (VSB)	Zorgzwaarte	9.000	9.000
G	Vlaamse Sociale Bescherming (VSB)	Zorgpremies - toename premies	-7.211	-7.211
G	Vlaamse Sociale Bescherming (VSB)	Zorgpremies - administratieve geldboetes en achterstallige premies	10.534	10.534
K	KD	Terugdraai eenmalige impuls BA2020 - landbouw-ramp 2019	-20.700	-20.700
M	MI	Sluis Terneuzen (zie ook ontvangsten MVG)	-120.069	-120.069
M	Lantis	Leefbaarheidsprojecten	722.500	9.774
M	De Vlaamse Waterweg	Pensioenvoorzieningen	8.050	8.050
M	De Vlaamse Waterweg	Vereffeningskalender DVW	0	25.607
M	Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn	Pensioenfondsen De Lijn	7.000	7.000
M	Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn	Vereffeningskalender De Lijn	0	27.941
M	MF	Vereffeningskalender DAB VIF (ex-FFEU)	0	12.015
M	MF	Vereffeningskalender extra investeringsimpuls 2020	0	12.000
M	De Werkvennootschap	Vereffeningskalender projecten	0	86.335
Q	QC	Terugdraai eenmalige impuls BA2020 - internationale klimaatfinanciering	-7.050	-7.050
Q	QC	Terugdraai eenmalige impuls BA2020 - asbestverwijdering	-6.500	-2.000
Q	QE	Vereffeningskalender Vlaams Energieagentschap	0	-10.727
Q	QE	Subsidies pv-panelen	32.399	32.399
Q	VLM	Terugdraai eenmalig VAK Landinrichtingsplannen 2020	-16.779	0
Q	QD	Provisie wonen	7.000	7.000
S	SK	Bouwprojecten (renovatie Martelaarssite)	22.244	3.281
S	SM	Groei-norm 3,5% financiering lokale besturen	103.136	103.136
S	SH	Vlaams Randfonds	-20.000	0
		Overige	-22.162	240.899
		ESR-correcties (6)		-16.118
		ESR-correcties perimeter en aanrekeningstijdstip		
		Correctie FWO		-18.521

BD	PR/Instelling		Beleids- kredieten	Vereffenings- kredieten
		Correctie Vlaams Parlement en parlementaire inst.		-1.901
		Correcties op basis van rapport Rekenhof		13.200
		ESR-correcties verstrengd Europees begrotingstoezicht (13)		
		BTW op opgeleverde scholen DBFM Scholen van Morgen		-7.429
		Viapass		-1.467
		Onderbenutting (7)		-23.889
		Onderbenutting Hogescholen en Universiteiten		70.476
		Onderbenutting overige		-94.366
		Vorderingensaldo bij ongewijzigd beleid (8=3+4-5+6+7)		-1.379.210
		Uitbreiding netto-beleidsruimte (9)	549.639	549.639
		Ontvangsten (9.1)		
		Fiscaliteit - hervormingen	88.009	88.009
		Punctuele maatregelen	48.376	48.376
		Uitgaven (9.2)		
		Fiscaliteit - hervormingen	-120.276	-120.276
		Mildere groeiopaden	-126.389	-126.389
		Efficiëntie en kerntaken	-21.285	-21.285
		Punctuele maatregelen	-142.304	-142.304
		Andere	-3.000	-3.000
		Beleidsruimte na maatregelen (10=8+9)		-829.571
		Extra aanwending (11)	1.748.001	1.656.510
		Ontvangsten Regeerakkoord (11.1)	341.000	341.000
		Fiscaliteit	341.000	341.000
		Uitgaven Regeerakkoord (11.2)	384.357	294.357
		Warm Vlaanderen	100.211	100.211
		Excelleren	107.576	107.576
		Extra investeringen	100.000	10.000
		Lokale besturen	47.520	47.520
		Mobiliteit en openbare werken	11.800	11.800
		Omgeving	6.750	6.750
		Overige	10.500	10.500
		Nieuw beleid ronde (11.3)	722.644	721.153
		Klimaattafels	10.000	10.000

BD	PR/Instelling		Beleids- kredieten	Vereffenings- kredieten
		Centra Familiaal geweld - justitieassistenten	9.000	9.000
		Leersteundecreet	8.000	8.000
		Dienstencheques index inruilwaarde	8.000	8.000
		Optrekken projectmatige ondersteuning van de kunstensector	6.000	6.000
		Versterking zorgbeleid na coronacrisis	5.000	5.000
		Stimuleren fraudeonderzoek sociale huisvesting patrimonium buitenland	5.000	5.000
		Samenleven	5.000	5.000
		Zomerscholen	5.000	5.000
		Rentekost leningsmachtiging VMSW met 250 miljoen	5.000	5.000
		IT-uitgaven (eenmalig)	28.657	9.372
		IT-uitgaven (recurrent)	6.692	6.692
		Overige	39.000	39.000
		Klimaatfonds	46.295	64.089
		Beheersing coronacrisis (provisie)	300.000	300.000
		Sociaal Akkoord Welzijn (provisie)	286.000	286.000
		Beleidsimpulsen Onderwijs (provisie)	250.000	250.000
		Vorderingensaldo (12=10-11)		-2.486.081
		Buiten normering Oosterweel (o.b.v. sluitend terugverdienmodel)	2.364.455	146.086
		Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling BO2021		-2.339.995
		Plan Vlaamse Veerkracht	-4.300.000	-4.300.000

9.2 Bijlage 2: Parameteroverzicht

Tabel 9-2 bevat een overzicht van alle gebruikte parameters. De kolommen '2019 definitief' en '2020 aangepast bis' tonen de uitgangshypothesen bij de middelenberekening ter gelegenheid van de tweede begrotingsaanpassing 2020. De kolommen '2020 vermoedelijk' en '2021 initieel' tonen de uitgangshypothesen bij de middelenberekening ter gelegenheid van de begrotingsopmaak 2021. De bevolkingsgerelateerde parameters betreffen realisatiecijfers per 1 januari 2020, zoals meegedeeld door de FOD Financiën op 24 september 2020.

Tabel 9-2: Volledig parameteroverzicht

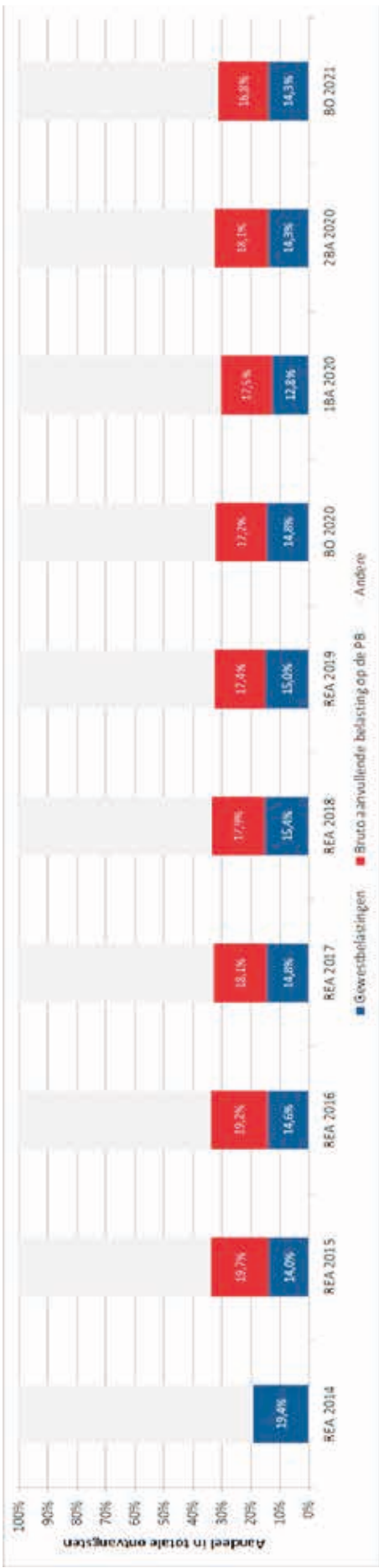
Begrotingsjaar	BA 2020		2BA 2020		BO 2021	
	2019 definitief	2020 aangepast	2019 definitief	2020 aangepast bis	2020 vermoedelijk	2021 initieel
Parameters						
Inflatie (CPI)	1,44%	1,10%	1,44%	0,80%	0,80%	1,40%
Economische groei (BBP)	1,40%	1,40%	1,40%	-10,60%	-7,40%	6,50%
Personenbelasting (federaal gedeelte)						
Aanslagjaar	2018	2019	2018	2019	2019	2020
Vlaams Gewest	22.093.723	22.070.509	22.093.723	22.070.509	22.463.615	22.349.348
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	9.567.543	9.500.968	9.567.543	9.500.968	9.647.270	9.546.657
Brussels H. Gewest	2.853.343	2.874.828	2.853.343	2.874.828	2.900.167	2.928.719
Duitstaligen	149.682	149.385	149.682	149.385	148.694	147.903
Fiscale capaciteit (FC)						
Aanslagjaar	2018	2019	2018	2019	2019	2020
Vlaams Gewest	63,74%	63,80%	63,74%	63,80%	63,89%	63,91%
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	27,60%	27,46%	27,60%	27,46%	27,44%	27,30%
Brussels H. Gewest	8,23%	8,31%	8,23%	8,31%	8,25%	8,37%
Duitstaligen	0,43%	0,43%	0,43%	0,43%	0,42%	0,42%
Verdeelsleutel onderwijs (LLN)						
Toestand	definitief	raming	definitief	definitief	definitief	raming
Vlaamse Gemeenschap	57,32%	57,52%	57,32%	57,54%	57,54%	57,72%
Frans Gemeenschap	42,68%	42,48%	42,68%	42,46%	42,46%	42,28%
Inwoners						
Referentietijdstip	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2020	01/01/2021
Teldatum	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2020	raming
Vlaanderen	6.589.069	6.622.235	6.589.069	6.629.143	6.629.143	6.644.501
Wallonië (excl. Duitst.)	3.556.268	3.568.337	3.556.268	3.567.294	3.567.294	3.571.258
Brussel	1.208.542	1.214.921	1.208.542	1.218.255	1.218.255	1.215.668
Duitstaligen	77.527	77.872	77.527	77.949	77.949	78.079
Min 18-jarigen (excl. Duitst.) (DENAT)						
Referentietijdstip	30/06/2018	30/06/2019	30/06/2018	30/06/2019	30/06/2019	30/06/2020
Teldatum	01/02/2020	01/02/2020	01/02/2020	01/02/2020	01/08/2020	01/08/2020
Nederlandstalig	1.274.411	1.280.156	1.274.411	1.280.306	1.280.481	1.286.857
Fransstalig	738.313	735.242	738.313	735.410	735.595	732.242
Brussel	275.536	276.291	275.536	276.321	276.374	276.136

Begrotingsjaar	BA 2020		2BA 2020		BO 2021	
	2019 definitief	2020 aangepast	2019 definitief	2020 aangepast bis	2020 vermoedelijk	2021 initieel
Denataliteitscoëfficiënt	106,0876%	105,8661%	106,0876%	105,8834%	105,9038%	105,5856%
Verdeelsleutel Plantentuin						
Toestand	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014
Vlaamse Gemeenschap	79,87013%	79,87013%	79,87013%	79,87013%	79,87013%	79,87013%
Franse Gemeenschap	20,12987%	20,12987%	20,12987%	20,12987%	20,12987%	20,12987%
Pendelaars naar BHG						
Vlaams Gewest	61,097%	61,097%	61,097%	61,097%	61,097%	61,097%
Waal Gewest	38,903%	38,903%	38,903%	38,903%	38,903%	38,903%
Belasting Staat						
Aanslagjaar	2019	2020	2019	2020	2020	2021
Mededeling FOD Financiën	17/03/2020	17/03/2020	17/03/2020	17/03/2020	17/03/2020	24/09/2020
Vlaams Gewest	30.866.178	31.099.254	30.866.178	31.099.254	31.099.254	30.961.556
Waal Gewest	13.351.755	13.411.843	13.351.755	13.411.843	13.411.843	13.260.050
Brussels H. Gewest	3.904.631	3.943.157	3.904.631	3.943.157	3.943.157	3.930.265
Elasticiteit Vlaams Gewest	1,32920	1,32920	1,32920	1,32920	1,32920	
0 t.e.m. 18-jarigen						
Referentietijdstip	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2020	01/01/2021
Teldatum	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2020	raming
Vlaamse Gemeenschap	1.348.068	1.354.228	1.348.068	1.354.577	1.354.577	1.359.133
Franse Gemeenschap	780.785	779.031	780.785	778.214	778.214	775.126
Gemeenschappelijke	289.449	290.399	289.449	290.355	290.355	289.644
Gemeenschapscommissie	15.736	15.881	15.736	15.919	15.919	15.995
Duitstalige Gemeenschap						
+80-jarigen						
Referentietijdstip	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2020	01/01/2021
Teldatum	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2019	01/01/2020	01/01/2020	raming
Vlaamse Gemeenschap	359.932	367.774	359.932	369.444	369.444	371.993
Franse Gemeenschap	165.581	166.404	165.581	167.277	167.277	166.111
Gemeenschappelijke	44.345	44.129	44.345	44.154	44.154	43.371
Gemeenschapscommissie	3.725	3.870	3.725	3.869	3.869	4.019
Duitstalige Gemeenschap						
Fiscale uitgaven AJ 2015						
Mededeling FOD FIN	03/03/2017	03/03/2017	03/03/2017	03/03/2017	03/03/2017	03/03/2017
Vlaams Gewest	1.790.368	1.790.368	1.790.368	1.790.368	1.790.368	1.790.368

Begrotingsjaar	BA 2020		2BA 2020		BO 2021	
	2019 definitief	2020 aangepast	2019 definitief	2020 aangepast bis	2020 vermoedelijk	2021 initieel
WaaIs Gewest	788.086	788.086	788.086	788.086	788.086	788.086
Brussels H. Gewest	148.932	148.932	148.932	148.932	148.932	148.932

9.3 Bijlage 3: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen

Figuur 9-1: Evolutie fiscale autonomie ten opzichte van totale middelen (REA 2014 en BO 2021)

Bron: departement FB

9.4 Bijlage 4: De HRF-methode voor de aanrekening van de gewestelijke opcentiemen

Sinds de begrotingsaanpassing 2018 worden de bruto-opcentiemen geraamd met toepassing van de HRF-methode en niet langer volgens de methode van de getransactionaliseerde kas²⁴. Omdat er na de inkohiering (versturen van aanslagbiljet) een betaaltermijn van twee maanden volgt, moeten ook de kasinkomsten van januari en februari van begrotingsjaar t+1 worden aangerekend op het begrotingsjaar t²⁵.

Concreet worden in de benadering van de getransactionaliseerde kas in begrotingsjaar t de bedrijfsvoorheffing en de voorafbetalingen vervat in de gedurende dat begrotingsjaar t uitgestuurde inkohieringen (die dus op verschillende aanslagjaren kunnen slaan) alsook de door de FOD Financiën ontvangen bedragen in de periode maart van begrotingsjaar t tot en met februari van begrotingsjaar t+1 als op begrotingsjaar t ESR-aanrekenbare gewestelijke opcentiemen beschouwd.

De methode van de getransactionaliseerde kas heeft evenwel als nadeel dat de grootte van de raming in sterke mate bepaald wordt door het verwachte inkohieringsritme van de FOD Financiën, waardoor de stabiliteit en de trendmatige evolutie van de begrote en gerealiseerde ontvangsten kan verstoord worden. Een versnelling of vertraging van het inkohieringsritme naar het jaareinde toe heeft immers een rechtstreekse impact op het uitvoeringscijfer van dat jaar. Om die reden wordt ook in de voorliggende begroting de HRF-methode toegepast. Bovendien gebeurt de evaluatie van het begrotingsresultaat door de HRF ook volgens deze HRF-methode.

Volgens de HRF-methode worden de aanrekenbare opcentiemen van het begrotingsjaar t bekomen door de som te maken van:

1. de 'voorschotten' met betrekking tot het aanslagjaar t die door de FOD Financiën tijdens het jaar t zelf aan het Vlaams Gewest zullen betaald worden. Het bedrag van de voorschotten is gebaseerd op de raming van de bruto-opcentiemen voor dat aanslagjaar t en houdt rekening met een (door de FOD Financiën) vooropgestelde innings- of voorschottencoëfficiënt (99,17% voor het aanslagjaar 2018; 99,37% voor het aanslagjaar 2019; 99,45% voor het aanslagjaar 2020 en 99,09% voor het aanslagjaar 2021);
2. de 'voorfinanciering' met betrekking tot vorige aanslagjaren begrepen in de kohieren tot en met december van het jaar t;
3. de 'ontvangen bedragen' met betrekking tot vorige aanslagjaren ontvangen tot en met februari van het jaar t+1;
4. waarbij 2 en 3 verminderd worden met de in vorige begrotingsjaren aangerekende voorschotten, voorfinanciering en ontvangen bedragen.

²⁴ Zie 'Wegwijs in de bijzondere financieringswet: financiële middelenvoorziening voor Gemeenschappen en Gewesten na de zesde staatshervorming', <https://fin.login.kanooh.be/de-financi%C3%ABle-middelenvoorziening-voor-gemeenschappen-en-gewesten-na-de-zesde-staatshervorming>.

²⁵ De cijfers van de FOD Financiën van de maanden januari en februari omvatten, naast de door de FOD Financiën effectief ontvangen saldobetalingen in januari en februari, ook de bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen van de inkohieringen die uitgestuurd zijn in de loop van de maanden januari en februari. Die bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen slaan dus niet op inkohieringen van de vorige maanden november en december die in januari worden betaald of vereffend. De aan een Gewest toegewezen bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen begrepen in de kohieren van de maanden januari en februari wijst het INR niet toe aan het vorige maar aan het huidige begrotingsjaar.

De raming van de voorschotten van de bruto-opcentiemen volgens de HRF-methode vertrekt van de door de FOD Financiën op 24 september 2020 ter beschikking gestelde regionale bedragen van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen voor het aanslagjaar 2021.

De raming van de totale voorfinanciering en ontvangen bedragen gaat uit van de door de FOD Financiën op 24 september 2020 ter beschikking gestelde regionale bedragen van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2020. De bedoelde regionale bedragen hebben betrekking op de kohieren gerelateerd aan de gewone aanslagtermijn (kohieren tot en met juni van het aanslagjaar T+1). De raming van de bruto-opcentiemen bij begrotingsopmaak 2021 houdt bovendien ook rekening met de verwachte kohieren na het aflopen van de gewone aanslagtermijn (de zogenaamde staartkohieren).

De raming voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2020 gaat bovendien uit van een inningspercentage van 99,68% voor het aanslagjaar 2015, 99,81% voor het aanslagjaar 2016 en 99,67% voor de volgende aanslagjaren. Deze inningspercentages vinden hun oorsprong in de tot en met juli 2020 gerealiseerde kohieren, voorfinancieringen en ontvangen bedragen met betrekking tot de aanslagjaren 2015 tot en met 2019, aangevuld met de nog te verwachten kohieren, voorfinanciering en ontvangen bedragen vanaf augustus 2020.

Tabellen 9-12 tot 9-14 toont per aanslagjaar de voorschotten van de bruto-opcentiemen en de simulatie van de kasmatige afrekeningen. De in deze tabellen gebruikte inningspercentages zijn gebaseerd op de geciteerde uitvoeringscijfers voor de aanslagjaren 2015 en volgende.

Tabel 9-3: Bruto-opcentiemen volgens HRF-methode²⁶ (in duizend euro)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Voorschotten bruto-opcentiemen AJ	7.465.579	7.520.131	7.593.346	7.509.363	7.657.210	7.719.120	7.657.178
Afrekeningen AJ 2015		222.805	23.736	3.993	2.051	324	
Afrekeningen AJ 2016			179.994	22.714	4.754	1.588	324
Afrekeningen AJ 2017				169.153	26.222	3.574	1.655
Afrekeningen AJ 2018					233.510	20.283	3.616
Afrekeningen AJ 2019						60.470	26.854
Afrekeningen AJ 2020							61.342
Totaal volgens HRF definitie	7.465.579	7.742.935	7.797.076	7.705.223	7.923.747	7.805.359	7.750.969

Tabel 9-4: Raming van de voorschotten (in duizend euro)

	AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021
Federaal voorschottenpercentage VS%	(1)	100,00%	98,72%	99,17%	99,37%	99,45%	99,09%
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij federale BC; aan 100%)	(2)	7.465.579	7.617.636	7.572.212	7.705.756	7.761.810	7.727.498
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij federale BC; aan VS%)	(3)=(2)*(1)	7.465.579	7.520.131	7.509.363	7.657.210	7.719.120	7.657.178
Voorschotten fiscale uitgaven (bij federale BC; aan 100%)	(4)	1.864.441	1.856.487	1.882.425	1.763.491	1.731.464	1.553.549
Voorschotten fiscale uitgaven (bij federale BC; aan VS%)	(5)=(4)*(1)	1.864.441	1.832.724	1.858.330	1.752.381	1.721.941	1.539.412

²⁶ De HRF-methode houdt uiteindelijk ook rekening met een verondersteld inningspercentage (hier: 99,67% voor aanslagjaar 2015; 99,80% voor aanslagjaar 2016 en 99,69% voor de volgende aanslagjaren).

		AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021
Voorschotten netto opcentiemen (aan VS%)	(6)=(3)-(5)	5.601.138	5.687.406	5.735.016	5.676.471	5.904.829	5.997.179	6.117.766

Bron: FOD Financiën, departement FB waarbij de bedoelde gegevens betrekking hebben op de ramingen van de FOD Financiën die bij de federale begrotingscontrole van het betrokken jaar werden opgesteld.

Tabel 9-5: Raming van de afrekeningen (in duizend euro)

		AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021
Verwachte bruto-opcentiemen per AJ (tem juni AJ+1) aan 100%	(1)	7.613.907	7.653.814	7.671.932	7.657.884	7.775.947	7.781.634	7.727.498
toestand		def	def	def	def	def	BO 2021	BO 2021
Toevoegen van staart = kohieren netto-opcentiemen vanaf juli AJ+1	(2)	52.987	45.584	62.834	54.206	53.903	53.903	53.903
Totaal verwachte bruto-opcentiemen per AJ aan 100%	(3)=(2)+(1)	7.666.894	7.699.398	7.734.766	7.712.090	7.829.850	7.835.537	7.781.401

		AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021
Verwachte fiscale uitgaven per AJ (tem juni AJ+1) aan 100%	(4)	1.792.441	1.789.202	1.776.488	1.755.471	1.724.215	1.723.875	1.579.523
toestand		def	def	def	def	def	BO 2021	BO 2021
Toevoegen van staart ? Nee, zit reeds in de staart aan netto-opcentiemen	(5)	0	0	0	0	0	0	0
Totaal verwachte fiscale uitgaven per AJ aan 100%	(6)=(4)+(5)	1.792.441	1.789.202	1.776.488	1.755.471	1.724.215	1.723.875	1.579.523

		AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021
Totaal verwachte netto-opcentiemen per AJ aan 100%	(7)=(3)-(6)	5.874.453	5.910.196	5.958.279	5.956.619	6.105.635	6.111.662	6.201.879

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
AJ 2015	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2015 in 2015		5.601.138				
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2015 (100%) inclusief staartkohieren	(1)					5.874.453
	Gerealiseerde ontvangsten AJ 2015 tem februari T+1 (inclusief FU BNI)	(2)					
	Luik voorfinancieringen tem december T	(3)					
	Spreiding voorfinancieringen	(4)					
	HRF voorfinancieringen	(5)	2.720.983	0	0	0	0
	Luik ontvangen bedragen tem februari T+1	(6)					
	Spreiding ontvangen bedragen	(7)					
	HRF ontvangen bedragen	(8)	51.635	23.736	3.993	2.051	324
	Totale ontvangsten AJ 2015 tem februari T+1 (voorfin tem dec + ontv bedragen tem feb)	(9)=(5)+(8)	5.823.943	5.847.680	5.851.673	5.853.724	5.854.047
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2015	(10)=(9)-(1)	222.805	23.736	3.993	2.051	324

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
AJ 2016	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2016 in 2016		5.687.406				
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2016 (100%) inclusief staartkohieren	(1)					7.699.398
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2016 (100%)	(2)					1.789.202
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2016 (100%)	(3)					5.910.196
	Verwachte ontvangsten AJ 2016 tem februari T+1 (inclusief FU BNI)	(4)=(2)-(3)					
	Luik voorfinancieringen tem december T	(5)					
	Spreiding voorfinancieringen	(6)					
	HRF voorfinancieringen	(7)	2.652.559	1.893	33	4	0
	Luik ontvangen bedragen tem februari T+1	(8)					
	Spreiding ontvangen bedragen	(9)					
	HRF ontvangen bedragen	(10)	75.292	267.948	4.720	1.584	324
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2016 tem februari T+1	(11)=(7)+(10)	5.867.400	5.890.114	5.894.868	5.896.456	5.896.780

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2016	(12)=(11)-(1)	179.994	22.714	4.754	1.588	324	
		2017	2018	2019	2020	2021	2022	
AJ 2017	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2017 in 2017	5.735.016						
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2017 (100%) inclusief staartkohieren						7.734.766	
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2017 (100%)						1.776.488	
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2017 (100%)						5.958.279	
	Verwachte ontvangsten AJ 2017 tem februari T+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december T							
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2017)							
	HRF voorfinancieringen	3.282.236	2.255.414	3.931	28	4	0	
	Luik ontvangen bedragen tem februari T+1							
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2017)							
	HRF ontvangen bedragen	103.530	262.988	22.292	3.546	1.651	326	
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2017 tem februari T+1		5.904.169	5.930.391	5.933.965	5.935.620	5.935.946	
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2017		169.153	26.222	3.574	1.655	326	
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	
AJ 2018	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2018 in 2018	5.676.471						
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2018 (100%) inclusief staartkohieren						7.712.090	
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2018 (100%)						1.755.471	
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2018 (100%)						5.956.619	
	Verwachte ontvangsten AJ 2018 tem februari T+1							

		2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Luik voorfinancieringen tem december T	(5)					93,01%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2017)	(6)	59,23%	40,70%	0,00%	0,00%	0,00%
	HRF voorfinancieringen	(7)	3.216.427	2.327.795	2.678	4	0
	Luik ontvangen bedragen tem februari T+1	(8)					6,66%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2017)	(9)	26,09%	66,87%	0,90%	0,42%	0,08%
	HRF ontvangen bedragen	(10)	118.321	247.438	17.605	1.650	326
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2018 tem februari T+1	(11)=(7)+(10)		5.909.981	5.933.880	5.935.534	5.935.860
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2018	(12)=(11)-(1)		233.510	3.616	1.654	326

		2019	2020	2021	2022	2023	2024
AJ 2019	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2019 in 2019	(1)	5.904.829				
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2019 (100%) inclusief staartkohieren	(2)					7.829.850
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2019 (100%)	(3)					1.724.215
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2019 (100%)	(4)=(2)-(3)					6.105.635
	Verwachte ontvangsten AJ 2019 tem februari T+1						
	Luik voorfinancieringen tem december T	(5)					93,01%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2017)	(6)	59,23%	40,70%	0,00%	0,00%	0,00%
	HRF voorfinancieringen	(7)=(4)*(5)*(6)	3.694.131	1.967.522	4.015	29	4
	Luik ontvangen bedragen tem februari T+1	(8)					6,66%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2017)	(9)	26,09%	66,87%	0,90%	0,42%	0,08%
	HRF ontvangen bedragen	(10)=(4)*(8)*(9)	132.095	171.551	22.839	3.665	333
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2019 tem februari T+1	(11)=(7)+(10)		5.995.299	5.997.537	5.997.537	5.997.871
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2019	(12)=(11)-(1)		60.470	3.694	1.690	333

AJ 2020		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2020 in 2020	(1)	5.997.179					
Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2020 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.835.537
Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2020 (100%)	(3)						1.723.875
Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2020 (100%)	(4)=(2)-(3)						6.111.662
Verwachte ontvangsten AJ 2020 tem februari T+1							
Luik voorfinancieringen tem december T	(5)						93,01%
Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2017)	(6)	59,23%	40,70%	0,07%	0,00%	0,00%	0,00%
HRF voorfinancieringen	(7)=(4)*(5)*(6)	3.366.731	2.313.475	4.032	29	4	0
Luik ontvangen bedragen tem februari T+1	(8)						6,66%
Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2017)	(9)	26,09%	66,87%	5,64%	0,90%	0,42%	0,08%
HRF ontvangen bedragen	(10)=(4)*(8)*(9)	106.195	272.121	22.937	3.681	1.693	335
Totale verwachte ontvangsten AJ 2020 tem februari T+1	(11)=(7)+(10)		6.058.522	6.085.490	6.089.200	6.090.898	6.091.232
Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2020	(12)=(11)-(1)		61.342	26.969	3.710	1.697	335

Concreet. Om tot het geraamde bedrag van de bruto-opcentiemen volgens de HRF-methode te komen, moeten vooreerst de voorschotten van de bruto-opcentiemen geraamd worden. De FOD Financiën raamt de voorschotten voor het aanslagjaar 2021. Hierbij dient benadrukt te worden dat de bedoelde gegevens betrekking hebben op de ramingen van de FOD Financiën die bij de federale begrotingsopmaak 2021 (in casu september 2020) werden opgesteld.

Vervolgens worden de kasmatige afrekeningen van de netto-opcentiemen geraamd. Ook de raming van de kasmatige afrekeningen is gebaseerd op de door de FOD Financiën ter beschikking gestelde gegevens, maar hier betreft het de bij de federale begrotingsopmaak 2021 geactualiseerde gegevens voor alle betrokken aanslagjaren (uitvoeringscijfers tot en met aanslagjaar 2019, ramingen vanaf aanslagjaar 2020). Aangezien de federale uitvoeringscijfers en ramingen telkens betrekking hebben op de kohieren van de gewone aanslagtermijn (= kohieren tot en met juni van het jaar aanslagjaar T+1), houdt de voorliggende raming van de afrekeningen ook rekening met een beperkt bedrag aan kohieren die buiten de gewone aanslagtermijn ingekohierd worden (de zogenaamde staartkohieren).

Om tot het bedrag van de kasmatige afrekeningen te komen, wordt er tevens een onderscheid gemaakt tussen de voorfinancieringen en de ontvangen bedragen. De spreiding van beide componenten over de betrokken maanden verloopt immers niet op dezelfde manier. Het luik voorfinanciering heeft betrekking op de bedrijfsvoorheffing en de voorafbetalingen die in de ingekohierde bedragen begrepen zijn. De voorfinanciering wordt geacht te zijn ontvangen in de maand waarin de aanslag gevestigd werd (= maand van inkohiering). De al dan niet betaling van de belastingschuld door de belastingplichtige heeft geen impact op de aanrekening van de voorfinanciering. Het luik ontvangen bedragen heeft betrekking op de effectieve betaling van de belastingschuld door de belastingplichtige. In geval van een negatieve belastingschuld gaat het om een teruggave door de fiscus.

De kasmatige afrekening wordt bekomen door per aanslagjaar en per begrotingsjaar het verschil te maken tussen enerzijds de gerealiseerde of geraamde voorfinanciering tot en met december van het jaar T en de gerealiseerde of geraamde ontvangen bedragen tot en met februari van begrotingsjaar T+1, en anderzijds de voorschotten (al dan niet verhoogd met de reeds aangerekende afrekeningen). Het verschuiven met 2 maanden heeft te maken met de betaaltermijn van 2 maanden na het ontvangen van het kohier.

De volgens de HRF-methode aanrekenbare ontvangsten worden tot slot bekomen door de som te maken van de voorschotten en de kasmatige afrekeningen die zich in hetzelfde begrotingsjaar situeren. De aanrekenbare bruto-opcentiemen van het begrotingsjaar 2021 bedragen 7.750.969 duizend euro en zijn dus samengesteld uit voorschotten (7.657.178 duizend euro) en afrekeningen (324 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2016; 1.655 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2017; 3.616 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2018; 26.854 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2019 en 61.342 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2020).

Bemerk dat de HRF-methode uiteindelijk ook rekening houdt met een verondersteld inningspercentage (hier: 99,68% voor aanslagjaar 2015; 99,81% voor aanslagjaar 2016 en 99,67% voor de volgende aanslagjaren).

9.5 Bijlage 5: Geconsolideerde schuld

Tabel 9-6: Detailtabel geconsolideerde schuld (in duizend euro)

	REA 2019	BA 2020	BO2021
Directe schuld MVG (exclusief negatieve stand zichtrekening)	6.802.259	13.021.496	18.904.954
Correctie Flemish Community obligaties aangehouden door VG S.1312 entiteiten*	-27.000	-27.000	-27.000
VG S.1312 entiteiten			
Agentschap Integratie en Inburgering	1.700	1.521	1.342
Agentschap Plantentuin Meise	0	0	0
Sport Vlaanderen	950	768	581
Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel	88.540	72.442	56.344
Be-Dive	2.830	2.547	2.264
De Vlaamse Waterweg nv	2.590	-4.671	-8.310
Domus Flandria	0	680	680
Erkende Kredietmaatschappijen	600.900	619.450	658.760
Eigen Vermogen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek	0	-3	-3
Flanders Future Techfund	0	0	5.999
Greenville	2.580	2.202	1.820
Het Waterschei Project	0	0	0
Hoger Instituut Maria Middelaars	0	0	-45
Opgroeien regie	560	405	250
Lak Invest nv	21.680	21.123	20.566
Limburgs Klimaatfonds	0	0	0
LRM	0	5.000	5.000
LOM Antwerpen			0
LOM Oostende-Brugge			0
Media-Invest			0
PMV	4.150	3.689	3.689
PMV Re Vinci	0	0	0
Site kanaal	50	50	50
Site-Ontwikkeling Vlaanderen	8.430	7.961	7.492
Sportcomplex Heusden-Zolder			0
Toerisme Vlaanderen	0	-164	-336
Universiteiten en hogescholen	579.900	614.406	591.863
Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap			0
Vlaams Fonds voor de Letteren	0	0	0
Vlaams Instituut voor Biotechnologie	3.460	2.755	2.017

Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden	1.478.691	1.376.782	1.270.549
Vitare	880	880	880
Vlaamse instelling voor technologisch onderzoek		-1.020	-5.575
Vlaamse Landmaatschappij		0	0
Vlaamse Participatiemaatschappij	0	0	0
De Vlaamse radio- en televisieomroeporganisatie	0	-335	-335
Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen	5.728.370	5.481.506	5.217.367
Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn	164.740***	153.723	146.266
Vlaams Woningfonds	2.399.800	2.242.941	2.080.481
Wandelaar Invest	47.950	41.343	34.819
Ziekenhuisinfrastructuur	4.099.460	3.828.628	3.518.816
De Werkvennootschap	0	0	0
Vlaamse vereniging voor ict-personeel	0	0	0
Correctie VG S1312 entiteiten die gedeeltelijk schuldbewijzen in portefeuille hebben van andere VG S1312 entiteiten**	-1.520	-1.520	-1.520
Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs			
Nationaal Waarborgfonds	18.530	18.530	18.530
Agion (overgangperiode)	3.175	3.175	3.175
Agion (systeem vanaf 1993)	362.704	362.704	362.704
PPS-schulden			
DBFM Scholen van Morgen	129.180	166.022	186.767
Project Brabo 1	171.610	169.293	165.563
Livan Infrastructure	91.040	88.289	85.521
Stelplaatsen Tongeren	0	0	0
Stelplaatsen BOvZO	0	0	0
Via-Zaventem	53.730	52.510	51.200
Via R4-Gent	87.290	85.232	82.973
Via Noord zuid kempen	210.500	204.661	198.328
Stelplaatsen cluster 2	0	0	0
Toerisme - Jeugdverblijf	5.570	5.570	5.570
Stelplaatsen Oostende	0	0	0
Andere			
Groenestroomcertificaten	58.663****	58.663	58.663
Overlopende rekening mbt BFW	915.964	863.517	808.892
ESR-correcties			

Sluis Terneuzen		0	0
Correctie FWO		-21.249	-23.977
Correctie Viapass		-1.467	-1.467
Correctie BTW DBFM		1.110	9.649
Correctie Vlaams Parlement		-1.901	-1.901
Correcties op basis van het rapport van het rekenhof		13.200	13.200
Correcties			
DAB Vlaams Infrastructuurfonds		0	0
Center for Beta Cell Therapy in Diabetes		0	0
Afrondingsverschillen		0	0
Totaal geconsolideerde schuld	24.119.905	29.535.444	34.513.115
Toename geconsolideerde schuld tov 1ste BA2020			+4.977.671
Toename geconsolideerde schuld als gevolg van 2 ^{de} BA2020 en amendementen bij de 1ste BA2020			+2.523.227
Totaal geconsolideerde schuld eind 2021			37.036.342

* VSB 5,6 miljoen EUR; Vlaams Parlement 5 miljoen EUR; KU Leuven 16,4 miljoen EUR

** PMV in Lak Invest 1,52 miljoen EUR

*** Bijstelling na KSW-rapport met -89,5 miljoen euro

**** Aanpassing cijfer als gevolg van INR-notificatie van oktober 2020

9.6 Bijlage 6: Prestatiebegroting

9.6.1 Opzet van een prestatiebegroting

Tabel 9-7: Sleutel begrotingsartikel na prestatiebegroting

CB0	-	1	CD	B	2	D	A	-	WT
Entiteit	-	Begrotingsafdeling (code ORAFIN)	Programma	Minister	Kredietsoort	Inhoudelijk structuurelement	Artikel- code	-	ESR-aggregaat

9.6.2 Rapportage per inhoudelijk structuurelement

Tabel 9-8: Geconsolideerde rapportering per inhoudelijk structuurelement (in duizend euro)

ISE	ISE OMSCHRIJVING	ESR-BELEID (incl. ruiters)	ESR- VEREFFENING
CA	THEMA OVERSCHRIJDEND	935.727	995.555
CB	FINANCIELE OPERATIES	161.119	161.119
CC	BUDGETTAIR BELEID	52.176	52.176
CD	FISCALITEIT	2.024.709	2.025.209
CE	BOEKHOUDING	6.191	6.191
EA	THEMA OVERSCHRIJDEND	32.317	31.622
EB	FINANCIERING ONDERNEMINGEN	146.876	148.684
EC	ONDERNEMERSCHAP	94.034	82.260
ED	GROEI-ONDERSTEUNING KMO'S EN GROEBEDRIJVEN	144.373	143.938
EE	VERGROENING/KLIJMAAT	165.426	179.417
EF	RUIMTELIJKE ECONOMIE	21.584	24.864
EG	ALGEMEEN FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	145.224	143.126

ISE	ISE OMSCHRIJVING	ESR-BELEID (incl. ruiters)	ESR- VEREFFENING
EH	DOMEINSPECIFIEK FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	32.962	37.561
EI	STRATEGISCH BASISONDERZOEK	41.098	41.000
EJ	ONDERZOEKSINFRASTRUCTUUR	31.752	34.680
EK	POST INITIEEL ONDERWIJS	1.116	1.116
EL	BRUGFUNCTIE FUNDAMENTEEL EN TOEGEPAST ONDERZOEK	410.367	410.924
EN	INNOVATIEKRACHT ONDERNEMINGEN	395.166	355.372
EO	WETENSCHAPSCOMMUNICATIE	11.751	11.972
FA	THEMA-OVERSCHRIJDEND	69.937	69.937
FB	ONDERWIJSINFRASTRUCTUUR	604.947	620.102
FC	DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS	276.890	276.890
FD	KLEUTER- EN LEERPLICHTONDERWIJS	9.025.977	9.025.977
FE	HOGER ONDERWIJS	4.056.750	4.057.393
FF	VOLWASSENENONDERWIJS	460.766	460.766
FG	ONDERSTEUNING ONDERWIJSINSTELLINGEN EN ONDERWIJSVELD	352.912	353.757
FH	STUDIETOELAGEN	121.160	121.160
FI	ONDERWIJSINSPECTIE	16.476	16.476
GB	BELEIDSONDERSTEUNING	5.729	6.128
GC	ARMOEDEBELEID	18.683	19.008
GE	WELZIJNSWERK	121.053	121.370

ISE	ISE OMSCHRIJVING	ESR-BELEID (incl. ruiters)	ESR- VEREFFENING
GF	VLAAMS INTERSECTORAAL AKKOORD	146.141	146.257
GH	JUSTITIEHUIZEN EN ELEKTRONISCH TOEZICHT	14.249	14.308
GI	ALGEMEEN GEZONDHEIDSBELEID	19.601	18.960
GJ	PREVENTIE	72.585	73.127
GK	WOONZORG EN EERSTE LIJN	49.702	50.106
GL	GESPECIALISEERDE ZORG	114.257	114.258
GM	JEUGDHULP	594.536	599.602
GQ	GROEIPAKKET	4.143.326	4.143.326
GR	PERSONEN MET EEN BEPERKING	1.811.159	1.811.159
GS	ZORGINFRASTRUCTUUR	407.538	357.912
GT	SOCIALE BESCHERMING	4.519.717	4.522.119
GU	GEINTEGREERD GEZINSBELEID	933.132	933.248
HA	BELEIDSWERKING EN INTERNATIONAAL BELEID ONDERSTEUNEN	73.579	74.013
HB	INVESTEREN IN INFRASTRUCTUUR	38.167	32.274
HC	CULTURELE ORGANISATIES	384.650	382.687
HD	CULTURELE PROJECTEN	21.651	22.910
HE	INTERNATIONAAL EN INTERREGIONAAL CULTUURBELEID	10.832	11.018
HF	JEUGDORGANISATIES	53.177	53.177
HG	JEUGDPROJECTEN	2.168	2.183

ISE	ISE OMSCHRIJVING	ESR-BELEID (incl. ruiters)	ESR- VEREFFENING
HH	INTERNATIONAAL EN INTERREGIONAAL JEUGDBELEID	328	328
HI	MEDIAORGANISATIES	85.644	85.644
HJ	MEDIAPROJECTEN	883	883
HK	INTERNATIONAAL EN INTERREGIONAAL MEDIABELEID	1.009	1.009
HL	ONAFHANKELIJKE TOEZICHTHOUDER	2.741	2.741
HM	OPENBARE OMROEP	440.298	440.298
HN	SPORT VOOR ALLEN	102.164	102.556
HO	SPORTINFRASTRUCTUUR	37.061	51.141
HP	GEZOND EN ETHISCH SPORTEN	759	759
HQ	TOPSPORT	25.927	25.927
HR	INTERNATIONAAL EN INTERREGIONAAL SPORTBELEID	91	91
HS	ANTI-DOPING	1.058	1.058
JA	THEMA-OVERSCHRIJDEND	38.199	35.724
JC	ACTIVERING (WERK)	1.312.097	1.307.925
JE	LOOPBANEN	1.447.275	1.447.275
JF	COMPETENTIES	204.948	205.948
JG	DUURZAME ARBEIDSMARKT (SOCIALE ECONOMIE)	6.916	7.044
JH	ACTIVERING (SOCIALE ECONOMIE)	506.106	506.634
JI	DUURZAME ARBEIDSMARKT (WERK)	28.585	20.189

ISE	ISE OMSCHRIJVING	ESR-BELEID (incl. ruiters)	ESR- VEREFFENING
KA	THEMA OVERSCHRIJDEND	1.391	1.391
KB	LAND- EN TUINBOUW	94.700	84.571
KD	VISSERIJ EN AQUACULTUUR	3.781	3.630
KE	LANDBOUW- EN ZEEVISSERIJONDERZOEK	42.698	42.698
KF	PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ	4.891	4.891
MB	LUCHTHAVENBELEID	600	300
MC	UITBATING REGIONALE LUCHTHAVENS	15.184	15.184
MD	LUCHTHAVENINFRASTRUCTUUR	20.304	21.927
ME	BASISBEREIKBAARHEID	1.346.523	1.395.636
MK	ALGEMENE BELEIDSONDERSTEUNING	17.969	19.515
ML	MODI-OVERSCHRIJDEND MOBILITEITSBELEID	96.542	41.529
MN	VERKEERSVEILIGHEID	44.847	49.237
MO	VERKEERSBELEID	49.493	46.128
MP	WEGINFRASTRUCTUUR ALGEMEEN	59.180	59.098
MQ	ONDERHOUD WEGINFRASTRUCTUUR	181.680	181.353
MR	INVESTERINGEN WEGINFRASTRUCTUUR	4.032.847	1.158.285
MS	HAVEN- EN WATERBELEID	17.668	8.706
MT	WATERINFRASTRUCTUUR ALGEMEEN	125.454	125.454
MU	ONDERHOUD WATERINFRASTRUCTUUR	293.022	295.433

ISE	ISE OMSCHRIJVING	ESR-BELEID (incl. ruiters)	ESR- VEREFFENING
MV	INVESTERINGEN WATERINFRASTRUCTUUR	452.572	504.500
MW	SCHEEPVAARTVERKEER	83.198	83.198
QA	THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM ONROEREND ERFGOED	2.428	2.301
QB	PARTNERSCHAPPEN ONROERENDERFGOEDZORG	7.715	7.797
QC	KWALITEIT ONROERENDERFGOEDZORG	96.471	91.939
QD	WATER	384.504	340.045
QE	BODEM EN ONDERGROND	62.017	63.516
QF	NATUUR EN BIODIVERSITEIT	136.987	137.056
QG	PLATTELANDSBELEID	4.059	4.014
QH	LUCHT	3.934	4.159
QI	KLIMAAT	73.649	85.096
QJ	AFVAL EN MATERIALEN	40.670	47.494
QK	ENERGIE	424.844	426.061
QM	DIERENWELZIJN	6.460	10.460
QN	OMGEVINGSBELEID RUIMTE EN MILIEU	142.954	140.277
QO	THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM OMGEVING	32.895	34.078
QP	VRAAGZIJDDE WONINGMARKT	289.257	289.257
QQ	AANBODZIJDDE WONINGMARKT	397.301	432.248
QR	WONINGKWALITEIT	89.370	89.582

ISE	ISE OMSCHRIJVING	ESR-BELEID (incl. ruiters)	ESR- VEREFFENING
QT	THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM WONEN	20.628	22.523
SB	ONDERSTEUNING VLAAMSE REGERING	10.211	10.211
SC	GELIJKE KANSEN	5.961	6.555
SD	INTEGRATIE EN INBURGERING	87.856	89.108
SE	BRUSSEL	48.186	49.561
SF	VLAAMSE RAND	20.338	16.410
SG	BINNENLANDS BESTUUR	3.849.396	3.849.391
SH	STEDENBELEID	57.192	61.231
SI	BUITENLANDS BELEID	8.022	8.022
SL	ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	35.653	35.970
SM	RAMPENSCHADE	914	914
SN	DIGITALISERING	48.136	43.636
SO	INTERNATIONALE ECONOMISCHE BELANGENBEHARTIGING EN VERTEGENWOORDIGING	750	750
SP	VASTGOED	134.798	111.277
SQ	FACILITIES	38.841	39.477
SR	ICT	47.765	47.765
SS	OVERHEIDSOPDRACHTEN	955	955
ST	HR	66.483	59.963
SU	FINANCIELE HEFBOMEN INTERNATIONALISERING VLAAMSE ECONOMIE	61.381	62.656

ISE	ISE OMSCHRIJVING	ESR-BELEID (incl. ruiters)	ESR- VEREFFENING
SW	TOERISME	67.491	80.134
VB	VLAAMS PARLEMENT	98.808	98.808
TOTAAL		51.527.328	48.684.929